Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

Beroende. Berättelse

Stockholm. Albert Bonniers förlag. 1898.

– Läs mer om verket här

Det avbildade exemplaret tillhör Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:
https://lb.se/författare/KuylenstiernaE/titlar/Beroende/faksimil?om-boken

Permanent länk (URN):
https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb1644737-faksimil

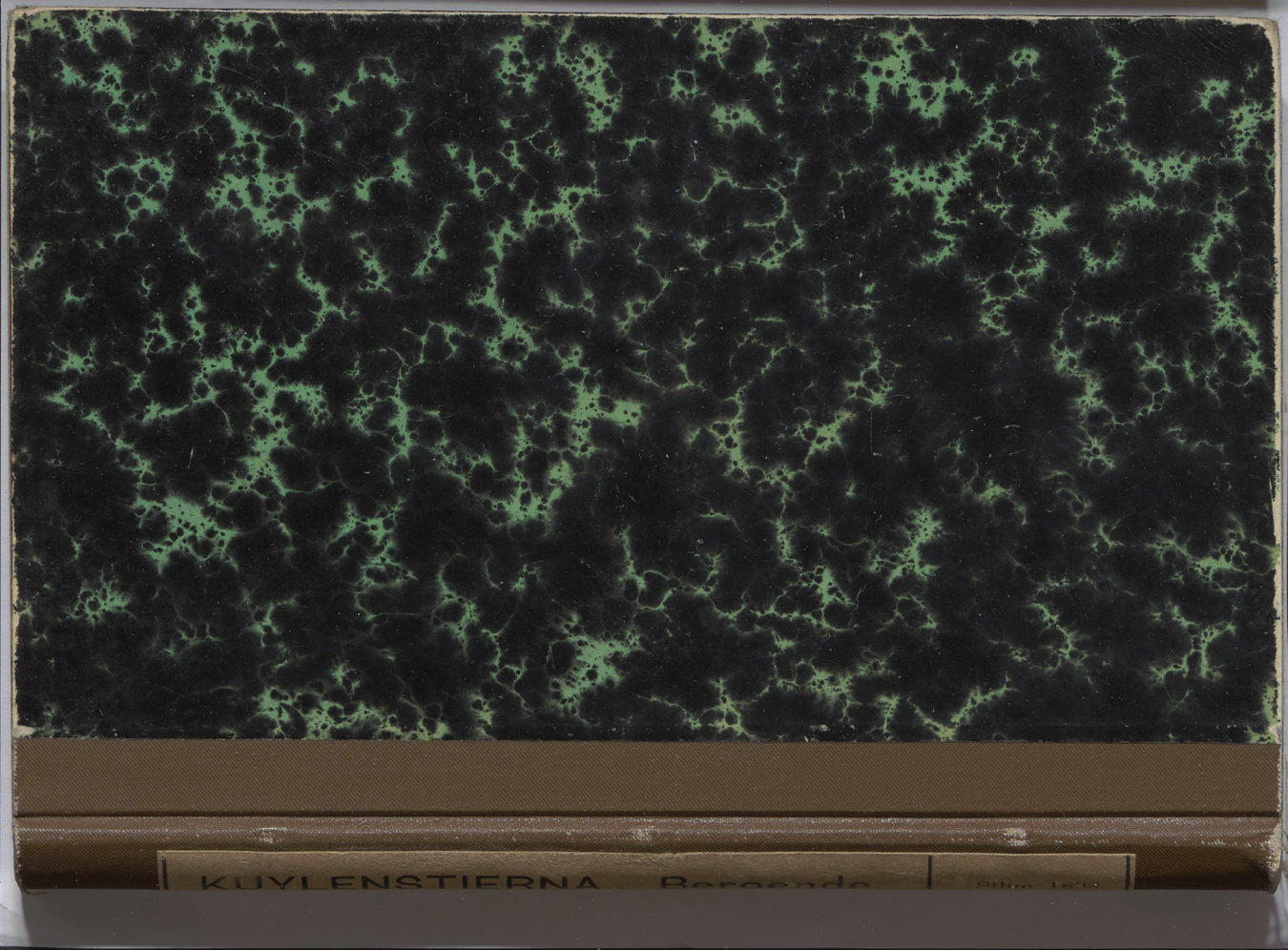
KUYLENSTIERNA Bergende

Upsala Univ. Bibliotek
Sv. avd.
Sv. litt.
Romaner.

443

BEROENDE

BERÄTTELSE

AF

ELISABETH
KUYLENSTIERNA

Pris 2: 50

STOCKHOLM. ALBERT BONNIERS FÖRLAG

BEROENDE

AF

ELISABETH KUYLENSTIERNA

BEROENDE

BERÄTTELSE

AF

ELISABETH KUYLENSTIERNA

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1898.

FÖRSTA KAPITLET.

»Klockan är sju, Doris, skynda dig upp, hon är sju, hör du!» Fru Lejers tunna, bekymrade röst arbetade energiskt in denna väckelsefras i sin yngsta dotters hjärna, men trots den låtsade strängheten kunde hon icke hindra ett ofrivilligt leende af modersstolthet att glida öfver sina läppar, blodlösa och torra som hela den lilla magra gestalten i den slitna, svarta ylleklädningen.

Nu öppnade Doris långsamt de tunga ögonlocken, strök med en otålig rörelse det mörka håret ur pannan och reste sig till hälften upp i sängen.

»Sju! En sådan dum klocka, jag kunde sofva minst tre timmar till och drömma sedan; det är det allra härligaste, om det bara någonsin blefve så i verkligheten! Vet mamma, jag drömde nyss, att jag var en prinsessa, som . . .»

»Ja, jag har inte tid att höra på dig nu. Du läser alldeles för mycket romaner, barn, det är inte nyttigt för dig, det har jag ju jämt predikat. Skynda

dig nu, får du gå efter bröd, Marie-Louise har inte tid. Hon har suttit och sytt sedan klockan fem.»

Doris röda, fylliga läppar skildes af en eftertrycklig gäspning.

»Usch,» sade hon otåligt, »det finns inte någonting tråkigare än att gå efter bröd, stå där och vänta ibland alla jungfrurna.»

»När man är fattig, är det inte värdt att vara högfärdig,» gaf fru Lejer en liten slapp läxa i dörren, innan hon begaf sig ut i köket igen, där gossarnas stöflar stodo i rad på spiselstenarna och väntade att bli borstade.

Gunnar kom emellertid ut i strumpfötterna, blek och utvakad efter nattläsningen.

»Jag kan godt borsta mina skodon själf, mamma, det hinner jag,» sade han med sin vänliga, lugna röst.

»Nej, kära Gunnar, bry dig inte om det. Satt du länge uppe och arbetade?»

»Åja, latinska skrifningen tog tid, och jag hann ju stort ingenting i går eftermiddag.»

»Nej, du hade lektioner till nio, men du förstör dig alldeles på det här sättet, min gosse.»

»Visst inte, mamma. Sämsta föret är i portgången, sägs det ju, vänta bara tills jag kommer ut på stora vägen, och har tagit studenten. Det värsta är, att jag fått börja så sent. Att vara tjugu år och ha ett år kvar till studentexamen, är bra mycket.»

»Men du arbetar ju rastlöst och är alltid den främste i alla ämnen.»

Ett ljuslockigt ynglingahufvud med barnsliga drag tittade i dörren. Ingen skulle kunnat ana att det var Gunnars äldre bror, ja, knappast att de voro släkt, så olika voro de.

Gunnar var lång, smärt och mörk, med ett allvarligt, regelbundet ansikte och djupt liggande ögon, som kunde glänsa till på ett egendomligt, intelligent sätt, när han blef intresserad af något.

Sven var liten och satt, med ett jovialiskt, rörligt ansikte, hvilket ofta var i färd med att göra de lustigaste grimaser; han hade små, blå, en smula vattniga ögon, en mjuk mun utan en aning till mustaschfjun och en näsa, som ovedersägligen pekade uppåt.

»Får vi frukost snart, mutter, jag är hungrig som en varg,» försäkrade han godmodigt, »är mina stöflar färdiga, hyfvens,» fortsatte han i samma andetag, tog ett jättesteg öfver golfvet, bemäktigade sig sina skoplagg, och försvann in genom dörren igen, hvisslande på: »Vill du se, Kalle P.»

En halftimme senare var hela familjen samlad omkring frukostbordet i det rum, hvilket samtidigt fick göra tjänst som sal och salong och som erinrade om en nyanlagd trädgård. Träden, representerade af stolarna, stucko upp på långa afstånd från hvarandra, och man längtade ovillkorligen, att på något sätt få se dem utgrena sig. Detta tycktes de emellertid minst af allt ha anlag för, dessa *beaux restes* från bättre dagar. På några voro ryggstöden borta, och endast ett par pinnar stucko invalidiskt

upp, andra voro förvandlade till taburetter med besynnerliga utväxter vid de båda bakre hörnen.

Soffan, nedsutten och klädd med billig perkal i storblommigt mönster hade fått två virkade öfverkast och en broderad kudde att pryda upp sin gamla lekamen med.

Midt emot soffan stod ett väldigt, antikt ekskåp med mässingsbeslag, detta var den enda värdefulla möbel familjen ägde.

Framför fönstren hängde trådgardiner i strama veck, och en halfvissnad reseda sträckte tvinande sina utblommade grenar åt alla håll. Väggarna voro nakna med undantag af en gammalmodig spegellampett mellan fönstren, och öfver soffan ett par familjefotografier i svarta ramar.

Frukostbordet kunde just icke kallas inbjudande. Väl garderad af den sotiga kaffepannan, gräddskålen och den slipade sockerskålen, som ännu hade några sockerbitar på botten, stod en assiett med en smörklick lagom stor för en persons behof.

Det föreföll också att endast vara en skåderätt, ty ehuru frukosten nu led mot sitt slut hade smöret ej blifvit vidrördt mer än en enda gång, då af familjefadern själf och helt försiktigt.

Det talades icke mycket vid denna i största hast intagna måltid, hvar och en hade brådtom till sitt arbete för dagen, och man satt icke obligatoriskt stilla tills alla hade slutat, fördrifvande tiden med ett lätt kåseri om väder och vind, utan steg upp och sköt stolen under bordet, så snart man ätit sig mätt.

Sven hade plats i en kryddbod på Nygatan, och som Lejers bodde högt upp i Vasastaden, måste han gå redan half åtta. En kvart senare sprang Gunnar ned för de tre trapporna; han skulle till latinläroverket; sist gjorde Doris sig i ordning. Genom några inflytelserika släktingars bemedling hade hon fått friplats i ett högre läroverk för flickor, men hon skulle likväl sluta till våren och söka få någon anställning. Hon var sexton år och hade redan gått och läst. Den yngsta af fyra syskon, bortskämd, liflig och fantasirik, var det en ständig svårighet att förmå henne till regelbundet arbete. Hos henne funnos alla de öfverklassinstinkter, hvilka utmärkte hennes förfäder, och trots beroendet och åsynen af den ständiga striden för tillvaron hade hennes lynne ej någon tungsinnets sordin öfver sig. Marie-Louise, den äldsta af barnen, en blek, ljus flicka med fint, sjukligt utseende, satt redan vid symaskinen igen och arbetade outtröttligt på de handbrodeerade linnena, som fabriksfrun sagt *måste* vara färdiga till kvällen.

»Skynda dig hem från skolan, är du snäll, Doris, så kan du hjälpa mig litet,» ropade hon efter systern, när denna var i dörren.

»Jaa,» svarade Doris långsamt och motvilligt, »skall försöka!»

I det rum af familjen Lejers fyrarumslägenhet, som hade den vackraste och friaste utsikten, satt doktorn, familjefadern, redan vid skrifbordet och arbetade med en tysk öfversättning. Det var följetongsmanuskript till en demokratisk morgontidning, och han kunde göra det helt mekaniskt.

Gustaf Lejer var en liten, mager man med en skygg, beslöjad blick bakom de skarpa glasögonen, en fin profil och smal, hög panna; det tunna mörka håret ringlade sig öfver den nedvikta halskragen, hvilken framtill doldes af ett kort, stubbigt och illa ansadt skägg.

Han hade legat i Upsala och läst på graden, — det var sedan dess han betitlades doktor — men afbröt hastigt studierna för att ägna sig åt den litterära banan. Hvilken genre han skulle skrifva i, föll af sig självt. Hans egen ställning i lifvet utöfvade därvidlag bestämmande rätten. Han blef naturligtvis realist; det tycktes honom löjligt att dikta guld och gröna skogar, när man visste, att verkligheten för de flesta gaf intet af allt detta.

Hans penna var för hård för idealismen, och det var höst och prassel af gulnade löf i det han skref. Det finnes mullvadar äfven bland människorna och af dessa får man icke begära lärkflykt; i sin bitterhet, sin ifver att få in sin replik på världsteatern kastade Gustaf Lejer hänsynslöst ned på papperet fattigdomsteorier och allt det blinda hat mot de bättre lottade som födts och närts under långa års umbäranden.

Han debuterade, och kritiken teg ingalunda ihjäl hans bok, tvärtom fick den ganska omfattande recensioner, men man beklagade att stilen var så ojämn, ämnena så ensidiga, vyerna så små och rådde den unge författaren att resa och se lifvet i större skala, innan han lät nästa arbete gå af stapeln.

En tid därefter lyckades han emellertid få en plats i en tidning, lönen var icke stor — några tusen kronor — men doktorn beslöt dock att gifta sig. Han hade redan flera år varit förlofvad med Louise von Harder, en liten fattig, glad och förhoppningsfull adelsfröken, som tillika med sin äldre syster fördref tiden med att läsa romaner, brodera och gå på baler för att där möjligen kunna fiska upp någon rik friare. Deras mor var död, och fadern, en pensionerad kapten, hade icke mer än sin pension att försörja sig och sina döttrar med.

Lilla Louise flög högt mot skyn i förhoppningarnas slänggunga, när Gustaf Lejer friade till henne en kväll. De gingo hem från en fest på Nationslokalen, man hade sjungit mycket, varit ömsom fosterländsk, ömsom ridderlig, skålat vid alla upptänkliga tillfällen, och när så kandidaten kom ut i månskenet, kände han sig erotiskt stämd.

Att Lejerska namnet icke fanns i adelskalendern *var* en sorg, det kunde icke nekas, men Louise tröstade sig; hon var tjugusju år utan att ha erfarit njutningen af en mans smekande ömhet, icke kunde hon försaka den därför att Gustaf ej var *född*. Hennes nåd kunde hon likväl alltid betitlas.

De gifte sig; åren gingo och hvart ett af dem tog någon förhoppning med sig. »Hennes nåd» Louise insåg, att det skulle vara löjligt att låta kalla sig annat än fru så som de hade det. Nu voro barnen stora, så nu kunde det ha varit rätt bra, men Lejer hade förlorat sin plats, därigenom att tidningen gått omkull, och nu var han hänvisad att

lefva af följetongsöfversättning och tillfällig förtjänst. Någon mera bok hade han aldrig kommit sig för att ge ut, på sin höjd skref han en eller annan liten skizz, när det resterade för mycket på hyran.

Städningen för dagen var snart undangjord. Fru Lejer tog ut diskarna och dukade af frukostbordet, allt under det hon meddelade sina husmoderliga bekymmer åt Marie-Louise, som satt i det så kallade flickornas rum. Hon fick lof att komma ända fram till dottern för att kunna öfverrösta maskinens surrande.

»Om jag begrep, hur jag skulle få det att gå ihop,» klagade fru Louise; »pappa förtjänar ju så litet nu för tiden. Jag kan inte skaffa mat med två tomma händer. Jag vill se den, som får det att räcka så långt som jag, och som gör allt hvad jag fått göra.»

Fru Lejers enda tröst var att afsluta sina jeremiader med denna harang, hvilken var hennes orubbligaste trossats. Hon gjorde i själfva verket allt hvad hon kunde för de sina, men tröttnade heller aldrig att höra sin förträfflighet lofprisas, och ofta tog hon själf initiativet till detta beröm.

»Ja, kära mamma, jag kan inte hjälpa det,» sade Marie-Louise undfallande, »det vet vi väl, att mamma gör hvad som är möjligt.»

»Ja, herre Gud, den som kunde vara så där lugn, men jag vet, jag, hur det är. Smöret är slut, sockret är slut, kaffet räcker inte mer än till i morgon bittida, och så ska det vara någonting till middagen.»

»Jag får ju betaldt för det här i afton, det går väl an att ta på magasinet så länge.»

Marie-Louise höll upp ett ögonblick att arbeta.

»Ja, det lär väl inte vara någon annan råd.»

Modern gick ut ur rummet med små, brådskande steg och kroppen framåtböjd som under en tung börda. De skulle bara vetat, hur storartadt det gått till i hennes farföräldrars hus, och hvilka fina familjer, som umgåtts där, tänk bara, om farfar, generalen, kunnat se sin lilla »Lolo», som han brukade kalla henne, gå här och släpa!

Marie-Louise lät hjulet ånyo löpa omkring, och fötterna trampade med förtviflad ihärdighet det tunga maskinjärnet. Det värkte i axlar och rygg, men hon fick icke tänka på det. Arbetet måste bli färdigt, så att modern fick pengar. I morgon var det söndag och då skulle hon hvila ut riktigt. Å, att slippa rusa upp halfvaken med kroppen skälfvande af trötthet och hufvudet blytungt af outredda drömmar! Drömmar? Ja, hon hade sådana, lilla Marie-Louise, så fattig var hon ändå icke, att hon ej kunde älska med ett ungt hjärtas hela glöd.

Vårsolen lyste in i rummet, den hade hittat vägen öfver den trånga, mörka gården, och liksom triumferande öfver sin seger, sände den nu en bred, varm strimma ända bort till den mörkaste vrån, där moderns gamla, brunmålade björkbyrå stod, den lekte oförsynt och nyfiket med de tarfliga toalettsakerna, dansade så fram öfver det gropiga golfvet och liksom pekade på maskhålen.

Den lilla väggklockan öfver soffan tickade oför-

trutet, och om hon också var något efter sin tid, hann hon likväl småningom med att läsa af hela den långa förmiddagen på sin urtafla och slog så tre små, blyga slag.

Fru Lejer hade oafbrutet varit upptagen af hushållsbestyr, och nu kom hon in för att duka.

Sven var den förste, som kom hem, han hade brådtom och satte sig genast till bords. Strax därpå kom Doris instormande med håret i oordning, varm och röd.

»Jag är så hungrig så,» ropade hon innan hon hunnit få ytterkläderna af sig.

Herr Lejer kallades ut från sitt sanctuarium, Gunnar infann sig nu också, och den enkla måltiden började. Detta var egentligen den enda stund på dagen, då man gaf sig tid att språka förtroligt, utbyta tankar och någon gång äfven skämta.

»Ja, i morgon fyller bror Magnus femtio år,» sade doktorn och sträckte ut handen efter potatiskarotten, som dominerade anrättningen.

»Då ska de väl ha stor fest, förstås,» inföll fru Lejer. »Vi, de närmaste släktingarna, få läsa om det i tidningen sedan. Ja, jag bara undrar, hur människor *kan* vilja ösa ut pengar så där tanklöst på bjudningar och nöjen, när det finns så mycket fattigdom i världen. Jag försäkrar, att vi skulle kunna lefva ett par månader på hvad den där festen kostar honom.»

»O, den som bara vore bjuden!» utbrast Doris. »Det är det som är så rysligt, att man aldrig får vara med om något, när man är fattig.»

»Äsch, hvad skulle vi där att göra,» inföll Sven, i det han gjorde brödkorgen en genomgripande visit, »stå och se dumma ut, fy sjutton!»

»Ja, min kära Gunnar, tänk om du kunde bli en lika framstående man som din farbror,» sade doktorn och nickade åt sonen, »men det blir du nog inte, du har inte hans samlargeni. Han har ett briljant affärshufvud, det kan inte nekas. Grosshandlar Lejers namn har klang.»

»Min kära svägerska vet nog af det också,» sade fru Lejer, »hon frasar i siden och spetsar och försöker få människor att glömma bort, att hon heter Pettersson i sig själf.»

Gunnar lade ifrån sig knif och gaffel.

Kring hans hårdt formade läppar lade sig ett drag af energi.

»Ja, inte är det lätt att slå sig fram,» sade han med brådmoget, bittert allvar, »men hinner jag bara så långt, att jag får ta studenten, går det nog. Jag tänkte försöka få någon kondition i sommar, det skulle väl inte vara alldeles omöjligt.»

»Hm, det är många om det också,» svarade doktorn misströstande.

»Om du skulle höra efter med rektorn,» föreslog modern. »Han var mycket hygglig som ung. Jag har dansat med honom på många baler. Ja, herre Gud, om man jämför förr och nu, en sådan skillnad det är — nå, Doris då, tag inte så öfverflödigt med sofvel, barn!»

Doris rodnade öfver att bli ertappad på bar gärning och lade skyndsamt tillbaka en korfbit.

Marie-Louise åt mycket litet, hon var icke hungrig längre; hon var också så trött, att hon ej deltog stort i samtalet. De långa, ensamma förmiddagstimmarna togo hennes krafter så i anspråk, att hon på hvilostunderna kände sig halft förlamad både till kropp och själ.

Nu reste man sig dessutom från bordet, Sven rusade tvärt till boden, doktorn försvann in till sig, och fru Lejer ut till diskningen, Gunnar gick bort på lektioner — han hade två elever att undervisa ett par timmar på eftermiddagen — Marie-Louise sydde och Doris hjälpte henne.

»Om det blefve vackert väder i morgon, skulle vi fråga, om inte Hedwins hade lust att göra sällskap utåt Haga på eftermiddagen,» sade Marie-Louise, under det hon med snabba, smala fingrar vek en jämn fåll.

»Ja, det vore rätt roligt, fast... vi ha varit där så många gånger, och så...»

»Och så?»

»Är det så mycket söndagsfolk därute.»

»Än sedan, Doris, vi kan väl ha roligt för oss, och för resten — ha vi själfva tid att roa oss om hvardagarna, tycker du?»

»Nej, det är just det som retar mig! Det vore tio tusen gånger bättre att höra till arbetsklassen, än att vara ett sådant här mellanting. Det finns inte något ord i världen jag afskyr så som *pauvres honteux*, sådana där stackare, som ska låtsas hålla sig uppe, som får litet hjälp då och då för att inte för mycket sticka af mot släkten, men som annars

inte ha en enda hållpunkt. Jag skulle kunna vara färdig att rusa på lärarinnorna ibland och slå dem midt i ansiktet, när de komma med sina förmaningar, om att 'Doris *åtminstone* borde väl ha läst på', eller 'Du *vet ju*, Doris, att du är tvungen att vara flitig'. Och så vända kamraterna sig om och titta på mig, *frieleven*, några nicka vänligt, andra se generade ut, ett par rynka på näsan, å-å, jag skulle kunna bitas, skrika, göra hvad som helst i sådana ögonblick, så utom mig är jag.»

»Men, kära Doris, inte är det en skam att vara fattig, du tar allting så häftigt,» sade Marie-Louise med sin fogliga, mjuka röst, så olik systerns ojämna, där tonfallen växlade i kapp med de sjudande känslorna, »för resten har du ju bara en half termin kvar,» tillade hon tröstande.

»Och sedan då? Sedan skall jag kanske sitta här som du och sy och sy, det står jag inte ut med, jag kan det inte, jag vill det inte.»

Hon slängde det halffärdiga linnet ifrån sig på en stol och kastade sig snyftande framstupa på soffan.

»Men, snälla lilla Doris,» sade Marie-Louise lugnt, »du är nästan för stor för sådana där utbrott nu. Och så skall jag säga dig, att du nog inte behöfver vara orolig för framtiden. Du får kanske en bra plats på kontor eller som guvernant, hvem vet?»

Doris reste sig till hälften, hon lutade det tårdränkta ansiktet i händerna och log plötsligt.

»Ja, det har du rätt i, hvem vet. Jag kanske blir rikt gift?»

»Men, Doris då, du är verkligen för ung att tänka på sådant.»

»Det har jag tänkt på länge, kära du. Jag tycker det skulle vara vådligt snobbigt att få tag i en gammal rik grefve. Han skulle dö snart, förstås, så att jag blefve af med gubben.»

»Tyst nu, Doris, och sy litet i stället, är du snäll,» uppmanade Marie-Louise, en smula tvärt.

Med en suck af lättnad lade hon sedan slutligen ihop sitt arbete till ett stort paket, fick i största hast hatt och kappa på sig och skyndade de välkända gatorna framåt till den stora linnefabriken.

»Nå, det var utmärkt, att fröken redan hunnit det färdigt,» hälsade föreståndarinnan henne, då hon kom dit. »Fröken vill ha betaldt, förstår jag, men det blir nog litet svårt i afton, för jag tänkte just få stänga.»

»Snälla fru Eriksson,» bad Marie-Louise blygt, »jag hade räknat så säkert på att få pengarna nu.»

Den lilla, korpulenta frun såg medlidsamt småleende på henne.

»Jaså, ja, det är ju söndag i morgon, och om måndag är jag inte här. Hur mycket har fröken att fordra?»

»Tjuguen kronor.»

Marie-Louise drog djupt efter andan.

»Är fröken säker, att det är rätt räknadt?»

Fru Eriksson gick fram till pulpeten och slog långsamt upp den stora anteckningsboken, hvarefter hon började räkna efter.

Marie-Louise stod där nervös, blek och utarbetad.

Hennes tankar gingo i oafbrutet kretslopp omkring denna lilla summa. Kunde hon ha räknat orätt, då skulle det icke räcka till de utgifter hon afsedt den till. Nej, det måste vara så: ett dussin efter en krona sjuttiofem öre stycket. Om fru Eriksson bara ville skynda sig litet; bodarna skulle snart stängas.

»Jo, det är allt rätt,» ljöd det slutligen, och de feta, hvita fingrarna krafsade vant i kassalådan. »Var så god; och se här är mera arbete. Det är mycket brådtom.»

Marie-Louise sprang åter ned för trapporna efter ett hastigt adjö.

Hon gick in i en handskbutik och köpte ett par hvita gants de Suède åt Doris; hon visste att hon länge önskat sig ett par dylika, så var det några uppköp för hushållet och en påse karameller för den eventuella utfärden i morgon.

När hon kom hem, mötte Doris henne genast med ett:

»Nils Hedwin har varit här och frågat om vi ville gå med dem ut till Haga i morgon eftermiddag, och jag sade ja. Han hälsade så mycket.»

»Tack, Doris lilla; här skall du få något.»

Doris tog med barnslig nyfikenhet det paket Marie-Louise räckte henne och slet ofördröjligen upp det.

»Hurra, ett par hvita handskar, det var snobbigt!»

Hon svängde dem jublande i luften och dansade rundt, under det hon trallade med klar, frisk röst:

"Å tack, å tack, å tack, lilla Ri-Lu, tack,
lilla Ri-Lu, tack, tack, tack!"

»Ett sådant barn, du är,» sade Marie-Louise skrattande.

»Du kan gärna duka i kväll, Doris,» ropade modern från köket.

»Jaha, då, det skall gå som en dans. Efter som det är lördagskväll ska vi ha det extrafint med blommor på bordet. Kom, ditt gamla kräk, skall du få ståta än en gång i din utblommade tillvaro.»

Hon flyttade den stackars tvinande resedan från dess skymundan i fönstret och ställde den midt på bordet.

Sedan sprang hon ut och in mellan köket och rummet med en ifver, som hade det gällt att ordna för en stor supé. När allt var färdigt, ryckte hon emellertid åter till sig resedan och förflyttade den till dess gamla plats.

»Hvad nu då,» frågade modern, som kom in för att se på klockan, »duger det inte?»

»Nej, den är för ful, kan jag inte få ha bort den alldeles, mamma?»

»Nej, hvarför det, den kan gärna stå så länge.»

»Mamma, få vi ren duk i morgon, den här är så fläckig?»

»Kära barn, hvad du bråkar om allting, tror du, att man får tvätten för inte, jag bjuder minsann till att hålla rent och snyggt, så länge jag kan.»

Doris svarade ingenting. Tyst lade hon in sina nya handskar i en byrålåda, tog fram franska grammatiken och började läsa öfver de långa exemplen om tillämpningen af subjonctif i önskesatser.

Marie-Louise städade undan litet efter veckans

arbete och under tiden tänkte hon på morgondagen, på Nils Hedwin. Skulle han icke heller i morgon säga något? Vore det väl möjligt, att hon misstagit sig, och att han endast hyste vänskap för henne? Då ja, då visste hon icke, hur hon skulle orka lefva längre.

ANDRA KAPITLET.

Det hade aldrig fallit änkefru Hedwin in annat än att sonen, den yngsta af de tre barnen, skulle bli präst, och möjligen i en framtid få samma pastorat som pappa hade i lifstiden, och hon flyttade till Stockholm med sina båda unga döttrar och sin lille Nils, hyrde en våning i Vasastaden, fick några teknologer i inackordering och stretade sig på det sättet fram till dess Laura, den äldsta, fick plats vid telefon, och Karin hann gå ut lärarinneseminariet och därefter få plats som folkskollärarinna i Adolf Fredriks församling. Återstod så Nils, som just tagit sin studentexamen och skulle skickas till Upsala.

I dokumentskåpet i fru Hedwins chiffonier lågo de mödosamt hopsparade penningar som skulle räcka till att betala omkostnaderna för första terminen. Mången afton hade hon om och om igen räknat denna summa och åter lagt den tillrätta med en bön för sin gosse och en varm, solljus förhoppning inom sig, hvilken reflekterade på det trötta, bekymrade ansiktet och i de matta, rödkantade ögonen.

Så kom en dag, då alla hennes luftslott kastades öfverända af Nils bestämda:

»Mamma, jag kan inte bli präst.»

Hon smålog först och sade uppmuntrande:

»Kära barn, inte är det så svårt; det är den lättaste examen att taga, sägs det.»

Hans lilla naiva mamma!

»Det är inte för det,» sade han undfallande, »men jag tror inte så där som... som en präst måste göra.»

»Det kommer, min gosse, skall du få se. Pappa, som var en så exemplarisk präst, brukade också tala om, att han som ung tviflat litet i frågan om nådemedlen, han kunde icke riktigt förstå Guds närvaro i vinets och brödets gestalt, men sådana där tvifvel försvinna med åren. När han blef äldre skref han en mycket berömd skrift: Om nådemedlens välsignelse.»

Nils rätade på sin långa, kraftiga gestalt, strök upp håret från den breda, kantiga pannan, hvars linier långt ifrån tydde på någon svärmisk eller vacklande karakter, tog så moderns händer mellan sina och sade bestämdt:

»Det tjänar ingenting till att försöka öfvertala mig, mamma lilla, präst blir jag aldrig. Jag trodde i det längsta att det skulle gå för sig, du förstår, jag ville ogärna göra dig ledsen, men det är mig absolut omöjligt att ljuga så kallade heliga sanningar i folk. Jag tänker komplettera på reallinien och komma in vid tekniska högskolan i stället. Om tre eller högst fyra år är jag färdig och skall väl

alltid få något arbete. Om inte annat så reser jag till Amerika och försöker min lycka.»

Fru Hedwin satt alldeles förkrossad. Sonens prästbana hade varit den lefvande minnesvård hon tänkt resa på den älskade makens graf, och nu tyckte hon, att all hennes sträfvan varit förgäfves. Hvad skulle hennes Daniel tänka om henne däruppe i himmelen, skulle han månne förebrå henne, att hon inte bättre aktat sonen för djäfvulens, världens och det egna köttets frestelser? Å herre Gud, i tjugu år hade de lefvat ett lyckligt lif tillsammans hon och *han*, som nu var däruppe i fridens boningar, skulle han nu efter döden ha orsak att känna sig missnöjd med henne?

Och hon grät bittert med det gråsprängda hufvudet lutadt mot sonens axel. Han klappade henne litet tafatt på den kullriga ryggen, strök smått förlägen med sin breda hand på det slitna svarta yllelifvet, som var så blankt och hvitaktigt i sömmarna, och tyckte, att nu snart kunde väl mamma lugna sig.

Sedan den stunden hade fem år gått, och Nils var nu anställd som ritare på ett arkitektkontor. Lönen var icke stor, endast aderton hundra om året, men han hoppades på bättre.

För öfrigt var det lilla hemmet sig likt med sina gammaldags landtliga möbler, sina många handarbetade prydnader och sina två, tre inackorderade teknologer, hvilka upphört att slå för Laura och Karin såsom *de* gjort, hvilka bott där för en sex, sju år sedan. Laura var redan tjugunio år, och hade lämnat ungdomsårens förhoppningar bakom sig,

Karin var tjugufem, men icke heller hon hade något ungt öfver sitt färglösa lilla ansikte med de skarpa, grå ögonen bakom pince-nezen.

Nils bodde fortfarande hemma, var föremål för moderns och systrarnas ständiga omsorger och tog emot deras kärlek på sitt lugna, trygga sätt.

Deras nästan enda umgänge var Lejers; fru Hedwin kände doktorn från hans ungkarlstid. Trots skiljaktigheten i ålder mellan ungdomen, kommo de mycket väl öfverens, och det förgick nästan ingen söndag, utan att de voro tillsammans.

De rustade sig just nu till hemfärd från Hagaparken, där de tillbragt hela eftermiddagen med att leka lekar i gröngräset.

»Jag tycker, att Gunnar skulle deklamera något för oss, innan vi går,» föreslog Doris, som slagit sig ned på en stenhäll med ryggen mot en fura. Bredvid henne låg en hel knippa vildblommor, som hon slutat ordna.

De båda ingeniörsämnena, tämligen tölpiga ungdomar från landet, gjorde henne träget sin uppvaktning och hade nu satt sig en på hvar sida om henne.

»Ja, gör det, Gunnar,» instämde Karin, »här är så tyst och fridfullt just nu, att det verkligen kunde passa.»

»Ni har hört allt hvad jag kan, tror jag,» sade Gunnar och reste sig tvekande. »Nej, det är sant, jag kommer ihåg, att jag läste en bit af Tor Hedberg här om dagen, som slog an på mig. Skall jag

läsa upp den, för deklamera kan jag visst inte. Det är Doris, som har så stora ord för allting.»

Han nickade åt systern och började:

"Kära lif, du lofvar stort,
då vi klappa på din port
med de lystna knogar;
öppnar porten, ler så huld,
lofvar åt oss alla guld,
guld och gröna skogar.

Men hur håller du månn' tro
löftet, som du gifvit? — Jo, —
åt den ene ger du guld,
åt den andre ger du skuld,
men de gröna skogar?
Ack, de gröna skogar!

Spar ditt guld, det blir dock skuld
under ödets knogar,
fyll ditt löfte, moder huld,
gif oss gröna skogar,
stora, gröna skogar!"

De unga sutto en stund alldeles tysta, när Gunnar hade slutat. Äfven de mest praktiskt anlagda af dem kände en fläkt nå sig från önskningarnas och drömmarnas oändliga skogar, där fantasien så ofta går vill och därifrån det är så svårt att återvända till verklighetens dammiga allfarväg.

Laura, den äldsta, hon som för länge sedan kommit ut på heden och som för öfrigt haft så föga af gröna skogar i sitt lif, stirrade under outredda tankar på de promenerande långt där nere på landsvägen, hvilka nu återvände till sina hem. De

flesta hade samlat en bukett vildblommor eller åtminstone litet löf; det skulle ställas i en vas på bordet eller byrån och väcka hågkomsten om, att det varit en hvilodag från arbetet, och att det skulle komma en igen, år efter år ungefär sig lik.

Marie-Louise hade satt sig så, att hon kunde se ut öfver sjön, hvilken aftonsolen färgade guldgul och röd med sina sista strålar; skogen stod som en mörk ram omkring den skiftande ytan. De lekte icke i kväll dessa glittrande vågor, utan lågo helt stilla i aftondvala, som ville de icke störas af något. Villorna på andra stranden speglade sig i vattnet, deras fönsterrutor glänste så blanka mot solen, och röken från skorstenarna steg rakt upp i den klara luften. Det var den minsta, den som nästan såg ut som ett dockhus, Marie-Louise tyckte mest om; hon tänkte sig ett sådant litet hem, där det knappast kunde finnas plats mer än för två, *två*, som höllo riktigt mycket af hvarandra. Hon visste så väl, hur det borde se ut därinne: ofta hade hon i tankarna ordnat ett sådant bo, skulle hon någonsin komma att göra det i verkligheten?

»Nej, nu äro vi allt tvungna att gå, annars blir mamma orolig,» sade Karin och reste sig resolut, i det hon omsorgsfullt borstade kvistar och barr af sin marinblå yllekläding. »Hvar har vi Sven, honom har jag inte sett på en lång stund.»

»Han är nere och dansar,» sade den ene af teknologerna, »skall jag springa efter honom?»

»Ja, tack, herr Brun, gör det,» sade Marie-Louise. »Vi kan ju träffas vid grindarna sedan.»

»Får inte jag bära din kappa, Marie-Louise?» frågade Nils, och utan att invänta svar tog han den öfver axeln.

De hade blifvit ett litet stycke efter de andra, men tycktes icke angelägna om att hinna upp dem. Han slog då och då med käppen af ett grässtrå eller en blomma, hon gick helt stilla med sin lätta, graciösa gång bredvid honom.

»Du är just inte mycket språksam, Nils,» sade hon slutligen leende. »Hvad tänker du på?»

»På dig!»

Hon var van vid hans rättframma, litet bryska sätt, men kunde i alla fall icke hindra blodet att stiga upp i en varm ström öfver hela det bleka ansiktet, vid detta svar.

»Gjorde det dig glad?»

Han såg henne in i de strålande ögonen.

»Ja, för jag hoppas du inte tänker annat än godt om mig,» sade hon med ett försök till skämt.

»Nej, jag undrade, om du skulle ha mod att följa mig ut i de där stora gröna skogarna, som Gunnar läste om. Får jag säga dig alldeles hur jag tänkte, Marie-Louise? Vi kan väl sätta oss här ett ögonblick.»

Hon lydde beredvilligt och log som den, hvilken står vid porten till lyckans slott och hör nycklarna skramla och vet, att i nästa ögonblick skall han vara därinne.

Han tog hennes lilla magra, något knotiga hand och bredde smekande ut den i sin.

»Du har väl länge vetat hur mycket jag håller

af dig, inte sant, Marie-Louise? Men jag har alltid tänkt, att det skulle vara ohederligt af mig, att säga något, när jag ingenting hade att bjuda dig. Hvarenda smula lycka man vill ha, skall man ju köpa sig med pengar, resonnerade jag, och så teg jag, fastän — ja, jag skäms nästan att erkänna det — jag kunde gråta som en barnunge ibland, när jag hade träffat dig och såg, att du liksom jag längtade efter en sådan här stund. Jag hör nu inte precis till känslomänniskorna, men det finns ändå litet af helgdagsnatur hos mig också; och när jag står där vid ritbrädet och ordnar våningar åt annat folk, som har råd att bli lyckliga, då svider det i mig, och jag vet inte hvad jag skulle vilja göra för att bli en af dem. Och så kalkylerar jag och räknar och räknar, om det inte finns någon möjlighet, men det finns det inte, platt ingen i närvarande stund. Det vet jag så innerligen väl, men när jag nu har sagt A är det bäst att gå på. När jag såg dig sitta och se utåt sjön så där drömmande och sorgset, som du gjorde för en stund sedan, så tänkte jag så här: Jag säger henne, kosta hvad det vill, att jag håller af henne, och frågar henne: Vill du vänta på mig och hjälpa mig att hoppas på framtiden? Det kan ju komma bättre tider, och om inte — ja, då — då ha vi i alla fall tagit så mycket af lyckan, som vi fått lof till. Så, nu är det sagdt, hvad svarar du, Marie-Louise?»

Hans trofasta, blå ögon sågo oroligt på henne. Det hade varit svårt för den tystlåtne Nils, att få hela detta långa tal öfver sina läppar. Osamman-

hängande och stammande hade han framfört de ord, som han så gärna skulle velat gifva en helt annan form. Hans hederliga, ärliga natur plågades af att inte kunna bjuda den älskade annat än ett slags vagabondlycka utan morgondag.

Men hon uppfattade det icke så. Hela hennes väsen genomströmmades af hängifvenhet, och om han hade lagt en million för hennes fötter, skulle hon icke kunnat känna sig lyckligare än nu, då han endast sträckte sin tomma, seniga hand emot henne.

»Å, Nils, Nils, inte behöfver du något svar, du vet ju, att jag håller så gränslöst af dig, att jag skulle kunna tacka dig bara för att du ber mig vänta. Och visst tror jag på dig! Vi är ju unga, Nils, *min* Nils, kanske du får en bättre plats om några år. Då gifter vi oss och får ett eget litet hem; hvad gör det, om det är aldrig så enkelt.»

Han flyttade sig närmare henne, såg sig hastigt spanande omkring. Nej, det fanns ingen i närheten! Varligt, nästan vördnadsfullt böjde han då hennes hufvud något bakåt och tog den första kyssen från de darrande, blekröda flickläpparna.

»Så säga vi det redan i kväll därhemma,» sade han sedan, när de reste sig för att gå.

»Som du vill, Nils!»

»Vill du inte ta mig under armen?» frågade han. »Vi ska profgå,» tillade han skämtande.

Villigt lät hon sin smala arm krypa in under hans, som tog den så fast och säkert till sig. Den låg så trygg som en fågelunge i redet, och hon

önskade, att vägen varit dubbelt så lång till hans hem, där syskonen väntade henne. Hon kände det, som hade det obetydligaste ord de yttrade, varit en varm smekning, ett uttryck för all den hittills förborgade kärlek och längtan de burit på.

Var hon väl själf densamma, som i går trött och håglös satt vid symaskinen? Trött! Hon skulle säkert aldrig mera bli trött, lyckan skulle uppehålla henne.

Och Nils, han var ännu tystare än hon, men hela hans ansikte strålade, det såg så ljust, så godt och blidt ut, detta stora ansikte med sina fylliga kinder, sina skrattgropar och sin korta, energiska haka. Tänk, att han verkligen hade vågat, och att han nu rådde om henne — *henne!*

De stodo utanför porten.

»Marie-Louise!»

»Nils! Kära, kära Nils!»

Så gingo de uppför de två trapporna och ringde sakta, sakta på hos fru Hedwin.

TREDJE KAPITLET.

Det var med ett ovanligt allvarligt uttryck i sitt lifliga ansikte, som Doris denna dag gick uppför de breda stentrapporna till sitt klassrum. Afslutningen för vårterminen skulle äga rum klockan ett, och sedan, när hon fått sitt betyg, var hon för alltid skild ifrån skolan.

Hon tänkte på, hur helt olika hennes lif skulle bli mot de flesta af kamraternas; de hade redan berättat henne om alla nöjen, som väntade dem, och hon hade hört på, utan att en enda gång kunna säga: »Ja det skall jag också göra i sommar.»

En af lärarna gick förbi henne i trappan och hälsade vänligt:

»God dag, Doris! Nu snart slår frihetens timme! Igen med skolböckerna och upp med modejourn . . . hm, hm lifserfarenhetens lexikon,» högg han fast i en fras, ty han erinrade sig, att Doris Lejer var frielev och att den där första frasen icke just kunde lämpa sig för henne.

Hon rodnade öfver hela det barnsligt rundade

ansiktet upp mot hårfästet och gjorde en half nigning, utan att svara något.

»Det är en rasande vacker flicka, det där,» mumlade han för sig själf, och tittade än en gång förstulet efter den något förvuxna, slanka flickgestalten i den enkla, mörka klädningen, och med den långa, tunga flätan på ryggen.

»Se, där ha vi Doris,» ropade Ebba Gadde, en liten näpen blondin, och tog ett vågadt hopp öfver en bänk, för att komma fram till sin goda vän. »Kan du tänka dig, Doris, att jag får resa utrikes med pappa i höst och stanna borta minst ett år. Jag fick just bref om det hemifrån i dag. Pappa och mamma skulle ha rest upp hit och hämtat mig, men så kom Aina hem från Paris helt oväntadt i förra veckan. Tänk du, hon har fått pris för sin tafla, som hon hade utställd på Salongen. Det är styft, hvad?»

»Ja,» medgaf Doris, en smula förströdt.

»Du hör inte på mig, Doris.»

»Jo, det gör jag visst, men jag kan inte låta bli att tänka, hur svårt det skall bli att alldeles mista dig, Ebba; med de andra kamraterna är det en annan sak, men dig. O, Ebba, om du visste, hur mycket jag håller af dig,» utbrast Doris häftigt och kramade väninnans händer mellan sina.

»Du får inte göra mig illa för det,» skrattade Ebba, »och för resten, hvad menar du med att mista, du kommer förstås och hälsar på i sommar, och så skrifva vi till hvarandra, hör du det?»

Doris nickade bifallande.

Olga Stjernvall kom nu fram till dem och frågade:

»Hvad står ni och pratar om, får man höra på?» Innan hon hann få något svar, tillade hon: »Hör du, Ebba, det var sant, skall din kusin bli badläkare vid Forssa i sommar?»

»Ja, hur så?»

»Jo, jag tyckte det var lifvadt; mamma och jag ska dit.»

Hon nickade åt kamraterna med en kokett blick på sned åt en af lärarna, som stod i dörren, och sprang bort till en annan grupp.

»Nu inbillar hon sig förstås, att Einar skall bli förtjust i henne, men då blir hon allt kuggad,» hviskade Ebba, »han skulle visst bry sig om en sådan där kokett.»

Doris teg. Hon tänkte på, hur helt olika hennes intressen för framtiden voro. För henne gällde det att arbeta och förtjäna, detta tycktes vara alldeles främmande ord för de andra; hon hörde de glada rösterna och skratten rundt omkring sig, och det var som hade osynligt första hvarfvet lagts till den mur, hvilken skulle skilja henne från de forna kamraterna.

Klasslärarinnan ringde nu med en kraft, som ville hon i det sista visa sitt outtröttliga nit, och flickorna strömmade in i den höga, ljusa sollenitetssalen, hvilken var dekorerad med fanor och lefvande växter. Klass efter klass tågade in och satte sig på sina bestämda platser; det var ett virrvarr af ljusa och mörka små oroliga hufvuden, hvilka, i synnerhet

de allra minsta, ofta gjorde den farligaste helomvändning för att titta efter hvar »mamma» satt.

De afgående eleverna höllo sig raka och högtidligt allvarliga. De sågo uppmärksamt bort mot raden af lärare och lärarinnor och tycktes helt och hållet ha lagt barnaålderns uppsluppna liflighet bakom sig. Ett par af de yngre lärarna drogo på munnen åt denna paradstämning och hviskade sins emellan sina anmärkningar.

»De äro förbaskadt eleganta de där unga damerna alias backfischar.»

»Ja, tusan så fina, i hvitt och skärt, och allt hvad det är; det är bara stackars Doris Lejer, som är mörk.»

»Hon är som en liten svart skönhetsmouche af briljant effekt midt ibland alla färgerna. Men tyst nu, rektorn skall tala, hoppas han inte håller på för länge bara.»

»Mina kära, unga vänner — — —»

Rektorn hade talat ut två generationer ur skolan och förstod att taga sin publik; han visste precis, hvar det borde vibreras litet på rösten för att åstadkomma sensation hos föräldrar och målsmän; ja, han kunde ha förutsagt det ögonblick då alla mammornas näsdukar skulle parfymera luften, under det de voro stadda på väg upp till ögonen.

I en kvart ungefär figurerade han fram och åter på vältalighetens bonade golf, rörde sig oklanderligt mellan »späda knoppar», »ungdomens lärkflykt» och »lifvets vår» utan att en enda gång krångla bort

begreppen, till sist gjorde han chaîne med alltihop på en gång, en särdeles ståtlig och gouterad final.

Fru Lejer och Marie-Louise sutto längst bort i salen, trängda upp mot hörnet af en tjock fru, som ville ha plats både för sig och sina spetsar och pärlor. Hon lät sin sidenrobe förnämt frasa mot golfvet och betraktade rektorn genom den guldinfattade lorgnetten. Då och då gled blicken öfver till de båda döttrarna; den äldsta kunde icke vänta stor framgång; hon var sned, stackars barn, och hade knappast på en sådan badort som Marstrand att göra, men den yngre — å, hon skulle bli reine de la saison och bestämdt vara förlofvad i höst. Förlofvad! »Min mågs» sabelskrammel ljöd redan i svärmoderns öron, och hon log — mycket passande för öfrigt, ty det var just när rektorn var midt uppe i lärkflykten.

Fru Lejer hade knäppt ihop de svarta bomullsvantarna om näsduken och satt andaktsfullt stilla, då och då nickade hon bekräftande med hufvudet, och långsamt vaggade de årbräckta gredelina plymerna på hennes kapotthatt med.

Hvad han talade vackert, rektorn, hon skulle velat skrifva upp de där orden om hjärtats blomstringstid, som — som, nej, hon hade redan glömt det, ty hon kom just att tänka på, att kalfkotletterna nog icke skulle räcka till middagen.

När rektorn tackat af lärarepersonalen, vidtog sången. De klara, unga rösterna gjorde flinkt undan »Vintern rasat ut bland våra fjällar», och »Våren är kommen», sedan kom det en högtidlig, harklande

förberedelse, orgeln spelade i långsamt, imponerande tempo, hela församlingen reste sig, och unisont ljöd psalmversen: »Herre signe Du och råde» etc. ut öfver salen.

Det blef för mycket för fru Lejer, hon snyftade högt, där hon stod i sin vrå, undanträngd som hon för det mesta blifvit hela lifvet igenom. Det var så vackert, så upplyftande, tyckte hon, all denna andakt, hvilken liksom strömmade ut i veka toner ur de ungas hjärtan. När hon var skolflicka för många, många år tillbaka, hade hon också sjungit den där samma versen; hon erinrade sig så många drag från denna lifvets ljusa kamratålder; det är med sådana minnen som med gamla slottsrum, de skulle förlora sin poesi, om man hvarje dag ginge igenom dem med hvardagstankarnas realism i sinnet. Det stod en gulmålad landstrilla utanför skolporten för att hämta lilla Louise von Harder; och hennes syster, den redan vuxna fröken Selma, hviskade henne i örat om de blifvande nöjena, om kadetterna, som väntades hem, om kräftpartierna och roddturerna i månskenet! Å, hå, hå, ja, ja! Det var då! Fru Lejer torkade sig i ögonen upprepade gånger. Hon skulle ju nu strax fram och tacka föreståndarinnan för Doris. Hon slätade ut klädningen, gned på en envis fläck, som idligen kom igen, fastän hon i morse grundligt behandlat den med benzin, och återvände på detta sätt litet hufvudstupa till nuet, just som sången slutade.

Marie-Louise gick hem förut, det skulle nog dröja ganska länge, innan modern hann bana sig väg

fram till föreståndarinnan; det var icke värdt hon väntade.

I kollegierummet stod fru Lejer sedan en smula blyg och bortkommen bland allt detta fras af siden och komplimanger, denna doft af Violette de Parme och sötaste smicker, denna trängsel af utsträckta händer och elegant svarfvade ord.

Så blef det ändtligen hennes tur.

»Tusen, tusen tack för all godhet emot min lilla Doris,» stammade hon, med den fina, skarpt ådrade huden alldeles röd af sinnesrörelse.

»Kära *lilla* fru Lejer, det har varit mig en glädje att kunna göra något för den unga flickan,» sade föreståndarinnan med sin välskötta tunna röst, och räckte välvilligt närmare tre fingrar af en mycket hvit och ringprydd hand åt frielevens »lilla beskedliga mamma». »Hon får ett vackert afgångsbetyg, som jag hoppas hon skall ha nytta af för framtiden,» tillade hon. »Ni söker väl en plats åt henne, kan jag tänka?»

»Ja, om det bara stode till att få.»

»Åjo, herrskapet har ju inflytelserika släktingar.»

»Ja, min syster, fröken *von* Harder» — fru Louise lade en liten darrande tonvikt på »von» — »umgås i våra bästa familjer, men hon är så ytterst sällan i Stockholm. Hon är bosatt i Uppsala; för det mesta är hon dock på besök hos någon af sina många bekanta.»

»Jaha — jaha,» svarade föreståndarinnan och nickade med ett behagligt leende öfver hela ansiktet. Den som kände henne något, visste att detta leende

betydde: nu har jag inte tid längre, och fru Lejer skyndade sig också genast att försvinna.

Utanför porten träffade hon tillsammans med Doris, som stod där helt blek och tårögd efter afskedet från kamraterna. De hade visserligen kommit öfverens om, att *snart* träffas igen, men ehuru Doris i denna stund visst icke tviflade på, att de skulle hålla sina löften, var hon ändå rädd, att kanske aldrig mera komma på samma vägar som de.

På kvällen följde hon Ebba ned till tåget. Det var en hel mängd ungdom samlad på perrongen, och Ebba fick så många buketter och konfektpåsar, att de fyllde ett helt hörn af kupén. Själf stod hon i fönstret ifrigt pratande och nickande. Den koketta hatten med sina knippen af violer på brättet och sin höga tyllrosett, satt prydligt öfver det burriga ljusa håret, och den dammgrå boleron slöt sig tätt efter den smidiga flickbysten.

Hon utbytte så många löften om korrespondens och fotografier, att det ej gärna var tänkbart, att hon skulle erinra sig ens hälften, men det föll icke något stänk af tvifvel in i denna stämning af ungdom och vårljusa förhoppningar. De gåfvo och togo med öppna händer, det var som när man på en mardi gras under sydländsk himmel kastar ut konfetti på torg och gator; hvem skulle bli ond om det midt i slöseriet kom en brödkula med?

Slutligen ljöd afgångssignalen, några glada studenter hurrade för den bortfarande balflamman, ett par flickröster instämde halfhögt, en sista bukett slungades djärft in genom waggonfönstret, och ett

par minuter senare hade det frustande lokomotivet dragit hela den långa filen af vagnar med sig bort genom tunneln under Södermalms gator.

Doris hade sällskap med några af kamraterna ett stycke, nedanför Kungsbacken skildes de, och hon fortsatte ensam vägen uppför den branta backen, hvilken låg där helt stilla och föga trafikerad, blekt belyst af aftonsolen. De gamla, fula husen smektes varma af de sista solstrålarna, och från Norrtullsgatans knoppande lindar kom en svag doft med vinden. Den sökte sig in genom de öppna fönstren och talade om för dem, som sutto därinnanför, att nu skulle sommaren hålla sitt intåg därute i naturen.

Från en klosterlikt inhägnad trädgård, hvilken tillhörde ett fallfärdigt trähus, stucko de gamla lummiga träden ut sina grenar öfver det höga planket, och förde tanken dit in på den lilla grönskande oasen midt i storstadens stenhaf.

Doris såg ett ögonblick ditåt med ett längtansfullt uttryck, det skulle finnas så härliga hvita liljor därinne, hade hon hört, och hon tänkte sig genast en stor bukett af dessa fint tecknade blomkronor, sviktande under sin egen tyngd, förnämt färglösa och matta och med en berusande mandeldoft.

Men så skakade hon tvärt och energiskt på hufvudet, liljorna fingo gärna vissna, oplockade af henne; hon vände blicken åt motsatt håll. Instängd *där* för åratal, sörjande en försvunnen ungdom, som det sades, att den gamla, ensamma fröken, hvilken rådde om huset, gjorde, det skulle hon aldrig stå ut med. Hon tänkte med en rysning på hur för-

färligt det måste vara att gå ständigt svartklädd, ständigt bedröfvad öfver världens dårskaper och fåfänga och att höra sanden knastra så tydligt under sina fötter, som man endast kan höra det, när det är dödstyst rundt omkring.

»God afton, lilla fröken,» hviskade en lockande manlig stämma tätt i hennes öra, och en rockärm snuddade vid henne.

Hon ryckte skrämd till, såg på fridstöraren med allvarliga, barnsligt mörka, rena ögon och skyndade därifrån mot hemmet, där hon redan i morgon skulle vakna till ett enformigt, trögt arbetslif. Men plötsligt hejdade hon den brådstörtande farten och gick med mera lugn framåt. Hon gjorde upp luftslott för framtiden, underliga fantastiska luftslott, sådana som man bygger dem vid sexton år, i rococostilens hela bräckliga elegans.

»Hvad du har dröjt, kära Doris,» mötte modern henne, då hon öppnade dörren, »jag började bli orolig. Du kan gärna gå genom köket, Nils och Marie-Louise sitter i salen.

»Ja, hvad gör det då?»

»Hm, ja, du är så barn än, så att du förstår inte, att de inte tycker om att bli störda,» småskrattade fru Lejer, »vänta tills din tur kommer.»

»Jag kommer aldrig att förlofva mig med någon, som är fattig.»

»Så du pratar! Sätt ett förkläde för dig, annars fläckar du ned klädningen.»

Doris lydde, men under det hon tog fram det enkla bomullsförklädet ur lådan, upprepade hon lång-

samt: »När min tur kommer!» Det var, som sökte hon finna den rätta melodien till dessa ord, men det lyckades icke. De förblefvo en tom refräng. Hon hade andra planer och tankar, helt andra. Hastigt tog hon en fransk skrifbok, som ännu hade några sidor rena, och en blyertspenna, drog stolen tätt intill fönstret och började ifrigt skrifva i halfskymningen. Sida efter sida fylldes snabbt med vers på vers, med otaliga gånger samma rim och ett och annat meterfel. Slutligen kom modern in och afbröt henne med ett:

»Sitter du och skrifver i mörkret, barn, du förstör dina ögon, de behöfs minsann till nyttigare saker än sådant där kludd.»

»Kludd!» Den unga »skaldinnan» föll ned till jorden så tvärt, att hon kände sig helt omskakad och yr af fallet. Hon lät pennan glida ur handen och slog häftigt igen boken.

»Aldrig kan man få vara i fred heller,» utbrast hon förtretad, »hvarför går inte mamma ut till Nils och Marie-Louise och säger åt dem, att de är dumma, som sitter så där en hel kväll, det tycker nu *jag* är mycket mer idiotiskt.»

»Det begriper du inte,» svarade fru Lejer litet tvärt. Det var däremot något som *hon* förstod, men att vara romantisk på papperet hade hon aldrig kunnat med. Det var icke kvinnligt för det första, och så hade hon för det andra den fasta öfvertygelsen, att alla författare i det närmaste svälte ihjäl. Det var inte något yrke för fattigt folk; om Lejer

hade varit något annat, skulle de haft det mycket bättre.

Doris stod med ryggen vänd mot rummet och lutade det heta hufvudet mot fönsterposten. Hon stirrade på de blanka, hvita gatstenarna utan att se dem och upprepade så sakta, att läpparna knappast rörde sig, en och annan lösryckt strof af hvad hon skrifvit ned; i tankarna smekte hon dessa ord, som hon drömt till lif i sin rika, sjudande fantasi.

Om hon kunde blifva en ny madame de Staël. Fru Lenngren var hon för ung att kunna uppskatta — hon såg sig med den brokiga turbanen om hufvudet, sådant hon sett madame de Staëls porträtt, då skulle ingen kunna kalla hennes verser för kludd. Och när hon kom in i någon salong skulle det bli lika högtidligt tyst, som när skolföreståndarinnan inträdde i klassen. Härligt, härligt!

Från salen hördes ett egendomligt ljud. Jaså, de kysstes, de där bägge tosingarna, tänkte Doris föraktligt och återvände till sina storhetsdrömmar.

FJÄRDE KAPITLET.

Sommaren hade kommit och gått utan att någon af familjen Lejer, med undantag af Marie-Louise hade ens ett tacksamt minnesgodt leende för den, när den drogs bort af höststormarna. Små förhållanden spegla sig ofta år efter år i dödvatten, och blir det en eller annan gång lif i detta vatten, är det bekymmer och sorger, som grumla upp det från botten till en svart, seg gyttja.

Man var nu i medio af oktober, och värden hade redan två gånger ringt på för att erinra om det som fattades i hyreskvartalet, hvilket tyvärr sällan betalades på dagen. Nu på förmiddagen var det tredje gången hans välrakade ansikte under den blanka cylindern lyste upp den mörka tamburen med ett par små hvassa ögon och ett bredt leende, som kom en hel del starka, hvita tänder att synas.

Doktorn hade själf tagit emot honom.

»Jag hoppas häradshöfdingen skall ha de resterande pengarna i afton,» sade han på sitt stela, trötta sätt.

»*Hoppas* — ja, det är visst godt och väl, men jag föredrar säkerhet i det här fallet. Jag kan inte vänta längre. Jag har också mina utgifter, och *jag* har för princip att vara punktlig.»

»Det är inte alla, som ha råd att vara principmänniskor,» svarade Gustaf Lejer hårdt.

Häradshöfdingen ryckte beklagande på axeln, knäppte patentspännet på högerhandsken, tog så åt hatten till farväl och försvann med små brådskande steg, hvilka voro så underligt ljudlösa, att de förtonade redan i halfva trappan.

Ett par timmar senare stod doktorn färdigklädd att gå ut. Han stoppade ett manuskript i bröstfickan på den slitna öfverrocken, hvilken hade hela sin tid bakom sig, det skulle varit orättvist att begära mera lifskraftighet af den.

»Går du upp till Magnus?» frågade fru Louise, när hon följde mannen ut i tamburen.

»Nej, det hoppas jag slippa. Jag skall åtminstone försöka på en tidning först. Jag har skrifvit ett par småbitar. Man blir inspirerad under sådana här förhållanden,» sade han ironiskt och bittert.

»Bara du får betaldt med ens!»

Han ryckte till sig käppen utan att svara och rusade ut. Betaldt! Betaldt, det var så hon alltjämt hade uppfattat det, hans hustru. För hennes begrepp var hans skriftställeri en liten ekonomisk bifortjänst, en stackars obetydlig källa med dåligt vatten, som man fick anlita, när alla andra brunnar torkat ut. Hon visste ingenting om de väsen, som rördes på botten af denna källa, ingenting om de

lefvande tankar, som likt brändt gräs förtorkade vid dess bräddar. Hon talade gladt och belåtet om en »liten, nätt bit» af Gustaf; den hade stått i den eller den tidningen, och som bäst af allt förskaffat dem några dagars eller veckors ekonomiskt lugn. Icke förstod hon att sådana ord i all sin menlösa vänlighet sarga värre än den skarpaste operationsknif, som föres af en oskicklig hand och söker det ondas utgångspunkt. Hon var en så naivt hvardagsklädd själ, hans hustru, en liten snäll kvinna, som aldrig borde blifvit gammal, ty det är först, när ungdomscharmen är borta, man saknar intelligensen.

Han stod ett ögonblick tvekande utanför redaktionsbyrån, innan han öppnade dörren. Den som går med en kär relik till en pantbank och vet att främmande händer skola tumma på och värdera, hvad som hittills omsorgsfullt gömts i någon lönlåda, känner på samma sätt som Gustaf Lejer i denna stund, då han gick att mynta ut sina halffärdiga, förkrympta tankar.

Med ett »ursäkta» trängde sig en tjock herre förbi honom genom dörren. Doktorn följde efter. Hela rummet var upptaget af väntande, luften var tjock och osund trots att fönstret stod öppet, men detta vette åt en trång gård, belamrad med allehanda bråte.

Samtalet fördes lågmäldt härinne, de flesta hade något ärende, som tyngde dem på hjärtat, att framföra till redaktören och det prasslade sakta af ängsligt sammankramade pappersrullar mellan obehandskade händer. Då och då ljöd en torr hosta från ett hörn af

rummet. Där satt en liten hopkrupen, mörkskäggig man, hålögd och gulaktigt blek. Doktorn hade sett honom ofta här och visste att hela hans lif var en stackars fragment-tillvaro; det kunde kanske blifvit en hel bok, om fattigdomen ej slitit ur de bästa kapitlen.

En ung dam i modern promenaddräkt och blanka, mjuka handskar makade sig ifrån de andra med öfverklass-säkerhet. Det var ett fi donc! i hela hennes prydliga varelse emot den societet hon kommit in i, bara därför, att hon skref litet. Ty naturligtvis skref hon; hon hade nog tillräckligt godt om tid för att »lave» ett kåseri på sina balminnen.

Hvarje rörelse hon gjorde, frasade det af siden eller glimmade det till af pärlor, och de andra väntande stirrade på henne som vore hon en dyrbar brosch i det rikedomens juvelerarefönster, de alltid skulle stå utanför.

En gammal gumma med rinnande, röda ögon och en mun, som tydligt annonserade en försvunnen tandgård, ägnade den unga flickan ett lifligt intresse. Hon kröp ihop på en låg stol och satt så framhukad med händerna om den rosiga plyschpiraten, under det hon oafbrutet plirade på sin granne.

Det fanns ännu flera andra, men doktorn hade tröttnat på dem och dök på nytt ned i sina gråa bekymmer, sitt lifs intighet, där hvarje gången dag blef till gagnlöst skrot, omöjligt att omarbetas.

Ändtligen kom hans tur. Han stod bockande framför redaktören.

»God dag, herr Lejer. Var så god och sitt,» sade denne på sitt korta, men icke ovänliga sätt.

Själf behöll han platsen i sin högkarmade skinnklädda länstol och afslutade ett bref, medan han väntade på att den andre skulle framföra sitt ärende.

Doktorn tog åt bröstfickan och fick fram manuskriptet.

»Jag hade ett par berättelser jag ville lämna,» sade han med den tvungna nonchalans som ger rösten ett skorrande hest biljud. Det är som sökte man få klang i ett ostämdt, strängbrutet instrument.

»Jaha, vi ska väl se på dem då,» sade redaktören och ringde för att genast få af brefvet. En sak om sänder var för litet för en så anlitad man som han.

»Tackar! Hm... hm...»

Nej, Gustaf Lejer kunde icke tala för sin sak som vore han en agent i blanksmörja eller dylikt. Hastigt reste han sig upp och frågade tvärt:

»När kan jag få lof att få svar?»

»Är det brådtom?»

»Ja.»

Icke hörde redaktören hvilka skiftningar det låg i dessa två bokstäfver, icke förstod han all den rifvande kampen som pågick inom den bleke, lutande mannen, hvilken icke hunnit fram till snillets festmåltid, förrän duken var fläckad och alla vinglas urdruckna, då hade hans skälfvande händer plockat smulor och halfvissnade blommor, skrynklade menuer och kvarglömda tyllrosetter, och det var dessa spillror han skref om och som han måste tigga sig af med.

»Ja, låt oss då säga om en vecka, herr Lejer. Hur var adressen nu igen?»

»Upplandsgatan n:r 44. — Men en vecka, det var länge det. Jag... jag skulle väl inte kunna få svar genast?»

»Men, min bästa herre, jag har ju inte läst igenom berättelserna ännu,» skrattade redaktören godmodigt.

»Jag är ingen nybörjare.»

»Nej, förstås, förstås, men hvem garanterar, att de passa för min tidning för det.»

»De äro skrifna för den.»

»Ja ha, så säga de allihop. Det är för honorarets skull, kan jag tro.»

»Ja.»

»Hm! Jag vill gärna vara så tillmötesgående jag kan. Vi kan ju skrifva ut ett litet interimskvitto på en fyrtio kronor så länge.»

»Tackar, det är det mesta, som ...»

»Ja, längre kan jag inte gå. Är herrn nöjd med det?»

»Ja tack.»

Han fick sin betydelsefulla gula lapp med redaktörens hieroglyfer på, och bytte ut den på kontoret mot fyra smutsiga sedlar, hvilka tycktes ha vana att logera i nötta portmonnäer i sällskap med kopparslantar.

När han var nära hemmet kom Sven fatt honom. Han var litet snobbigt elegant i sin höga krage, omkring hvilken den skiftande sidenhalsduken ledigt

snodde sig. Den splitter nya vinteröfverrocken satt oklanderligt, och den unge herrn hade också lagt sig till med ett par köttfärgade handskar.

»Är pappa ute och går?» sade han i sin slarfvigt sorglösa ton.

»Ja, jag har varit och skaffat det, som fattades på hyran.»

»Fattas det nu igen, aldrig är det annat.»

»Nej, det har du rätt i. Du tycks vara den enda som kommit på solsidan, min kära Sven.»

»Hvad menar pappa med det?»

»Du klär dig fint och roar dig tappert.»

»Ja, man är ju bara ung en gång i världen.»

»Hm, det är inte alla som äro det *en* gång ens.»

»Arma krakar!»

Sven skrattade, men doktorn var för slö att uppfatta det klangen i detta skratt icke var fullt äkta, och att det fanns ett oroligt drag i sonens ansikte, som icke funnits där förr än på sista tiden. Gustaf Lejer gick vanligen blind och döf förbi hemmets tilldragelser; han höll visserligen af de sina, men icke på ett vaket, intresseradt sätt, utan trött och slappt som hela hans lynne blifvit under årens upprepade skeppsbrott.

Fru Lejer däremot förebrådde Sven, att han var så mycket ute, och att han ofta icke kom hem förrän på morgonen. Hon kunde aldrig sofva tryggt, när hon icke hade honom hemma, utan steg ofta upp, kastade en kjol och en tröja på sig och satte sig vid fönstret för att lyssna, om icke hans välkända steg skulle ljuda mot stenläggningen. Ibland

voro de osäkra, tycktes ha svårt att finna fotfäste, och ett par gånger hade hon hört en duns af hans kropp mot väggen. Då sprang hon ända ned i porten, hjälpte den druckne sonen uppför trapporna och klädde af honom, som när han var ett litet barn, men sedan, när han låg där tungt insomnad, lutade hon hufvudet mot hans kudde och grät tyst för att icke störa Gunnar, som suttit och arbetat till midnatt. Hon grät så bittert, att det värkte i hufvud och bröst, men kanske mest i hjärtat, där en tärande oro för sonen blef starkare och starkare för hvarje ångestfullt ögonblick som gick.

Dagen därpå kom Sven alltid smekande och bad henne barnsligt om förlåtelse.

»Du säger ju ingenting åt de andra, mamma lilla,» bad han skamset.

»Nej, nej, om det bara vore sista gången, Sven.»

»Det lofvar jag, att det är, mamma.»

Men detta löfte hade upprepade gånger svikits, och den stackars lilla fru Louise vred sig oroligt i sängen, till dess hon var säker på att mannen sof, då steg hon upp och spejade med trötta, stirrande ögon nedåt den folktomma gatan, där lyktan kastade sitt bleka, gulaktiga sken, och så knäppte hon ihop händerna och bad med orubbad barnatro, att ingenting måtte hända hennes gosse.

»Herre Gud, goda, kära herre Gud, låt inte mitt barn bli förstördt,» hviskade hon mellan de skrumpna läpparna. Nu kom han, och han gick så raskt och säkert. Åja, *litet* skulle väl ungdomen roa sig!... Nej, det var icke han!... O, o, o,

klockan slog fyra! . . . Tyst, nu gick det någon igen på trottoaren! . . . Nej, inte ändå han. Om han blifvit öfverfallen och rånad eller . . . jaså, nu kom han ändtligen. Hon fick gå ned i porten. När hon så till sist låg i sängen igen med ögonen svullna af gråt, sade hon sig själf, att detta stod hon icke ut med längre; i morgon dag skulle hon tala vid Gustaf om saken.

Men när morgonen kom, och med den Svens varma, innerliga och trohjärtade försäkringar, att det aldrig skulle hända så mera, så lät hon åter hoppfullt några dagar gå.

Gunnar blef den förste, som sade något.

»Hvad du är mycket ute och festar nu för tiden, Sven,» sade han allvarligt, »du tröttar ut mamma med det där nattvaket, och så tycker jag du borde blygas att komma drucken hem.»

»Hur vet du det; sofver du inte?» frågade Sven generad.

»Ånej, inte *så* tungt. Hvar tar du pengar ifrån till ett sådant där svirande?»

»Det rör dig inte,» svarade Sven häftigt och lämnade tvärt rummet.

Gunnar såg efter honom halft misstänksamt, men fördjupade sig snart i sina studier. Han hade föresatt sig att bli en af de främsta i klassen.

Doris hade ännu icke lyckats få någon plats utan hjälpte Marie-Louise att sy. Hon tyckte själf, att hon aldrig skulle kunna komma öfver hvarje ny dag, så pinade detta stillasittande lif i

det tysta hemmet henne, och hon klagade ofta för systern.

»Du blir väl van, lilla Doris,» sade Marie-Louise med sin resignerade röst, hvilken dock efter förlofningen med Nils fått en varm skiftning, en röd lifston.

»Van! Jag kan inte vänja mig. Tror du verkligen, att jag skall sitta så här hela mitt lif och sticka en nål upp och ned i ett tygstycke. Det är så dödande intresselöst, att jag kan bli tokig.»

»Stackars liten; du har inte träffat någon af dina kamrater heller, ni höll inte ihop länge.»

»Jo, de andra håller nog ihop, men jag hör ju inte till deras umgängeskrets. Olga Stjernvall mötte mig en dag, när jag bar en korg, och då vände hon sig bort för att slippa hälsa. Sedan dess ser jag inte åt dem, de äro nog likadana allesammans.»

»Du skall inte vara så bitter, Doris, inte döma så strängt; om nu en är dumt högfärdig, behöfver inte de andra vara det. Ebba Gadde skrifver ju så vänligt till dig.»

»Hon har gjort det en gång.»

»Nåja, du skall inte vara oförnöjd. Och så får du kanske en bra plats, när du blir litet äldre; du är ju bara sjutton år.»

»Jag önskar jag aldrig blefve mer.»

»Men Doris då...»

»Ja, det önskar jag, jag vill inte lefva, inte på det här sättet, för det är inte lif.»

Marie-Louise såg på systern med sina stillsamma, blåa ögon och tänkte, att hon skulle nog säga olika, när hon en gång finge veta, hur mycket härligt och vackert det fanns äfven midt i fattigdomen, när kärlekens »varde ljus» skingrat mörkret.

FEMTE KAPITLET.

»Sven, hvad är det, barn, är du sjuk?»

Fru Lejer, som var ensam hemma, öppnade för sonen, hvilken stod där blek och med en underlig glanslös blick. Det var en hvardagsförmiddag på nyåret, och Sven hade på morgonen gått till boden alldeles som vanligt; han hade icke klagat öfver något illamående, utan tvärtom skämtat ganska muntert med Doris. Litet ombytlig och besynnerlig hade han visserligen varit på sista tiden, men när han på alla förfrågningar om orsaken förklarade att »det var ingenting», så fäste man sig icke så mycket vid det.

»Är du sjuk?» upprepade modern nu ängsligt, när hon icke fick något svar.

»Nej.»

»Hvad är det då! Sven, hvad är det?»

Hon sköt honom före sig in i salen, hennes knän sviktade, och hon satte sig ned i soffan med hufvudet upplyft i spänd, afvaktande ställning.

Det ryckte af återhållen gråt i det veka, linje-

mjuka ynglingaansiktet, och läpparna darrade häftigt, men han kunde ingenting säga, lutade sig endast tungt mot bordskifvan och såg ned på den slitna divansmattans urblekta mönster. Han hade verkligen tänkt köpa en ny till jul, men så gingo pengarna till nöjen i stället. Det var så svårt att draga sig ifrån det muntra kamratlag han kommit in uti, så svårt...

»Hvarför säger du ingenting, barn?» frågade fru Lejer, med en röst andfådd af kväfvande sinnesrörelse. Hon gned de kärfva arbetshänderna mot hvarandra oupphörligt, men hufvudet höll hon hela tiden stilla, riktadt så, att hon kunde se på sonen.

»Jag är uppsagd.»

»Sven! Hvad har du gjort?»

Hon sträckte ut händerna mot sitt olycksbarn, som ända sedan han var liten och söndertrasad efter ett slagsmål eller en vild lek kom hem från skolan, vållat henne bekymmer. Hon drog honom ned bredvid sig i soffan, hennes stora, lilla gosse, som aldrig tycktes bli man. Han var det smeksammaste, det vekaste af barnen, och hon hade ej förstått att gjuta stål i hans karakter. Hvilken ny sorg skulle han nu bereda dem? Hon strök sakta öfver hans nacke, denna lena, smala nacke med sitt ljusa, tunna hår. Hon kände det, som hade hon tagit upp honom i sitt knä och tryckt honom fast intill sig, fastare och innerligare, ju värre dårskaper han begått, ty då visste hon, att han bäst behöfde henne. Fru Louise hade endast en storhet: sin modersömhet, i vanliga fall märktes den knappast under de ofta

gnatiga orden, men när motgång eller sorg inbröt, då kastade hon den fläckiga, litet smutsiga hvardagshamnen af sig och kom med utbredda armar emot det af barnen, som ville lägga sitt förtroende i hennes famn.

Det hade Sven alltid velat förr, men nu tvekade han. Slutligen tog dock hans förtviflan öfverhand; han kastade sig med hufvudet i moderns knä och snyftade högt.

»Stackars min gosse, är det så svårt att säga det. Har du förgått dig mot din principal, du är så häftig och obetänksam, jag vet det; men jag skall gå och tala vid honom, om du vill, så blir det nog bra igen.»

Sven reste sig hastigt upp.

»Nej, det blir aldrig bra. Jag ... jag trodde, att det skulle gå så länge.»

»Hvilket skulle gå? Har han fått reda på, att du är så mycket ute om nätterna? Ja, kära Sven, det har jag ju sagt dig, att det inte gick an. Du får lof att taga dig i akt. Är det *det?*»

»Ja, det också. Mamma! Jag trodde, jag skulle få löneförhöjning till nyåret och ... och så lånade jag ibland ur kassan. Vi ha ju ingen kassör i boden. Herrn är sällan nere, och springpojken är ute i ärenden, när jag då stod där ensam, kom det öfver mig en sådan frestelse att låna — ja, jag tänkte bara låna, mamma — några kronor, och så vet jag inte, men det blef en vana, jag kunde inte låta bli. Herrn har alltid berömt mig och sagt, att jag har ett så bra sätt med kunder,

och att han litade så säkert på mig. Men i dag kom han in helt oförmodadt; han hade gått igenom böckerna, och det stämde inte med hvad som kommit in och hvad som försålts. Han frågade mig hur det kom sig, om jag brukade lämna pojken ensam i boden, eller — ja, så såg han tvärt på mig och märkte genast hur det var. Jag fick tala om alltsammans och blef strax uppsagd. Han var så förfärligt ond och sade, att han skulle göra sak af det. Mamma, jag tänkte inte något så rysligt illa, det försäkrar jag, han öfveröste mig riktigt med skällsord, och jag kunde ingenting svara. En sådan där fin, rik herre, som kan få allt hvad han pekar på, vet förstås inte ett dugg om hur frestande det är att slippa säga nej och nej och nej till allting bara för att man är för fattig att vara med om det.»

»Herre Gud, barn, hur *kunde* du taga af andras medel! Hvad skall pappa säga, och hur ska vi bära oss åt att betala igen det?»

Sven hade ingenting att svara; trött och utpinad till både kropp och själ af den första häftiga sorgen satt han där och önskade att någon skulle taga hand om saken och reda ut den åt honom.

När herr Lejer några minuter senare kom hem från biblioteket, där han suttit och arbetat, var det fru Louise, som med darrande röst berättade mannen om Svens felsteg.

Gustaf Lejer blef gråblek öfver hela det fårade, bekymrade ansiktet, det drog slutligen en färgskiftning öfver pannan, blygselns mörka rodnad, hans son ohederlig, hans son en bröttsling! Detta var

bittrare och tyngre än allt hvad han hittills genomgått, ty hur törstig efter rikedomens lycka han ofta känt sig, hade han aldrig sträckt ut handen efter den fyllda bägaren, som stått på grannens bord, och nu — ja nu tyckte han att denna långa strid i rättrådighetens tjänst med ens var förvandlad till ett nederlag genom sonens brott; han gaf det icke något annat namn.

»Bed Sven komma in till mig, Louise,» sade han.

»Var inte för sträng, Gustaf, det är så synd om honom,» bad hustrun med stora tårar i de matta ögonen.

Han nickade blott tankspridt till svar.

Ett ögonblick senare stod Sven därinne i det tarfliga arbetsrummet, puritanskt enkelt, en osnidad ram till hans fars lifsslitna bild. Det var ytterst sällan Sven talade så här i enrum vid fadern; som liten hade han alltid helst gått till »mamma» med sina förtroenden; hon förstod honom bättre, och så var han icke rädd för henne; faderns stränga blick för alla hans felsteg skrämde honom, och ännu i denna stund kände han en barnslig fruktan, en förnimmelse af käppslag, som hveno genom luften för att sedan falla ned på hans rygg.

»Pappa ville tala vid mig,» stammade han.

»Nej, jag skulle helst *inte* vilja det, efter hvad som har händt, men det finns någonting, som heter plikt — du vet icke, hvad det är, Sven, men *jag* vet det, har vetat det hela mitt lif. Jaså, min son har stulit för att kunna idka kafélif, spela kort kanske och besöka offentliga baler. Stackars Sven, nu är

du riktigt fattig. Du hade en enda rikedom, det var *hedern*, och den har du lättsinnigt förslösat. Jag ämnar inte göra dig några föreställningar, det är för sent; man varnar inte den, som redan drunknat, jag frågar dig helt enkelt: hvad tänker du taga dig till?»

»Resa till Amerika,» kom det hastigt och osäkert från Sven; det var ingalunda en moget öfvertänkt plan, endast ett framkastadt alternativ.

»Och skära guld med täljknifvar, förmodar jag,» sade fadern hånfullt. »Jaså, du tror att det är så lätt att vända ryggen till den plats, där man gjort sig omöjlig. Du smutsar ditt namn och tänker sedan kasta bort det som en förbrukad trasa. När jag var ung som du, hade jag också storhetsdrömmar, men jag släpade dem inte i rännstensvatten och trodde att det var äkta drufvor; jag fördrog förr att nöden stenade dem. Och du — du är min son!»

Han skakade häftigt Svens runda axlar och såg honom in i ögonen med en hård, fientlig blick. Det tycktes honom i denna stund omöjligt att hysa något medlidande; allt inom honom uppreste sig mot Svens handlingssätt. Det var icke blott fadern inom honom som led, det var också skriftställaren, som på sitt sätt stod högt, fastän ingen erkände det. Han hade aldrig doppat sin penna i kryperiets honungssaft, eller i skändlighetens gyttja, och nu hade hans son med ens sänkt hans namn, hans heder.

Sven förstod ingenting af denna inre strid; han tyckte, att »pappa gruffade på ett så konstigt sätt»,

och undrade om det skulle vara snart slut på denna bestraffning.

»Förlåt mig,» mumlade han tafatt.

Gustaf Lejer skrattade hest, ironiskt åt detta stora, ljusa, dumma barn, hans äldste son, och han erinrade sig plötsligt hur han en gång för många år sedan lagt handen öfver lilla Svens ännu mjuka hjärnskål och yttrat dessa fadersförhoppningarnas aldrig utdöende, stolta ord: »ille faciet».

»Gå ut till mamma, Sven,» sade han ansträngdt, »och trösta henne, om du kan. Jag vill vara ensam.»

Sven gick med bedröfligt hängande hufvud och möttes genast af smekande modersömhet och en mängd i hast utarbetade planer, hvilka rafsats ihop i fru Louises varma hjärta, snarare än i hennes hjärna.

»Jag skall gå till herr Boman, Sven, och tala vid honom, jag skall gå till farbror Magnus också; han kanske kan skaffa dig någon annan plats. Det skall nog gå, kära min gosse, försök nu att lugna dig litet, du ser ju alldeles förstörd ut.»

En halftimme senare var fru Louise på väg till herr Boman.

Stel och rak tog han emot henne i sitt arbetsrum och sade högdraget, att om pengarna återbetalades inom tvenne dagar, skulle saken få förfalla, eljes kom Sven inför polisen. Eftersom den unge mannen endast tänkt låna, borde han veta hur mycket han var skyldig kassan. Han hade räknat ut att det var ungefär fyra hundra kronor.

»Adjö, fru Lejer!»

Hans gest visade henne så tydligt mot dörren, att hon icke vågade stanna och be om ett längre uppskof. Nedkommen på gatan stod hon ett ögonblick villrådig. Hennes trötta blick stirrade med ett hjälpsökande uttryck på den eleganta förmiddagspublik, hvilken vimlade på trottoarerna. De gingo så sorglöst och lätt allesammans, tyckte hon, utan bördor. Det var helg i deras ansikten och helg i deras dräkter; de logo och komplimenterade, svängde dyrbara pälsmuffar och läto det solida skinnbrämet kring kjolfällen förnämt snudda mot den moddiga snön. Blek och värmefattig lyste vintersolen ned öfver den eleganta avenyn, himlen hvälfde sig matt ljusblå öfver de höga husens tak, en entonig vinterhimmel utan svindlande djuphet för fantasien att borra sig in i med barnadrömmar om paradis och guldharpor.

Fru Lejer stod ännu kvar. Hon hade en känsla af att hon räckte ut handen mot dessa, som gingo så likgiltigt förbi henne, men de sågo den icke, denna nötta svarta handske med sina repor och blåaktiga skiftning, hon tyckte, att hon ropade något till dem, nej, icke hon, men att sorgen inom henne ropade så högt, att de borde kunnat höra det: »Hjälp min gosse!» Men de voro döfva för den rösten; det fordras en resonnansbotten för smärtan att eka emot.

Långsamt, grubblande gick hon framåt, men snart påskyndade hon sina steg, sneddade med febril brådska öfver gator och torg, halfsprang öfver Norrbro och förbi slottet samt stannade ändtligen vid grosshandlar Lejers hus vid Skeppsbron.

Hennes steg förtonade i den mattbelagda trappan, utom när de klumpiga kängorna då och då slogo mot mässingstrådarna, hvilka fasthöllo mattorna.

»Är grosshandlarn hemma?» frågade hon betjänten.

»Ja.»

»Tar han emot?»

»Jag skall höra efter.»

Hon satte sig på en stol i den ljusa antichambren. I taket hängde en stor antik lykta med kulört glas imponerande jättelik, för fönstren sutto gula gardiner af ostindiskt siden, och i hörnen stodo grupper af gröna växter. Från kaloriferen utströmmade en behaglig värme, och lilla fru Louise sträckte sig fram emot den.

»Var så god och stig in,» sade betjänten kort i dörren.

Hon reste sig genast och kom hastigt in i det stora hörnrummet med de många konstrikt arbetade dokument- och kassaskåpen.

Grosshandlaren reste sig och gick ett par steg emot henne. Han hade ett vackert, ehuru strängt ansikte med kloka, bestämda ögon och gråsprängdt hår, uppstruket från en bred, slät och hvit panna. Det fullkomligt skägglösa ansiktet hade ett utprägladt drag af energi, och man kunde se, att hvad som nu i framgång och lycka endast förblifvit manlig kraft, skulle i motgång och strider förvandlats till okuflig, bitter hårdhet.

»God dag, Louise, sitt ned. Hur mår Gustaf?»

»Jo tack, Magnus, han är rätt kry.»

»Mycket arbete?»

»Ånej.»

»Och barnen — de ha det bra?»

»Jag kom just hit för att tala om Sven.»

»Hm, hm, hvad är det då?»

»Han — han har mistat sin plats.»

»Jaså.»

Hvarför frågade han ingenting, hvarför satt han där så lugn, med de tvärskurna fingrarna utbredda på stolens karm och hufvudet bekvämt bakåt? Hvarför gjorde han det så förfärligt svårt för den stackars lilla dödsskrämda svägerskan att komma fram med sin bekännelse? Hon vred sig oroligt af och an på stolen, såg ned mot golfvet, upp i taket, åt sidan, hvart som helst för att undvika svågerns kalla, stålgrå ögon.

»Jag kom hit för att be dig om något, Magnus,» började hon slutligen utan att höra sin egen röst, hvilken skakade, som under frossbrytningar.

»Nåå?»

»Vill du låna mig fyra hundra kronor?»

»På hur lång tid?»

Hon stirrade på honom. Hur lång tid, det visste hon icke; hon hade tänkt ut, hur hon skulle bedja bevekande, och hur han skulle förstå henne och kanske — ja, så barnsligt naiv hade hon varit i sina tankar, lilla fru Louise! — kanske trösta henne och ge henne ett vänligt ord.

»Om jag finge betala dem så småningom,» stammade hon, »det är för Svens räkning jag be-

höfver dem. Ja, Magnus, jag måste anskaffa dem, min gosses framtid beror på det.»

»Hvad har han gjort för galenskaper? En fattig pojke får taga sig i akt, det duger inte för honom att ge sig in i några vidlyftigheter.»

»Men en fattig pojke är också ung, Magnus, och han har kanske större frestelser än en rik.»

»Då får han lära sig bekämpa dem.»

»Alla ha inte lika stark karakter.»

»Nej, det är mycket sant, men äro de kräk, tjänar det heller ingenting till att hjälpa dem. Hvad har han gjort?»

»Han har förskingrat bodens kassa,» snyftade fru Louise. Hon tryckte näsduken mot ögonen för att hämma gråten, men det lyckades icke, hon grät som den stackars lilla svaga, förtviflade kvinna hon i själfva verket var.

»En sådan drummel,» sade grosshandlaren torrt; »hur kan han understå sig att på det sättet skämma ut sitt namn? Om det inte vore för namnet, så skulle han min själ få plikta inför lagen; men nu skall jag ställa det till rätta. Är det fyra hundra kronor han tagit?»

»Ja, hans principal säger det.»

»Det är ju Boman han varit hos?»

»Ja.»

»Jag skall tala vid honom och klarera det.»

»Tusen, tusen tack, Magnus!»

Fru Louise reste sig och ville räcka svågern

handen, men denne låtsades ingenting se, utan sade i stället:

»Det är ingenting att tacka för, jag gör det inte för Svens skull. Han får betala mig när han kan, och om han har så pass mycket heder. Det blir väl bäst att han kommer till sjös, så fort det blir öppet vatten.»

Alla de varma tacksamhetskänslorna inom fru Louise stelnade plötsligt, hon rätade upp sin magra, böjda gestalt, men de ord som brände på hennes läppar, uttalades aldrig; hon hade gått för länge i beroendets och förödmjukelsens skola för att våga slå till. Modlös och trött sjönk hon ihop igen till en liten grå, tunn skugga, en fattigdomens föraktade pygmé.

Stilla bad hon om sin hälsning till svägerskan och ungdomen, hvarefter hon smög sig därifrån utan att ha fått ett enda vänligt ord till vägkost.

Grosshandlarn tänkte icke ens på det, han hade gjort sin plikt, nu som alltid. Han kunde icke erinra sig någon afvikelse i hela sitt lif, trådrätt hade han gått framåt och blifvit en allmänt aktad man.

SJETTE KAPITLET.

Tack vare grosshandlar Lejers ingripande, blef Svens penningförskingring aldrig offentliggjord. Han miste emellertid platsen och det beslöts, att han, så snart sjöfarten började, skulle taga hyra på något fartyg. Han hade snart återvunnit sitt glada lynne lika sangviniskt som alltid och talade nu helt förtröstansfullt om den tid, då han skulle återvända till gamla Sverige som en rik man och kunna visa farbrodern och alla andra med för resten, att han ändå dugde till något.

Det var mest för modern han höll dylika utgjutelser. Med händerna i kavajfickorna stod han bredvid spisen och såg på, hur hon med yxan i det hårda vedträet, slog och slog detta mot stenarna för att få det klufvet; när huggen ljödo hårdare, höjde också han rösten, men den tanken att i stället hjälpa modern med det tunga arbetet tycktes icke en minut falla honom in.

En dag i februari kom brefbäraren med en liten välkänd, parfymerad biljett, adresserad till fru

Louise Lejer. Den var från öfverstinnan von Harder och hade samma innehåll, som den haft under fem sex år åtminstone:

»Bästa Louise!

Det skulle glädja oss, om du, Gustaf och barnen ville komma till oss om onsdag afton klockan 7. Några andra släktingar till Claes och ett par vänner ha lofvat göra oss det nöjet.

Vänligen,

Malvina von Harder.»

Öfverstinnan var gift med en kusin till lilla fru Louise, och som både öfversten och hans fru voro rättänkande människor med godt hjärta, erinrade de sig alltid sina fattiga släktingar en gång om året och bjödo dem till sig. Det hade aldrig fallit Lejers in att säga »nej», antingen det nu var därför att de satte värde på att någon gång bli framdragna ur fattigdomens skamvrå, eller af det materialistiska skälet, att de njöto af, att få sig litet god mat.

Denna gång sade emellertid både Marie-Louise och Gunnar bestämdt ifrån, att de icke ville följa med. Marie-Louise tyckte, att det var ovänligt af öfverstens att utesluta Nils, därför nekade hon; Gunnar hade aldrig haft lust för denna »årsuppvisning», som han kallade det, och nu hade han dessutom icke tid.

Den stora dagen kom med ett intensivt yrväder. Flingorna sjönko i stora, våta stjärnor mot fönstren,

där de genast smälte, eller samlade de sig till en svartgrå sörja på de hala gatstenarna.

»Ett sådant rysligt snöande,» sade Doris och såg missmodigt ut genom fönstret.

»Det vore bra mycket klokare att stanna hemma i ett sådant här ruskväder än att gå bort och ha tråkigt,» inföll Sven fullt logiskt, men han hade dock icke egentligen någonting emot att följa med, fastän han gärna retades med Doris.

Doris sände honom en halft föraktlig blick, det instängda hemlifvet föreföll henne så outhärdligt, att hon med barnslig glädje emotsåg den minsta förströelse.

»Så där ja, ska vi gå nu?»

Fru Louise hade sett öfver sin mans toalett och kom nu ut ur hans rum. Själf följde han långsamt efter med samma trötta, slöa min som vanligt öfver det pinsamt bleka ansiktet.

De skulle naturligtvis åka i spårvagnen för att icke bli alldeles genomvåta, det värsta var att kunna skydda sig någorlunda, när man steg ur.

Med uppskörtade klädningar och långa, skuttande steg, balanserade fruntimren öfver gatan och upp på trottoaren. Doktorn och Sven följde lugnare efter. En täckvagn hade just stannat framför porten, och tvenne damer i hvita pälskragar stego ur.

»Vi kan väl vänta, tills de där hunnit upp,» tyckte Sven och retirerade med rynkade ögonbryn.

Både doktorn och fru Louise voro mycket medgörliga och kröpo beredvilligt intill väggen, så att skenet från gaslyktan icke skulle falla på dem, men

Doris förklarade att »det där var bara pjosk — hvad behöfde man skämmas för?» Detta sades dock mest på trots, ty i själfva verket klappade hennes hjärta som en liten förskrämd fågels.

När de ljusklädda försvunnit innanför porten, gick hon emellertid helt raskt före och frågade endast en passant:

»Ä' vi inte bjudna kanske?»

»På snålskjuts, ja,» sade Sven skarpt, »det är för att mamma och han äro kusiner; de vilja visa sig storslagna, förstås.»

»Storslagna — släktkära, menar du väl,» svarade Doris med ett första stänk af ironi i den ännu barnsligt onyanserade rösten.

»Det var en komisk släktkärlek, som kommer på en gång om året, hvad?»

»Barn, bråka nu inte,» varnade fru Louise hjälplöst. »Håll upp klädningen i trappan, Doris, hela ena sidan släpar i! Du glömde väl inte handskarna?»

»Är ni i ordning nu, så ringer jag,» yttrade doktorn.

Jo, de voro färdiga.

Dörren slogs upp af en halfnigande jungfru, hvilken tydligen hade den fina vana att klassificera, som utmärker tjänare i »bättre» hus. De lära sig snart känna igen fattiga släktingar på det halft förlägna, halft hemmastadda sättet att fråga efter herrskapet, och det är ej utan, att jungfrun redan i tamburen börjar spela den beskyddande roll, som matmodern sedan öfvertager i salongen. Någon gång har det kanske händt, att frukost dukats fram, fastän

herrskapet redan ätit. De kunde vara hungriga, stackarna! Ibland har också betjäntgossen skickats för att växla med tillsägelse att skynda sig tillbaka, då gällde det nog spårvagnspengar eller dylikt. Allt detta var symptom, som gjort den lilla nätta jungfrun i det nya sidenförklädet och den koketta hvita tag-emot-mössan på det burriga håret ganska skarpsynt, och det föranlät henne nu att mera *se på* än hjälpa till när herrskapet Lejer tog af sig ytterkläderna.

Sven skrapade och skrapade på dörrmattan för att få af snömodden, som fastnat under klackarna.

Doris stretade förtvifladt i en vrå för att byta om skodon på sina stackars ömkylda fötter, sedan stod hon där med en olycklig min på sitt blossande ansikte och tog ut stegen så försiktigt, som om hon gått på halis. De nya fyraknappshandskarna, som nästan varit ett evenement i hennes lif, sutto nu strama och blanka på de små sträfva, vårdslösade händerna, och det gällde endast att kasta en blick i spegeln för att se efter, om håret var rufsigt. Nej, det var som det skulle, nå då så . . .!

»Är klädningen nere, mamma? Syns inte skarfven under skärpet, säg?»

Marie-Louise hade sytt och ändrat så godt hon kunnat för att söka få en någorlunda ny klädning af en gammal, som en väninna till öfverstinnan skänkt denna för att användas åt de fattiga, men öfverstinnan var ett praktiskt fruntimmer, som tyckte, att de små blånäsiga barnungarna på gator och i gränder skulle ha föga nytta af en lilafärgad supé-

dräkt med trasigt broderi; och så hamnade den i stället hos herrskapet Lejer, där den betraktades som ett riktigt non plus ultra, innan den granskats på närmare håll, men när den skulle sprättas sönder och sedan ånyo sättas ihop, var det ett fasligt hufvudbry att få alla dessa fläckiga, sönderklippta stycken att passa ihop.

Fru Lejer afsynade emellertid mästerverket ännu en gång och sade med stark öfvertygelse i rösten:

»Det är alldeles bra. Nu, pappa lilla!»

Fyra hjärtan bultade i takt af oro och förlägenhet, och i tät trupp gjorde familjen Lejer sin entré i den eleganta salongen, där damerna i pälskragarna redan sutto ordnade och konverserade med värdinnan. Denna reste sig nu långsamt, värdigt. Hon var ovanligt lång och mager. Den tjocka, släta sidenklädningen rasslade förnämt, släpet strök öfver det mattbelagda golfvet, men styft och obrutet, som ville det icke finna sig i några böjningsförsök. Öfverstinnan räckte en ringprydd hand åt sina gäster.

»Välkomna, mina vänner! Roligt att få se er här i afton. Hvar ha vi Marie-Louise och Gunnar då? — Kunde de inte komma med, det var ju ledsamt!»

Munnen log och komplimenterade, men näsan hörde till oppositionen, den reste sig mot höjden som en framgångsrik plebej.

Så kom öfversten, en riktig gudasagans Tor till det yttre; hans breda hand föll tung som en hammare ned på doktor Lejers kantiga axel.

»Tjänare, Gustaf! Välkommen, Louise! God dag, barn! Stort folk redan, tror jag. Hur gammal är den här lilla stumpan?»

Han tog ett kraftigt tag om Doris fint formade, lena haka, och det lyste till i hans grå ögon på ett icke fullt farbroderligt sätt.

»Sjutton år,» svarade Doris och drog sig undan smekningen.

»Jaså. Jaha, tiden går.»

Så var det att hälsa på en gammal tant, ett inventarium i familjen, hvilkens mest framstående egenskap var en obotlig döfhet.

Det fanns äfven ungdom i huset: fröken Thérèse, en tjuguårig dam, lika lång som sin mor och med samma oppositionellt anlagda näsa, fransk prononciation och cérisefärgad klädning, sydd efter senaste modet.

Så var det hennes bröder, den ene löjtnant, den andre — framtidsman. Löjtnanten var liten och satt, den andre en fullt representabel don-Juans-typ, af god effekt i salongerna.

Det var alltid väl blandadt sällskap, men just ingen »trumf», när herrskapet Lejer bjöds. Endast några stamgäster, hvilka principiellt alltid skulle vara med, tillhörde crême de la crême. Hvarje år presenterades man på nytt för dem; de kunde omöjligt minnas gång från gång, så många, som de träffade.

Nu började teserveringen.

Fru Louise och doktorn sutto längst nere vid dörren så nära hvarandra som möjligt och gjorde

förtviflade ansträngningar att se obesvärade och ihågkomna ut.

Sven hvarken åt eller drack. Han stod med ryggen mot ett skåp och mediterade under fåfänga bemödanden att placera händerna på någon lämpligare tillflyktsort än den gamla vanliga, nämligen kavajfickorna.

Doris satt bland de andra unga flickorna och lyssnade till deras prat. Hon hade ej kommit sig för att taga mer än ett enda litet sockerbröd, och af detta knaprade hon fågelmunsbitar för att det skulle räcka lika länge som de andras. Men det hjälpte inte, hon hade ändå slutat förr och satt där helt förbryllad med sin tomma tekopp i handen.

När ungefär en timme förgått under samtal om väder och vind, om hur gudomligt rolig sista Karlbergsbalen varit, hur förtjusande fröken Elfkrona hade sin klädning sydd — med hvem Lilly Donnerhjälm skulle förlofva sig och liknande ämnen, som en bildad societet har på lager, proponerades dans, och en fröken, som *artigheten* gjorde till tjugunio år, drog tåligt af sig handskarna och lofvade att »spela litet, fast förstås mycket dåligt».

Sven dansade icke, det kunde inte komma i fråga, att han bjöde upp någon af »de där nippertipporna». Han satte sig på en stol vid kakelugnen och kände ett ögonblicks trygghet, men i detsamma kom den nästan stendöfva tant Beata, hvilken hade en olycksalig mani att vilja vara underhållande, och satte sig bredvid honom. Hon såg riktigt förtjust ut, den beskedliga gumman, det var ett sällsynt

godt kap hon gjorde, när hon fick sikte på någon, som omöjligt kunde draga sig undan.

Hon lutade sig förtroligt emot honom, lade hufvudet på sned och frågade medlidsamt:

»Dansar inte Sven?»

»Nej, jag kan inte,» tog Sven till med en liten lågmäld nödlögn — tant Beata hviskade alltid — han behöfde väl inte precis komma ihåg, att hon var döf.

»Hur?» frågade hon uppmuntrande och lutade sig ännu närmare. »Hvad sade Sven? Jag hörde inte riktigt. Musiken förtar ljudet också; är det polka eller vals som spelas upp nu?»

»Det är en vals,» upplyste Sven med höjd röst. Salen var för tillfället tom, endast Doris satt i motsatta hörnet och glattade nervöst på sina handskar.

»Ingenting alls! Jo, kära Sven, då hör Sven sämre än jag,» förklarade tant Beata öfverlägset och aflägsnade sig med en viss air.

»Ska vi försöka med en fransäs,» föreslog en stund därefter någon af ungherrarna. Förslaget bifölls, och snart stodo paren uppställda.

»Det fattas en vis-à-vis här,» ropade en kavaljer, som med sin dam under armen rådvill stod och såg sig omkring.

Löjtnant von Harder sprang omkring och letade i alla rum. Ändtligen kom han tillbaka med en försenad gäst, hvilken artigt och ledigt framförde sin ursäkt öfver att icke ha kunnat infinna sig förr.

»Du kommer som en räddande ängel,» dekla-

merade den vis-à-vis-saknande herrn. Skaffa dig nu bara en dam.»

»Där sitter en ung fröken, som fallen från skyarna,» skämtade ett annat kvickhufvud. »Det kan ju inte passa bättre för en ängel.»

»Ja visst, Doris,» sade fröken Thérèse.

»Jag skall be att få presentera,» var löjtnant von Harder genast tillreds.

»Löjtnant Erdman — fröken Lejer.»

»Får jag lof att bjuda upp fröken till den här dansen,» sade löjtnanten och gjorde en rörelse med armen, som antydde, att Doris tacksamt borde lägga sin hand, just där i armbågsvecket!

Doris reste sig rodnande. Hon kunde se att många afundande blickar följde henne; det var således en eftersökt kavaljer hon fått. Han hälsade åt alla håll och måste besvara ett helt fyrverkeri af frågor från de unga damerna. När första turen var slut och den andra började, tycktes han erinra sig, att han hade en liten tyst, försummad dam vid sin sida och började försöksvis:

»Jag har bestämdt sett fröken på någon bal förr, fastän jag för ögonblicket icke kan minnas hvar?»

Doris, som aldrig bevistat någon bal, kände sig helt generad. Det bestämdt nekande svar hon måste afge, kom helt betryckt. Ack, om hon kunnat prata och skratta så där som de andra flickorna, hon anade ej att deras glädje ofta var ett artificiellt konststycke, inlärdt på ateliern för god ton och afsedt att befrämja framtidsplanerna.

Löjtnanten såg på den »lilla mörka trollungen»,

som han helst skulle velat snurra riktigt vildt rundt med ett tag och sedan sätta ned i någon vrå på tillväxt; hon var för ofjädrad än, och så undrade han, hvad han skulle tala om ... Teater och musik stod på repertoaren af hans balkonversationprogram, men om den där lilla fröken begrep något af »skön konst», det var en annan fråga.

»Tycker fröken om musik?»

»Ja, vådligt mycket.»

»Nå, hvad säger fröken om Filharmoniska sällskapets sista konsert, var den inte storartad.»

»Jag var inte där.»

»Inte det — men fröken studerar kanske musik — går på musikaliska akademien?»

»Nej då.»

»Hm ... hm. Åker fröken mycket skridsko?»

»Ja, nästan hvar kväll.»

»I Idrottsparken, förstås, det är ju alla unga damers älsklingsplats.»

»Jag brukar inte åka där.»

»Inte det.»

Hon var bestämdt från landet eller — löjtnanten granskade henne litet närmare — å, att han inte sett det strax: fattig släkting! Det var då för väl, att fransäsen tog slut.

Han bjöd henne armen, förde henne in i salongen till de äldre fruarna, bugade sig och gick.

Doris såg längtansfullt efter honom. Hans smärta, eleganta figur tog sig särdeles fördelaktig ut i den välsittande fracken, gången var militäriskt distinkt, hufvudet högburet.

Just så borde en gentleman se ut, tänkte hon, och han tillerkändes nog också detta namn, men månn' han skulle tagit sig lika ståtlig ut i arbetsblus eller urblekt rock, eller — fanns det kanhända olika slags gentlemän för salongerna och för lifvet. Alla dessa Doris' utflugna hvarför erhöllo icke något svar; lifvet är i de flesta fall en lärobok utan explikationer, och det fordras erfarenhet för att lära sig läxorna ur den.

Trots dessa brådmogna reflexioner, kände Doris sig tjusad. Det andefattiga i konversationen fördunstade, och hon såg endast det vackra, manliga ansiktet, lyssnade i tankarna till det låga, behagliga tonfallet, som förlänade hvarje ord en mystisk innebörd.

Hon började draga upp paralleller mellan de få små bjudningar de haft och denna. Hemma hos dem var det olika porslin, kaffebröd, som skulle mätta och naturligtvis hoplånadt silfver. Gästerna voro ständigt desamma: Hedwins och Erikssons, egentligen Svens bekanta.

Skulle det dansas, blef det alltid ett ohyggligt flyttande på möbler och rullande på trasmattor, och när soffan flyttades, trillade alltid ena bakfoten af, usch! Och en sådan konversation!

»Jaså, här ska dansas, nå, kör för det, då! A la bonheur, som tysken säger,» det var Fritz Erikssons, kryddbodbokhållaren, stående vitz.

Doris observerade nu först riktigt tydligt, hur tarflig och hemmagjord moderns klädning såg ut, en upprustad, svart yllekjol och en sammetsspens,

som hon haft till helgdags i fem år minst, därtill en liten konstig hårklädsel, till formen närmast liknande en tuppkamm.

»Stackars lilla mamma,» tänkte Doris och nickade förstulet åt modern, hvilken satt emellan tvenne tjocka damer, som ett smalt bindestreck och lyssnade andäktigt till hur dessa med konsekvent noggrannhet genomgingo sina ättartaflor. Doris undrade i sitt stilla sinne, om dessa damer hvarje gång de träffades ryckte upp släktregistret med rötterna för att plantera om det, eller om det var någon särskildt mild försyn, som alltid ställde så, att hon fick vara med om omplanteringen.

Den blyga fru Lejer inlade då och då ett ord i samtalet, men det lät så underligt förlegadt och afsigkommet, att man godt förstod, att hon ej hade daglig öfning i »bildad konversation».

Doktor Lejer hade fått plats vid ett preferencebord, där han dock stod sig tämligen slätt; han var distrait, dyster och tafatt, utan förmåga att rycka upp sig ens för en stund.

Under det att supén dukades i salen, bildade ungdomen kotterier i smårummen. Doris, som kände sig tillöfvers bland de andra tog sin tillflykt till fröken Thérèses rum, där det var tyst och tomt.

Hon trifdes så väl härinne i detta konstnärligt ordnade miniatyrmuseum af lyxföremål, och hon tyckte, att de människor voro obeskrifligt lyckliga, som ägde en liten vrå i hemmet att trycka sin individualitetsstämpel på.

Klockan half elfva serverades supén.

Öfverstinnan gick omkring och persvaderade med sitt artiga småleende, efter kom dottern, lika leende och tillfredsställd med hvad huset presterade.

Fru Lejer gick fram till Sven och frågade med en teaterhviskning:

»Har du sett hummern? Den skall du passa på och äta af, min gosse.»

Sven ryckte henne varnande i klädningen.

Modern förstod honom.

»Ja, det är ingen, som hör,» sade hon lugnande.

Nu kom Doris.

»Stå inte där för er själfva och prata,» bad hon, »det ser så illa ut.»

Men då morskade Sven upp sig.

»Det rör ingen,» förklarade han, »de har inte med oss att göra.»

»Hysch,» sade lilla fru Louise afväpnande.

»Står ni här, mina vänner!» Öfverstinnan klappade fru Lejer på axeln. »Ät för all del, var så goda! Nå, nu tar väl Gunnar studenten i år?» Öfverstinnan tyckte antagligen, att hon borde säga något annat än: var så goda och ät! »Och du, Doris, hvad gör du då?»

»Jag hjälper Marie-Louise med syningen.»

»Jaha, det är ju riktigt snällt det. Tag nu litet stek, för all del.»

Hon seglade bort till andra gäster och visste med sig, att hon icke glömde någon.

Löjtnanterna Erdman och von Harder samt några unga damer hade gjort trefligt åt sig vid ett af småborden, och Doris' både blickar och tankar

kretsade beständigt kring denna plats, där hon längtade att få vara med. Löjtnant Erdmans skratt ljöd musikaliskt klangfullt till henne, där hon satt så mycket i skymundan hon kunde komma.

Det var en ung fröken, som helt omotiveradt fick det infallet att tala allvar — möjligen för att synas originell — och detta väckte löjtnantens munterhet.

»Då få vi taga er själf till ämne, min fröken, ty ni är det allvarligaste jag ser i afton,» sade han med lätt satir.

»Salige äro de som icke se och dock tro,» deklamerade löjtnant von Harder, »och jag tror — utan att för tillfället se det — att fröken Nyrenius endast representerar ett minimum af lifvets allvar.»

»Jaså, ni har den tanken om mig, att jag skrattar hela dagen?» frågade fröken Nyrenius indignerad.

»Ånej, men jag tror inte ni gråter heller.»

»Löjtnanten är född diplomat,» sade en helt ung flicka med en världsdams säkra öfverlägsenhet.

»Kanske jag misstagit mig på min bestämmelse, det går lättare än man anar.»

»Ja, helst när man är så mångsidig som ni,» inföll den tredje af damerna med ett maliciöst leende. Hon var kanske ej längre så ung, om man granskade det bleka, fina ansiktet med de matta, liksom utbrunna ögonen.

»Hvad tjänar det till att hvässa sina pilar emot er, det förmår inte ens Amor, så mycket mindre då en arm dödlig,» skämtade löjtnanten.

Doris lyssnade halft förvånad, halft bedragen.

Var det ingenting annat de talade om, ingenting riktigt! Då förstod hon inte, hur de kunde ha så roligt. Det där var ju nästan likadant »bjäbb», som emellan Sven och Laura.

Ändtligen kom afskedstagandet och påpälsningen — och så var man nere på gatan.

»Se så där ja, Gud ske lof,» yttrade Sven helt lättad, där han med händerna i fickan promenerade bredvid Doris, »nu är då den pinan slut. Såg du, när jag smet från tant Beata,» fortfor han, »gumman kunde inte snoka upp mig. Det enda, som var bra hos dem, så var det maten. En väldigt bussig fiskfärs, eller hur, morsgumman?» vände han sig om.

»Ja, det tror jag det.»

»Och den där à la dauben, hvad det var för slag, och stekta gäddan. Det var inga ben i den, mamma.»

»Det vet jag väl, men det går mycket bort på det sättet, förutom tiden att rensa den.»

Sven kände sig öfvervunnen. Nu voro de för öfrigt hemma, och Sven hade hand om nycklarna; med en knyck, enkom inlärd för detta, litet krångliga lås, öppnade han porten.

SJUNDE KAPITLET.

Fru Louise stödde sig tungt mot mannens arm och såg genom tårarna mot det i hennes tycke gigantiska fartyget, hvilket nyss lagt ut för att begifva sig till Göteborg.

»Tror du, att vi någonsin får se vår gosse mer?» sade hon och viftade åt det håll af däcket, där hon ännu kunde skönja Svens hatt taktfast röra sig upp och ned.

Doktorn sväljde och sväljde ned något tjockt och grumligt, som, om han sluppit behärska sig, skulle trängt fram i en stor, bottenlöst djup snyftning.

»Jag vet inte,» sade han hopplöst.

»Jag tycker det käns, som jag vore på hans begrafning. Stackars min Sven, hur ska han få det därute, ingen som råder sig eller säger sig, hå, hå, ja, ja.»

»Det kanske blir bra för honom, mamma lilla,» inföll Marie-Louise smekande; »han får nog snart en plats, skall du få se, och när han nu pröfvat på litet, så blir han nog stadigare.»

»Åja, tant skall inte vara så orolig,» sade Nils lugnt. »Jag nästan ångrar att jag inte följde med,» tillade han häftigare.

Marie-Louises hand tryckte sig fastare mot hans arm.

»Du?»

Hon drog honom ett par steg ifrån de andra.

»Ja, här hemma kommer man ju ingenstans. Jag har inte fått ett öres löneförhöjning och inte lär jag få det heller.»

»Men du söker ju andra platser, Nils.»

»Söker, ja, söker — det kan man få hålla på med ett helt lif,» svarade han retligt.

»Vi lofvade ju hvarandra att vänta tåligt,» sade hon undfallande, men öfver det trötta, bleka ansiktet drog en mörk skugga, en yttring af alla de inneboende bekymmer hon så modigt och hängifvet bar på. Nils hade blifvit förändrad under det år de varit förlofvade, hans trygga, stillsamma sätt hade blifvit otåligt och ombytligt, men hur mycket Marie-Louise än led af det, visade hon sig aldrig ovänlig eller oåtkomlig för hans upprepade klagan öfver att vara så fattig.

»Ja, det är lätt att säga ibland; men när man sedan ständigt och jämt får höra . . .» han afbröt sig tvärt.

»Hvad får du höra, Nils?»

»Ja, det är detsamma.»

»Nej, inte för mig.»

Hon släppte inte taget om hans arm, och fastän de voro midt på gatan, lutade hon hufvudet mot

hans axel. Det föll henne aldrig in, att han skulle bli led vid hennes smekningar, hennes småkvinnliga ifver att alltid äga honom helt.

»Kära lilla Marie-Louise, jag säger dig ju, att det ingenting är,» sade han förlägen, klumpigt rättande och slätande öfver sina förhastade ord.

Hennes blå, matta ögon fylldes genast af heta tårar.

»Du har inte förtroende för mig, Nils,» klagade hon saktmodigt.

»Jo, det har jag visst, men herre Gud, det här är väl ingenting att krångla så mycket för. Om du nödvändigt vill veta det, så är det, att det retar mig att flickorna jämt äter på, att jag kommer så sent hem om kvällarna och pikar mig med förlofningsfolk, som alltid ska gå och hänga; det där tål jag inte, förstås.»

Hon såg på honom med en sorgsen blick.

»Stackars min Nils,» sade hon smeksamt, »men du ska inte vara ond på flickorna, de mena nog inte så illa. Vi kan ju försöka komma hem litet tidigare en kväll, du.»

»Ja, den här veckan har jag litet extraarbete, så det blir nog svårt för mig att bli ledig, förrän sent. Om vi skulle afstå ifrån . . .»

Nästan ångestfullt afbröt hon:

»Nej, det kan jag inte, Nils. Jag tycker, att den dagen är nästan omöjlig att uthärda, då jag inte får se och tala vid dig. Jag håller ju så gränslöst af dig, men bara jag får rå om dig en liten,

liten stund, ska jag vara nöjd. Nog har du väl tid en halftimme åtminstone?»

»Ja, jag skall försöka.»

Han svarade litet lamt. De där bleka, romantiska kärlekssccnerna hade han verkligen redan tröttnat på; han hade både senor och blod att sätta in i lifvet och passade icke för skymningserotik i utdragen skala. Ett trefligt enkelt hem och en liten vänlig hustru var det han längtade efter. Naturligtvis hade de likt alla älskade sina tête-à-têtenamn, och när de ej hade annat samtalsämne kunde det hända, att Marie-Louise jollrade fram ett meningslöst:

»Nini!»

Han svarade då:

»Ja, liten min!»

Och hon igen:

»Nini!»

När Doris hörde dem om och om igen under kyssar upprepa dessa självgjorda epitet, sköt hon föraktligt ut läpparna, skakade den mörka flätan och mumlade halfhögt: »Idiotiskt! Är *det* kärlek så — — —»

Nu gick hon bredvid Gunnar litet tyst och försagd. Det instängda syarbetet hade satt ned hennes friska lefnadsmod och hon hade för länge sedan insett, att till skaldinna dugde hon icke.

»Det borde aldrig vara vår,» sade hon mörkt till Gunnar.

»Hvarför det då?»

»Jo, för då ser allting så fult och urblekt och dammigt ut hos sådana som vi, och så längtar man

ut efter något nytt, något innehåll i lifvet. När jag hör hur förtjusande roligt Ebba Gadde har det — för resten är det bra snällt af henne att skrifva till mig än — blir jag riktigt afundsjuk. Jag vet inte hvad jag inte skulle vilja göra för att bli firad och uppmärksammad.»

»Du är en liten toka,» sade Gunnar allvarligt. »Det är synd om dig, att du inte kan få någon bra kontorsplats, det skall jag hålla med dig om, ifall du säger.»

»Men det säger jag inte. Jag vill bli rik och oberoende,» utbrast Doris med blixtrande ögon, »jag kan inte lära mig tycka om att arbeta dag ut och dag in som en maskin.»

»Så du pratar,» sade Gunnar afkylande, men ovanligt vekt.

Doris teg och kände sig hjälplöst oförstådd. Det heta blodet svallade i en med möda tyglad ström inom henne, och hon afundades alla lugna, flegmatiska hvardagsmänniskor, alla förståndiga arbetsmyror, alla, som togo lifvet sådant det var. Hon var så fullt och fast öfvertygad om, att ingen längtade och önskade så glödande som hon; de föreföllo så kloka och tillrättavisande, sågo på henne så hufvudrystande och gråhårigt stilla.

När fru Louise den aftonen slutat sina bestyr för dagen, satt hon alldeles emot sin vana uppe en stund längre än de andra. Hon hade dragit en af de ryggstödslösa stolarna intill det fönster, där hon förr brukat sitta och se efter Sven. I kväll skulle han icke komma nere på gatan med osäkra, darrande

steg, *den* oron var slut, men det hade vaknat en annan inom henne i stället: fruktan att alldeles förlora honom.

Det var så tomt att ej behöfva bädda hans säng, ej tänka på honom med i de dagliga omsorgerna, och värst var det att veta sig så långt ifrån honom, många mil emellan dem. Stackars Sven, hur hade han det nu?

Vinden for yr och vild fram öfver den folktomma gatan, den tog papperslappar, strån och stickor med sig i farten. Fru Louise följde med tårad blick dess framfart; tänk hvad det nu skulle storma på sjön! Sven måtte väl ta yllehalsduken på sig, han blef så lätt hes!

Tre veckor senare anlände det första brefvet ifrån Sven, och hela familjen samlades för att läsa det. Han skref hurtigt och gladt, tycktes genast satt sig in i de främmande förhållandena och hoppades, att allt skulle bli bra. Ingen mer än fru Louise läste mellan raderna de manhaftigt kväfda uttrycken af hemlängtan och ensamhetskänsla, och hon suckade djupt.

»Det låter ju godt, tycker jag,» sade doktorn.

»*Kära* Gustaf,» sade fru Louise förebrående.

»Ja, han fick ju genast en rätt bra plats och skrifver, att han har hyggligt värdfolk, det är allt hvad man tills vidare kan önska sig.»

Fru Louise svarade denna gång ingenting. Gustaf hade aldrig riktigt förstått sig på Sven, menade hon, och gick med raska steg ut i köket med brefvet i fickan. Hon skulle förstås läsa om det flera gånger.

Det blef litet besvärligt med att besvara det, ty det var länge sedan fru Louise hållit i något pennskaft. Hon satte sig vid mannens skrifbord en förmiddag, när han var på biblioteket, och sträfvade ihop fyra postarkssidor åt sin Sven. Tankarna gingo mycket lättare och fortare att forma än orden och därför kommo de senare litet bakvändt ibland, men hvad som lyste genom hela det klottriga brefvet som en äkta röd tråd var en ängslig, en smula pjoskig, af lifvet förfuskad liten mammas ömhet.

Hon hade just slutat sin ovana sysselsättning, då det ringde på tamburklockan. Doris sprang ut för att öppna. Strax därpå tittade hon i dörren till modern.

»Moster Selma och tant Malvina är här ute,» sade hon med en liten nyans af vördnadsfull nigning kvar i själfva tonfallet.

»Nej, hvad hör jag, Selma! Inte visste jag af, att du var i Stockholm,» kom fru Louise gladt öfverraskad ut i salen till de båda förnäma gästerna, hvilka *naturligtvis* tagit plats i soffan. »God dag, kära snälla Malvina, så roligt att se er.»

Doris stod tyst vid ett af fönstren och såg hur modern, som vanligt strålade upp till något förgånget lyckligt vid åsynen af »de sina». Det blef som sol öfver ett höstlandskap i det lilla skinntorra ansiktet, och den uttråkade hvardagsminen försvann alldeles. »Moster Selma» — fröken von Harder — gjorde dem den äran af två eller tre visiter om året, och då var hon oftast i sällskap med tant Malvina — öfverstinnan.

När de hunnit öfver hälso- och väderleksfrågorna med mera som hör till introduktionen, började moster Selma på sitt värdiga, afmätta sätt:

»Vi hade ett litet ärende, kära Louise. Jag vet inte om du minns Marika Silfversvärd, hon blef gift sedan med en baron Ufsköld, men nu är hon änka.»

»Lilla Marika, jo, henne minns jag visst.»

»Tänk, att du gör det,» sade öfverstinnan, så förundrad öfver fru Louises goda minne, som om detta måst sträcka sig till hedenhös för att nå den goda Marika.

»Ja, allting från min glada ungdomstid står så lefvande för mig,» sade fru Louise, »det är stor skillnad på förr och nu, det är säkert det. Ingen människa anar hur jag har det.»

Doris rodnade af blygsel öfver att modern så där bar deras fattigdom till torgs. Hvarför skulle hon alltid sträcka fram den som en håf åt hvem som helst att lägga en tvångets eller medömkans slant uti?

Fröken Selma tyckte icke heller om systerns utgjutelser öfver de pekuniära svårigheterna. Hon sade med en viss afbitande skärpa:

»Kära Louise, försök att inte jämra dig så jämt och ständigt. Jag tycker ni borde ha det rätt bra nu. Magnus hjälpte väl Sven litet med reskassan också, tänker jag?»

»Ja, det allra nödvändigaste fick han.»

»Nå, kära Doris,» frågade moster Selma diktatoriskt, »hvad har du för dig nu för tiden, hjälper Marie-Louise, eller hur?»

»Ja, det gör jag.»

Doris stod troget kvar vid fönstret, undrande öfver det där »lilla ärendet». Kunde det möjligen vara utsikt till något nöje. Hon fick en häftig, längtansfull hjärtklappning vid tanken på att få komma ut bland ungdom och kanske — kanske få roligt.

»Det var ledsamt, att hvarken Gustaf eller Marie-Louise skulle vara hemma,» sade fru Louise beklagande, »de skulle ha tyckt, att det varit så roligt att få träffa er. Men ni har kanske inte så rysligt brådtom,» tillade hon nästan bedjande, »får jag inte koka litet kaffe, det skall gå så kvickt för sig.»

Inkonsekvensen i att klaga öfver hur smått de hade det och redan ögonblicket därpå nödvändigt vilja bjuda på något, hade aldrig lilla fru Louise fått klart för sig; hennes gästfrihet var en aldrig sinande källa, hon kunde icke dämma för dess flöde. Så länge man ännu kunde »ta på magasinet», så länge skulle då de främmande trakteras, det var hennes hedersprincip.

Öfverstinnan fasade emellertid för det intubikaffe hon möjligen skulle få inmundiga och svarade för båda, kusinen och sig:

»Nej tack, söta Louise, det skall du visst inte ha besvär med; låt oss sitta och prata litet i stället, vi ha för resten inte så lång tid på oss. Det är alltid så, man har så mycket att göra. Tror du inte, Selma lilla, att vi borde framställa Marikas förslag för Louise nu?»

»Jo visst, vill du, min goda Malvina — — —?»

Fröken Selma sköt grannlaga undan sig själf för att lämna plats åt den »goda» öfverstinnan, som antog sin värdigaste, enkom för »välgörande ändamål» afsedda min och började:

»Jo, när jag träffade Marika här om dagen på en stor middag hos öfverstelöjtnant Crones — ja, dem har kanske inte lilla Louise reda på — charmanta människor! — frågade hon mig, om jag kände någon ung flicka, som skulle behöfva komma ut litet. Marika ämnar sig till en badort och önskade få någon ung dam till sällskap och hjälp; hon är ju så ensam nu, när hennes dotter är i Italien, den stackars söta Marika.»

»Men har hon inte syskonbarn?» vågade fru Louise blygt invända och plockade behändigt fram grenarna af ett nytt stamträd i sina något förvissnade släktminnen, »hennes syster blef visst gift med en — — —»

»Gadde, jaha, det är alldeles riktigt,» afbröt öfverstinnan, »men de ha bara två döttrar, Aina och Ebba, och ingen af dem vill förstås sitta inne hos en gammal sjuklig moster, dessutom äro de också på resor.»

»Ja, tänk, att Marika skall vara så klen,» inföll fröken Selma.

»Hon har ändå allt, hvad hon behöfver, det är en bra god sak. Jag säger det, att den som inte vet hvad det vill säga att vara fattig, den har mycket oförsökt,» kom fru Louise in på sitt kapitel igen.

Doris stod helt otåligt vid fönstret och undrade när hon väl skulle få höra resultatet. Naturligtvis

gällde det henne. Den där Marika ville göra något för en fattig flicka; det var så termen lydde. Doris hade hört den förr. Hon skulle med tacksamhet niga och taga emot en plats, som Ebba *naturligtvis* icke ville ha, därför att hon var rik. Hon satte sig och lutade det heta ansiktet ned mot handarbetet, hvilket hon förut låtit ligga orördt på bordet. Nu tyckte hon nästan, att det hörde till situationen.

Öfverläggningen i soffan fortgick, och nu ropade fru Louise:

»Kom hit, Doris.»

Doris reste sig, det kom något fientligt rakt och styft öfver den slanka flickgestalten. Minnet af alla de gånger hon stått på parad för att tacka för ett aflagdt klädesplagg, en obetydlig penninggåfva eller dylikt, trängde sig fram med okuflig, förödmjukande intensitet.

»Jo, kära Doris, det är frågan om, ifall du skulle ha lust att komma ut på landet i sommar, det har du väl aldrig,» skämtade öfverstinnan och satte sig bättre upp i soffan.

»Ja, det skulle väl inte smaka det att få fin, god mat och se vackra, nya platser, hm,» gick moster Selma in på skämtet, i det hon också tog hela soffbredden till godo.

»Kära Doris, du blir väl alldeles öfverrumplad af så mycket rart och godt,» kom moderns tunna, trötta röst som refräng till de båda andras ord. »Jag vet inte, hur vi nog skall kunna tacka tant Malvina och moster Selma som varit så snälla och tänkt på dig. Du får komma till en badort, barn,

och stanna där hela sommaren hos friherrinnan Ufsköld, moster till din lilla söta skolkamrat Ebba Gadde. Ja, jag undrar inte på, att du ser häpen ut, något så storartadt hade du väl aldrig drömt om?»

»Nej,» svarade Doris sanningsenligt, hvarefter hon neg djupt till ett stereotypt: »tackar så mycket.»

»Du ser så butter ut, Doris, det duger inte, unga flickor ska se glada och vänliga ut, om någon ska bry sig om dem,» förmanade moster Selma. »Är du så där tvär, lär nog inte friherrinnan Ufsköld vilja ha dig. Du ska emellertid gå upp till henne i dag på midda'n och hälsa henne så mycket från tant Malvina och mig.»

»Ja, tackar.»

»Nu tror jag inte vi ha tid att dröja längre,» sade öfverstinnan och reste sig med en viss energi, som kom sidenet i hennes underklädning att frasa förnämt. »Adjö, kära Louise, det skulle glädja mig, om det kunde bli något af med vårt förslag. Vill du sedan en dag titta upp till mig, så har jag visst litet kläder, som du kanske kan ha nytta af. Det är förstås alldeles bra, så vi kunde sälja det, men blir det till gagn på annat sätt, så är det ju en plikt att tänka på det. Adjö, lilla Doris, lycka till kära barn!»

Moster Selmas afskedshälsning var i det närmaste en kopia af öfverstinnans, hon hade aldrig haft originalvärde, moster Selma, och det var kanske det bästa för henne.

När Doris kom hem från besöket hos friherrinnan Ufsköld, var hon vid ett helt annat humör än

på förmiddagen. Friherrinnan hade varit »så rar och snäll, inte ett spår öfversittare, som de andra högdjuren,» berättade hon, »litet långtrådig, men det skulle kanske gå öfver.» Doris såg allt i rosenrödt nu. Den femtonde juni skulle de resa, och plötsligt sörjde hon öfver, att det var hela sex veckor dit.

»O, att få komma ut i världen och se sig omkring,» jublade hon, »Marie-Louise, kan du tänka dig något härligare? Slippa sitta instängd här och sy dag ut och dag in, och i stället vara ibland fint folk, som inte äro tvungna att spara på hvart öre. Jag tycker det är höjden af lycka,» tillade hon entusiastiskt.

»Men det tycker inte jag,» sade Marie-Louise stilla.

»Gör du inte!»

Doris hoppade ned från soffkarmen, på hvilken hon suttit, lade öfverkroppen utsträckt på arbetsbordet och stödde hakan i händerna, under det hon såg upp mot den blåa, ljusa aprilhimmeln. Hon kunde endast se ett litet stycke af den; de höga husen skymde för.

»Jag undrar just, hvad som skulle vara bättre än frihet och rikedom,» sade hon tankfullt. »Att få göra precis hvad man vill, att ha makt och anseende, det tycker jag är lif.»

»Du är så barnslig än, om ett par år skall du allt tala på annat sätt, det är jag säker på. Då har du fått andra önskningar.»

»Äsch, nu kommer du förstås med din gamla kärlek igen,» sade Doris och tog sats, så att hon

helt och hållet kom upp på bordet, »tror du verkligen att jag någonsin skulle vilja sitta så där och — och kyssas och smekas i timtal,» kom det saktare, »nej tack, du! Det kan väl hända, att jag gifter mig, men då skall jag *inte* gå länge förlofvad, och så ska jag ha en man, som — som alla ser upp till.»

»Du är så tokig, när du börjar med ditt prat, lilla Doris,» sade Marie-Louise otåligt. »Sy flitigt i stället och tänk på din sommarresa under tiden, det är mycket klokare. Jag undrar, hvad klockan är?»

»Half sju, så än på en timme kommer han inte, kära du.»

Doris slet af en lång, hvit trådända, som hon sedan med fart trädde i nålsögat.

Det var mycket att tänka på under den tid som nu följde. Doris skulle styras ut för badresan, detta var kinkigt nog, men det kom likväl i andra rummet, största intresset koncentrerade sig på Gunnars studentexamen.

Skrifningarna voro lyckligt undangjorda, och den muntliga examen förestod. Doktor Lejer, som eljes icke hade mycket sinne för att detaljeradt taga del i familjetilldragelserna, steg denna morgon upp nervös och utvakad. Han hade legat och tänkt på sonen hela natten och tyckt, att han följande dagen likasom skulle sätta in en ny insats i lifvet. Om Gunnar blott toge ut *det* steget riktigt, skulle det väl alltid bli någon råd sedan, tänkte han ovanligt sangviniskt.

»Gustaf du,» sade fru Louise på morgonen, när Gunnar gått, »tycker du inte vi borde ha litet vin till midda'n, om det går bra för Gunnar.»

»Om — tviflar du på det?»

Gustaf vände sig häftigt emot henne, som gällde det att försvara något mot orättvist angrepp.

»Nej det gör jag inte, men man kan ju aldrig veta. Och Herre Gud, om så olyckligt skulle vara, får han väl alltid plats på något kontor, ska vi hoppas.»

»Och det vore kanhända lika bra,» ironiserade doktorn.

»Kära Gustaf, inte vet *jag* det. Hur ska vi göra nu med vinet?»

»Det är bäst att vänta litet,» sade doktorn skeptiskt.

Men fru Louise väntade icke, hon köpte en kronas portvin i kryddboden och menade, att det vore en ryslig orättvisa, om inte Gunnar skulle gå igenom, ty ingen kunde vara bättre än han, det var hon öfvertygad om. Hon dukade också middagsbordet i ordning, Doris hade beställt blommor, och allt silfver, som det lilla hushållet ägde, glänste nyskuradt mot den hvita bordduken.

Doktorn gick oafbrutet fram och åter i sitt rum, de båda flickorna, som sutto på utkik vid hvar sitt fönster i salen, hörde hans tunga steg genom den stängda dörren. Ibland afstannade de; troligen såg han då ut på gatan.

»Tror ni jag kan börja skala upp potatisen än?» frågade modern i köksdörren.

»Men mamma, vi vet ju inte alls, när han kommer,» sade Marie-Louise, förundrad öfver moderns lugn.

»Nej, men de kan väl inte hålla på i all evighet heller,» menade fru Louise, hvarefter hon stängde dörren igen.

Doris satt helt blek och tyst. Det här var något som hon förstod; och hon tyckte att det skulle vara så förfärligt hårdt, om Gunnar nödgades uppgifva sina förhoppningar och drömmar, när han nu ändtligen stod vid målet.

Plötsligt rycktes dörren till faderns rum upp, och doktor Lejer ropade ut med en underligt upprörd glädjedarrande röst:

»Nu kommer Gunnar!»

»Hvar?»

Båda flickorna lutade sig så långt de kunde ut genom fönstren.

»Jo, nu ser jag honom,» utbrast Doris, »han har hvit mössa!» Hon sprang ut i köket och ropade högt: »Gunnar är student; Gunnar är student!»

Gustaf Lejer var den förste, som tog emot sonen. Han tryckte honom ett ögonblick intill sig i ett ovant och en smula tvärt famntag utan att säga något. Så släppte han honom, men fattade ånyo hans händer, skakade dem hårdt och sade otydligt, med en stämma grumlig af sinnesrörelse:

»Tack, tack min gosse!»

Det blef en glädjedag i det tysta hemmet; till och med Gunnar lade bort sitt vanliga allvar och skrattade och pratade helt muntert. Det fanns

så många historier att berätta, så många frågor att göra, och de vidlyftigaste framtidsplaner dryftades i den höga stämningens durtoner.

Doktorn hade lagt Gunnars studentmössa i knäet och såg drömmande på den hvita sammeten. Hvilka tankar, som sysselsatte honom, visste ingen af hans egna, de voro utanför igen, men när Gunnar tog mössan för att hänga upp den, kände han något varmt och fuktigt på kullen. Det var spåret efter en tår; en vilsegången existens' bittra, förstulna tår öfver svunna tiders lyckodrömmar, hvilka aldrig blifvit verklighet.

Det visade sig icke vara så omöjligt för Gunnar, som doktorn förespått, att få kondition, rektorn rekommenderade honom hos en rik skånsk godsägare, hvilkens båda söner under ett par år skulle uppfostras i hemmet. Villkoren voro förmånliga, och Gunnar antog naturligtvis med tacksamhet befattningen.

Redan i början af juni skulle han dit, var det uppgjordt. De unga herrarnas studier voro försummade i följd af resor, därför skulle de läsa äfven under sommaren.

»Är du inte nyfiken på, hur det ska se ut i ett sådant där fint hem?» frågade Doris, när hon hjälpte honom att packa.

»Nej, inte alls. Jag bryr mig inte om något annat än att sköta mig så, att jag kommer framåt och blir något.»

Han stod framför henne, sysselsatt att ordna de böcker han skulle ha med sig. Det låg ett drag af

manligt, hårdt allvar, intryckt som en stämpel på det vackra ynglingaansiktet, och Doris betraktade honom med ett varmt, beundrande uttryck.

Hon kastade åt sidan den klädespersedel hon höll på att lägga ihop, slog häftigt armarna om hans hals, och sade ifrigt:

»Du är så *stor*, Gunnar, och jag är så stolt öfver, att du är min bror. Jag tycker att jag är tvungen att se högt, högt upp till dig. Jag är säker på, att du blir något styft en gång. O, Gunnar, det *måste* du bli. Jag kan inte tåla alla dem, som nöja sig med att vara småkryp och gå och knuffa hvarandra i någon liten vrå af världen, det är så futtigt tycker jag.»

Gunnar höll henne ut ifrån sig och såg på det inspirerade, barnsliga flickansiktet med dess lifliga, själfulla uttryck.

»Nå, du själf då, Doris, hvad skall du bli?» frågade han.

Hon drog sig undan honom, lutade sig mot koffertlocket och stirrade litet trött ut mot rummet. Det kom tårar upp i de glänsande ögonen, och hon svarade med skälfvande, osäker röst:

»Sällskapsdam hos en gammal sjuklig friherrinna.»

ÅTTONDE KAPITLET.

Som friherrinnan Ufsköld icke hade för afsikt att deltaga i badortens sällskapslif, hade hon hyrt sig en liten villa ganska långt från badparken. Hon ville ha barrluft och lugn och ro ute i naturen, tillställningar i form af kafferep och utfärder hade hon haft nog af.

Hela förmiddagen — det vill säga från klockan elfva, ty hon steg sent upp — satt hon troget på den veranda, hvilken hade utsikt åt skogen; om eftermiddagarna bytte hon plats och flyttade ned i »planteringen», där ett bord och tvenne bekväma korgstolar voro utsatta nära kanalbanken. Först på aftonen, när det blef svalt, tog hon sig en promenad, stödd på Doris' arm. Vanligen sträckte sig denna vandring jämt så långt, att de tydligt hörde musiken från badparken och sågo vimlet af ljusa toaletter därinne, då ville friherrinnan vända, och så gingo de hem igen till en lätt tesupé.

Doris hade icke mycket att göra, hennes hufvudsakligaste uppgift bestod i, att alltid finnas till hands,

så att den ytterst närsynta och nervösa friherrinnan slapp söka henne. Ett par timmar om dagen skulle hon läsa högt, oftast engelska romaner, af mrs Alexander företrädesvis, och Doris började allt mer identifiera sin egen existens med dessa hjältinnors, idligen nya variationer af fattiga unga flickor, som i slutet af andra delen gifta sig med rika lorder af sällsynt ädel och upphöjd karakter.

Hon undrade om möjligen ett dylikt öde väntade äfven henne och granskade noga sitt ansikte i spegeln hvarje morgon, när hon klädde sig. »Det fina, något bleka ansiktet under det yppiga rödbruna håret», mötte hon icke, men hon var ändå icke missnöjd med den bild glaset återgaf.

Hon kunde sucka så tungt ibland, att friherrinnan förvånad såg på henne med sin matta blick, ytterligare förskansad bakom blåa glasögon.

»Hur är det, lilla vän?» frågade hon med sin blida, resignerade röst, och vände långsamt och stilla på den hvita täckrutan, hvilken hon höll på att virka. Det fanns väl knappast någon, som kunde erinra sig att friherrinnan Ufsköld yttrat ett hårdt eller ens ovänligt ord. Det hade aldrig funnits något resolut hos henne. Bortskämd och klen som hon ständigt varit, kelade hon i första rummet med sig själf och sedan med andra; det var, figurligt taladt, alltjämt madrasserade väggar mellan henne och lifvets arbetsvagnar.

»Hur är det, lilla vän?»

»Jo, tackar,» svarade Doris förlägen och vek med obehöflig kraft till den smala fållen på en näsduk, »det — det är ingenting.»

»Är det tröttsamt att sy, så får Doris gärna hvila sig. Jag orkar inte heller virka längre. Jag tror, att jag redan fått en knöl på fingret. Snälla Doris, gå efter kamfertsflaskan.»

Doris lydde ögonblickligen; hon hade redan blifvit så öfvad, att hon icke behöfde leta för att finna det hon sökte i den välordnade truppen af flaskor, pilleraskar och smörjburkar, och det dröjde icke länge förr än hon var ute igen.

»Tack lilla vän, gnid mig en smula på pekfingret, men för all del inte hårdt! Så ja, tack! Ska' vi lägga en sympatipatience nu kanske?»

Det kom ytterst sällan främmande till friherrinnan, utom på en kort förmiddagsvisit, och då var det en eller annan dam, lika färglös och fattig på stora intressen som värdinnan själf.

Doris satt tyst och hörde på deras samtal, beredd att taga upp en näsduk eller ett garnnystan, som kunde råka falla ned. Någon gång skulle hon också besvara en fråga, hvilken vanligen innehöll detsamma.

»Är det inte bra roligt att få vara ute på landet?»

»Jo,» sade Doris pliktskyldigast och rodnade öfver sin osanning, ty i själfva verket längtade hon hem och grät sig ofta till sömns lika bittert här i sin fina säng med sidentäcket, som hon gjort hemma förr vid tanken på, att aldrig få komma ut.

»Ja, det kan jag tänka,» sade den främmande välvilligt, och därmed var all skyldighet uppfylld mot den lilla sällskapsdamen, som ju icke precis hörde till dem, fast hennes mor var »född»; detta var dock det intressantaste med henne.

Att tiden kunde gå på detta sätt, föreföll Doris obegripligt; hon tyckte, att den borde stelnat till orörlighet under de långa, enformiga timmarna.

När friherrinnan sof middag, gick Doris ut i skogen, men det var endast i början hon njöt af dessa ensliga promenader, hennes sinne var för ungt och lifsintresseradt för att uppskatta naturens mäktiga, tysta skönhet; det är först när man fått kära minnesdagar att drömma sig åter till, som skogens sus har långt mera värde än människoröster. Så länge det ägde nyhetens behag att ströfva omkring på de barriga, villsamma gångstigarna, fann Doris det förtjusande vackert därinne bland furorna och diktade små sagor än på vers, än på prosa, om blommorna på de gröna tufvorna, om fåglarna, träden och bergen, men efter ett par veckor satte hon sig modstulen på en sten, därifrån hon kunde se nedåt badparken och med hungriga, vakna blickar följde hon de promenerande därnere.

Hon afundades dem alla, alla. Det fanns bestämdt icke någon, som hade det så tråkigt som hon. Det burriga hufvudet sjönk tröstlöst ned mot händerna, och hon snyftade hejdlöst bittert öfver ödets orättvisa.

Så förflöt sommaren, och det blef höst. Friherrinnan talade om att flytta in till staden igen, det

blef så tidigt mörkt om kvällarna och litet kyligt också, tyckte den gamla damen.

Badsäsongen hade endast ett par dagar kvar att lefva, och ryktet om den sedvanliga fest, hvilken skulle afsluta den, nådde äfven upp till friherrinnan Ufskölds villa.

En af direktionsfruarna vågade till och med sända upp teckningslistan för bidrag till marknaden; recetten skulle tillfalla baderskorna, och friherrinnan, som var mycket godhjärtad, ville icke undandraga sig. Helt oväntadt fick hon också en annan idé, som hon genast meddelade Doris.

»Hör, lilla vän,» sade hon, »det skulle väl vara bra roligt att komma med på den där marknadsfesten, få stå i ett stånd, hm?»

»Ja, förfärligt roligt.»

»Kan tänka det, jag skall ställa om, så att Doris får en plats hos någon af fruarna.»

»Tack, snälla friherrinnan.»

»Men det värsta blir väl med kostymen?»

»Jag har en skär klädning,» stammade Doris förlägen.

»Skär? — Ylle?»

»Ja, ylle och silke.»

»Jo, jag tackar jag! Men var det förståndigt, min lilla vän, att skaffa sig något så dyrbart?»

Tyst stod Doris och plockade sakta bort de vissnade bladen från slingerväxterna kring verandan. Nej, förståndigt var det nog icke, det hade friherrinnan rätt i, men hon skulle bara vetat så många öfverläggningar den klädningen kostat, och med hvilka

glada förhoppningar den blifvit sydd och sedan högtidligen afprofvad. De hade stått omkring henne alla där hemma, och hon hade vändt sig rundt, rundt som en mannequin, skrattat af fröjd öfver att vara så fin och sagt dem, att »så skulle fröken Doris Lejer se ut på danssoaréerna vid badorten». Med öm omsorg, som hade det varit ett lefvande väsen, hade hon packat ned den i sin tämligen magra koffert, och när hon vid framkomsten hängt in den i den smala, trånga garderoben, hade hon smekt den och försiktigt kramat det mjuka tyget vid tanken på, att snart skulle hon få dansa och roa sig i sin vackra klädning, snart skulle hennes glada ungdomsdagar komma.

Sedan, när vecka efter vecka gled fram i oafbruten enformighet, kunde det hända, att hon en eller annan kväll tog fram sin skatt, tittade på den och gråtande hängde undan den igen med missräkningens hela bitterhet.

Allt det där kunde friherrinnan icke gissa sig till; hon hade gått så ofullständigt och lättjefullt i lifvets skola, den gamla damen, aldrig af ödet blifvit ställd inför någon af umbärandets kuggfrågor, och därför förstod hon icke heller Doris. — — —

Så kom den dagen, som af ungdomen vid badorten varit ifrigt efterlängtad; det skulle naturligtvis bli sommarens clou, och dessutom fanns det så mycket, som skulle afslutas, ord och handtryckningar, som skulle få feststämningens rosenröda färgton, som ett skimmer öfver det trista »för sista gången».

Doris hade icke några sådana intressen, för

henne var denna dag *sommaren*. Hvad som varit förut, och hvad som skulle komma efter lämnade hon lika obekymradt lättsinnigt som hon kastat hvardagsklädningen af sig.

»Hvarifrån har cendrillon kommit?» frågade ett blifvande statsråd och knäppte bort ett dammfjun från rocken, innan han satte dit den ros, han nyss köpt af Doris.

Hon stod i blomsterståndet, på behörigt afstånd betittad af de andra unga flickorna, som också skötte »Floras tempel», men mycket uppmärksammad af ungherrarna.

»Vackra Cendrillon, hvar har ni dolt er?» hviskade det blifvande statsrådet deklamerande.

»På friherrinnan Ufsköld veranda,» sade Doris fyndigt, »men då har jag bara varit Askungen. Det blir jag i morgon igen,» tillade hon med en djup suck.

Det kom flera köpare, och de flesta vände sig till »det lilla mörka trollet», som de kallade Doris.

»Hur har *hon* fått plats i blomsterståndet?» undrade en kaptenska med tre giftasvuxna döttrar.

»Lilla Lejer, menar kaptenskan,» svarade grosshandlare Levys vackra fru, »jo, det blef ju en plats vakant där, när fröken Elvira Bruno sjuknade, och friherrinnan Ufsköld har godt om relationer.

»Jag skall säga hon kråmar sig, den lilla nippertippan,» yttrade kaptenskan.

»Jag undrar om det är medvetet. Jag tycker hon bara ser ut som hon bad hela världen om lof

att få roa sig och vara glad. Kanske det är hennes första, stora fest.»

»Åja, inte kan väl hon ha råd att vara med. Det är just när jag tänker på det, att hennes föräldrar naturligtvis ha rysligt smått om det, som det förargar mig, att hon skall vara så tanklös och *vilja* roa sig så här. Det kostar, det.»

»Ja, det gör det visserligen,» sade fru Levy tankfullt, »men vet kaptenskan, det kostar också, att aldrig ha erfarit riktigt hjärtlig ungdomsglädje, det kostar tron på lifvets fröjd och omsätter våra illusioner i bitterhet.»

Kaptenskan tyckte icke om, hvad hon kallade »tung» konversation och vände därför sin uppmärksamhet åt annat håll.

När kandidat Becker kom fram till blomsterståndet, var Doris för tillfället ensam. Han lyfte artigt på den mjuka filthatten och frågade:

»Ursäkta, står inte fröken Alstrand i det här ståndet?»

»Jo, men hon är inte inne nu.»

»Då kanske ni tillåter, att jag köper en blomma af er i stället?»

»Ja tack, är det lika bra?»

Han smålog, och Doris observerade, att han hade vackra hvita tänder, som blänkte fram under de mörka mustascherna.

»Åja, inte borde man väl ta hänsyn till säljerskorna, när det gäller välgörande ändamål,» sade han med ungdomens breda, understrykande ironi.

»Jag frågade efter fröken Alstrand, därför, att jag kunde haft lust att hälsa på henne.»

»Hon kommer nog snart.»

Doris räckte honom en ros, hvilken han tämligen vårdslöst fäste i knapphålet, hvarefter han betalade.

»Är fröken här bara för tillfället?»

»Nej då. Jag har varit här hela sommaren, fast jag inte fått vara med om något roligt. Jag hör inte egentligen till badsocieteten, utan har bara stått utanför parken och sett in ibland.»

»Nå, är det här så förtjusande roligt nu?» frågade kandidaten och såg på henne med gråa, trygga ögon, som tycktes ha svårt att blixtra till i lidelse, men hvilka blickade ut i lifvet med en ung gubbaktig, satirisk humor. Han hade tändt en cigarr och stod bekvämt lutad mot blomsterbordet, under det han talade.

»Ja, om alla dagar på året vore som den här. Då skulle det aldrig vara tråkigt att lefva. O, att få festa jämt!»

Hon tystnade tvärt i ett blixtsnabbt påkommet medvetande, att en ung dam ej borde språka så där ogeneradt med en herre, som ej presenterat sig.

Han upptog hennes andra mening.

»Tråkigt att lefva? Inte har fröken hunnit bli pessimist än?»

»Joo, ibland.»

»Å prat,» sade han litet öfverlägset, »då skall man ha hunnit öfver tjugutvå år åtminstone först. När man har legat i Upsala några år och sett hur

mycken brackmoral det finns under helgord, så kryper pessimisten fram, för han är god vän och bror med misstron, den stymparen.»

Doris svarade ingenting, utan ordnade endast flitigt blombuketterna. Att han då inte kunde presentera sig, tänkte hon och lät innehållet af hans ord ohördt halka förbi sig. *Om* han bara gjorde det, skulle flickorna genast få veta det, när de kommo tillbaka, och hon trodde med säker, kvinnlig instinkt, att det skulle höja henne i deras ögon, om de också blefvo afundsjuka; det hoppades hon de skulle bli.

»Kommer ni på dansen i kväll, fröken?»

»Ja, jag tror det.»

»Får jag be om första valsen? Mitt namn är Becker.»

Han hade ett tvärt, rättframt sätt att uttrycka sig; en oslipad, lifskraftig intelligens arbetade sig fram ur de afstubbade orden och gaf åt hans personlighet ett visst intresse. Den ståtliga, fullt utvecklade figuren förlänade honom utseende af en färdig man, fastän han endast var tjugufyra år.

»Jag heter Lejer — Doris Lejer,» sade Doris skolflicksblygt. »Ja tack, till valsen, jag är inte upptagen.»

Han bockade sig till afsked.

»Då träffas vi i kväll.»

Han gick, men Doris såg efter honom med stora, nyfikna mörka ögon. Han hade då riktigt brytt sig om henne, det hade hon sett. Tänk, om hon skulle komma af sig i valsen.

På eftermiddagen kom friherrinnan Ufsköld ned på det brokiga marknadstorget, där nu kommersen gick ganska lifligt, ehuru icke med samma fart som de snabba tungorna.

De unga flickorna kände sig utom konvenansens råmärken i sina förklädnader som dalkullor, ziguenerskor, tomtar och pierrots, och skratten hade något af den lössläppta vildhet, som ändtligen spränger sina bojor.

Fröken Alstrand och fröken Boy läto Doris stå ensam i ståndet, de gingo hellre omkring och sålde buketter, då blefvo de mera observerade. Doris hade icke fått tillfälle att komma med sin trumf, utan brann fortfarande af barnslig ifver att få meddela sig med någon. Hon såg, hur de andra flickorna lutade hufvudena tillsammans och hviskade något till hvarandra, som kom dem att rodna och fnittra till; och stackars Doris kände sig utanför igen, likasom lånad till festen, där hon ju icke hade någon vän eller ens bekant. Hennes ansikte strålade upp, när hon fick se friherrinnan Ufsköld.

»Se där har vi ju min lilla vän, har man roligt här?» frågade hon vänligt.

»Ja tack, snälla friherrinnan. Får jag lof att gå på dansen i afton?»

Doris såg icke upp, hennes hjärta klappade häftigt.

»Nej, kära lilla vän, det kan nog inte gå för sig. Hur skall Doris komma hem. Marie kan jag inte skicka, *om* jag skulle behöfva henne, så vore det ju rysligt.»

»Ja, men jag kan gå ensam, det är inte farligt.»

»Midt i natten, nej, min lilla vän.»

»Jag... jag ville så förfärligt gärna gå,» stammade Doris med tårar i ögonen, »jag är redan uppbjuden till första valsen.»

Så, nu var det då sagdt; hon hade afbördat sig den stora, viktiga hemligheten, men när den blef till ord, tyckte hon, att den plötsligt kröp ihop och vardt så obetydligt liten inför friherrinnans fina leende, en ordlös kritik.

»En vals!... Åja, det hinner Doris dansa många i sitt lif, ska hon få se.»

Friherrinnan lade hela sin utdansade ungdom i det släpande tonfallet, därefter nickade hon gladt och gick vidare. När hon en gång kommit ned i societeten, hade hon många bekanta att hälsa på.

Doris kröp längst in i den mörkaste vrån af ståndet, där stod hon och slet och slet bitar af en basttråd, under det gråten bubblade och brände ända upp i halsen på henne. Hon brydde sig inte om att bjuda ut blommor mera, brydde sig inte om någonting, hon skulle nog aldrig få något roligt. Hon såg dystert ut mot gruppen af skrattande och pratande, då fick hon syn på kandidat Becker — hon visste att han var filosofie kandidat, ty hon hade hört ett par flickor säga det, när de talade en hel mängd om honom strax utanför blomsterståndet.

Just som han gick förbi, sade hon halfhögt:

»Kandidat Becker.»

Han vände om och närmade sig med en frågande min.

»Det är bäst att bjuda upp någon annan till den där valsen, för jag kommer inte upp i kväll.»

»Hvarför det då?»

»Jag får inte.»

Hon sade det trumpet och midt i en snyftning.

»Får inte... Jaså, det var värre, men inte gråter ni väl för det heller.»

»Jo, det är så orättvist,» utbrast Doris häftigt och slängde brutalt en stackars aster på marken, »det är det enda fattiga nöje jag haft på hela sommaren, och så... så...»

»Men fröken kan väl be vackert mamma eller tant eller hvad det är, att hon släpper efter regeringstömmarna.»

Doris kämpade litet med sin stolthet, men slutligen sade hon sakta: »Det är hvarken mamma eller tant, jag är som sällskap hos friherrinnan Ufsköld.»

Hon såg på honom, beredd att möta det förändrade, kallnade uttryck, hvilket hon ända sedan sin tidigaste barndom lärt sig tolka som stämpelmärket på sin fattigdomsattest, men denna gång väntade hon förgäfves. Kandidat Beckers grå ögon riktades varmt medkännande på henne. Han tycktes, trots sin ungdom, eller kanske just i följd af den, förstå hur påkostande en dylik bekännelse skulle vara.

»Kan man inte öfvertala friherrinnan?» undrade han stridslystet. »Jag känner henne inte, men finns hon här, kan ni ju visa mig på henne, så skall jag försöka.»

»Hon står där borta bredvid frun i blåa sammetsklädningen, kan ni se henne?»

»Ja, mycket tydligt, exposition på skinn och ben! Nu går jag och presenterar mig.»

»Nej, vänta litet; hvad skall kandidaten säga?»

»Att det står i hennes makt att ge en liten nöjeslysten ung dam ett gladt balminne, och att hennes beniga nåd inte bör sätta sig emot något så enkelt och logiskt. Hvad har gumman för skäl att neka er?»

»Hon säger, att jag inte kan gå hem ensam.»

»Ett ganska förnuftigt skäl, men ni tar mig till kavaljer, så är den saken afgjord.»

Kandidat Becker lyckades utan svårighet få friherrinnans tillåtelse; hon hade en liten svaghet för »unga, hyggliga män», den gamla damen.

Fröken Alstrand och fröken Boy började med unga flickors vanliga afundsjuka elakhet bry Doris, för att hon »redan» fått en uppvaktande kavaljer, och när sedan på aftonen första valsen spelats upp i den stora, korrekta societetssalongen, och Doris sväfvade fram öfver det nötta golfvet vid sin ståtliga dansörs arm, såg hon, hur många blickar följde dem. Hon rätade fullt medvetet på sin smärta gestalt, lät hufvudet med ett famlande försök till kvinnligt koketteri sjunka ned mot kandidatens axel och önskade, glödande af barnslig triumf, att de där hemma hade sett henne, sett deras lilla Doris, som fick springa ärenden till magasinet och hökarboden, dansa i skär, läcker ylleklädning och med fyra-

knappshandskar på de icke oklanderligt hvita händerna.

Hon var som ett strålande majsolsken hela aftonen, blef presenterad af sin kandidat, och fick uppbjudningar till höger och vänster. I *valse des fleurs* fick hon flera buketter och satte ytterst noga fast dem alla med knappnålar, ytterligt rädd att tappa någon af sina skatter.

Det var efter den kvällen Doris började föra dagbok; hon hade först tänkt utgjuta allt det jäsningsstoff, som arbetade inom henne i ett bref till Marie-Louise, men fann sedan, att det var så »spännande» att ha en hemlighet. Hon gömde de halfvissnade balbuketterna i en liten pappask och skref på locket: »Minnen från min första bal». Både detta och den första dagbokssidan var ombesörjdt på morgonen före frukosten; hon hade också klädt sig så fint hennes enkla garderob tillät, ty kanske, nej, troligen skulle hon träffa kandidaten. Han hade ju sagt, att det skulle vara roligt, om de råkades något, och han visste, hvar hon bodde.

Det blef en lång, sömnigt enformig förmiddag, trots alla gårdagens ljusa hågkomster. Doris satt på trädgårdsstolen midt emot friherrinnan och kämpade tappert att hålla intresset vaket för *Phyllis* öden, men boken blef till bly i hennes händer, under det hon tänkte på alla ungdomar, hvilka fingo roa sig och vara tillsammans i dag också. Hon var nog rysligt tacksam för i går, men — men det kunde ändå icke bli till i dag. Det enda, som tröstade henne var, att hon skulle få sätta sitt

stackars jag i dagboken, när kvällen kom och omrama det med sina sjudande, urspårande tankar.

Ändtligen kom eftermiddagen, och med den friherrinnans siesta. Doris fick i en fart på sig sjömanshatten och den lilla bruna kavajen, hvarefter hon tog vägen åt lawntennisplanen. Det skedde en smula tvekande, och hon stannade en god bit därifrån, dock så pass nära, att *om* någon *gärna* ville se henne, var hon icke svår att upptäcka.

Hon såg genast kandidat Becker, fröken Alstrand och flera af gårdagens bekanta. De skrattade och pratade och tycktes ha förtjusande roligt. Tänk om kandidaten komme fram till henne och frågade, ifall hon inte hade lust att vara med. Nej tack, skulle hon svara, jag kan inte, men om jag får se på så. Då skulle han säga helt ridderligt alldeles som hjältarna hos mrs Alexander eller mrs Hungerford: »Då ser jag också på, om fröken tillåter.» Och han och hon skulle sitta på den där soffan däruppe, och de andra skulle fåfängt öfvertala honom att vara med om spelet, och ... Nej, hvad de skrattade! Nu tittade *han* visst åt hennes sten! Hon blef blossande röd öfver hela ansiktet vid denna tanke, ty med sitt vakna sinnes liflighet hade hon redan hunnit börja svärma för kandidaten.

Men hon bedrog sig, han hade icke gifvit akt på henne. Hon satt där troget en halftimme, längre tordes hon icke vara borta, men som ett sista försök tog hon återvägen alldeles förbi lawntennisplanen. Hon gick mycket fort, som om hon haft förskräckligt brådtom, och när de spelande hälsade på henne,

gjorde hon en så tvär och kantig nick, som hade det hindrat henne ofantligt att nödgas besvara deras hälsning.

Men hvad hennes lilla varmblodiga hjärta klappade, hur känslornas brusande vårflod jagade fram inom henne, och hur hon pinades af alla de brister hon plötsligt tyckte sig finna i sitt yttre. Blixtsnabbt vände hon en enda gång på hufvudet, det kunde ju hända, att han försökte upphinna henne, och då — ja, då, skulle hon genast bli glad igen. Hon tyckte, att hon hade så mycket att berätta honom. Han var den hållpunkt hennes unga, sympatilängtande sinne hängde sig fast vid.

Nästa morgon slog höstregnet mot rutorna, ett sådant där intensivt orubbligt höstregn, som tager två, tre dagar på sig, innan det visar några tendenser att upphöra. Det sköljer öfver allting med kalla, täta droppar, liksom bereder väg för stormens härjande makt, ty träden, som nyss stodo fagert sommargröna få sin första gula skiftning af regnet, och när sedan stormen skakar grenarna falla de vissnade löfven sjuka och dödsdömda mot jorden.

Friherrinnan Ufsköld beslöt att flytta in till sin varma, bekväma våning i hufvudstaden. Hennes dotter, som nu vistats ett helt år i Italien, skulle också komma hem i medio af september, och till dess ville friherrinnan ha allting i ordning.

Man började packa; det såg upp och nedvändt ut i den fredliga villan, friherrinnan satt i sin länstol, väl ombonad med skinnkragar och schalar och gaf sina order. Doris sprang omkring med hän-

derna fulla af småsaker, stoppade in och fick taga upp igen, ty friherrinnan kunde aldrig besluta sig för, i hvilken koffert hon ville ha det eller det.

Dagen innan de skulle fara sken solen igen retsamt varm och kvarlockande från en alldeles molnfri himmel. Friherrinnan fick ytterkängor och vinterkappa på sig och beslöt att för sista gången taga sig en promenad. Naturligtvis skulle Doris följa med. Friherrinnan tog hennes arm, och de gingo nedåt badparken till.

»Hvad det ser höstlikt ut,» sade friherrinnan.

»Ja, mycket,» svarade Doris tankspridd.

»Jaha, snart ha vi vintern här. Doris är lycklig, som slipper dragas med reumatism; å, det är en svår pröfning, att ha fått en klen kropp.»

Det trodde nog Doris, men icke kände hon något djupare deltagande, där hon gick, fastklamrad vid denna skröpliga, påpälsade kroppshydda, hvilken kunde få omgifva sig med allt, hvad *hon* saknade: rikedom, förfining, nöjen.

»Nej, se där kommer kandidat — kandidat, hvad var det han hette, lilla vän?»

Doris höjde häftigt sitt nedböjda hufvud.

»Kandidat Becker,» sade hon lågt. *Nu* kom han emot dem, nu, när hon icke alls skulle kunna få tala vid honom. Var inte det en mycket värre pröfning än friherrinnans gamla reumatism.

Han lyfte artigt på hatten, och friherrinnan hejdade honom genast med ett:

»God middag herr kandidat, jag är ute och tar en liten promenad. Luften är så frisk och hög efter regnet.»

»Ja, det är härligt i dag,» sade kandidaten och ritade med sin käpp en cirkel i den fuktiga sanden. »Tack för sist, fröken,» vände han sig därpå hastigt till Doris.

»Tack.»

»Ja, det var visst en oförgätlig afton för lilla Doris; hon kan nog inte glömma, hur snäll kandidaten var emot henne,» sade friherrinnan med ett fint, beskyddande leende. Hon visste nu, att unga Becker var son till statsrådet.

»Å, jag ber, det var rakt ingenting att minnas,» svarade han i ett tonfall, som afböjde alla komplimanger, »jag hoppas ni var nöjd med er afton, fröken?»

»Jaa.»

Han såg litet förvånad på henne. Så stel och tvär hon blifvit, icke ett spår kvar af den entusiasm, som så mycket roat honom på balaftonen. Han väntade litet otåligt att friherrinnan skulle taga adjö, ty för tantkonversation hade han ingen smak.

Hon gissade nog icke hans tankar, men var rädd att förkyla sig om hon stod längre stilla, därför letade hon fram högra handen ur kappornas höljen och räckte honom den till farväl.

Doris kunde icke släppa friherrinnans arm utan gjorde endast en lätt böjning på hufvudet, och så skildes de.

På kvällen skref Doris i sin dagbok:

»Så ja, nu är sommaren slut, och min saga med den, men jag har i alla fall upplefvat något, fastän det var ynkligt litet. Jag var bra ond på friherrinnan, för att hon sade så där, om att jag

aldrig skulle glömma, hur snäll kandidaten varit — *snäll!* Fy, ett sådant fult ord! Jag tror som hon, att jag aldrig skall glömma honom, nej, aldrig. Det finns bestämdt ingen på jorden så vacker och intelligent som han. Och att aldrig få se honom mera, att knoga igenom en hel lång, enformig vinter igen, utan att ha någon förströelse. Mitt sommarminne kan icke räcka till för fem, sex ohyggliga månader.»

Pennan gled ur hennes hand, och stora, heta tårar droppade ned på papperet; hon snyftade som den, hvilken vill ha tröst af smekningar och hoppfulla ord, det var ingen okuflig, långsamt försvinnande smärta i hennes sorg, endast ett den hämmade, förtryckta lifslustens förtviflade utbrott.

Med samma tåg som friherrinnan och Doris foro många andra badgäster, och Doris såg afundsamt mot de unga flickornas afskedsbuketter, hörde med sjuk längtan, hur de utbytte löften att snart träffas igen, och kände med pinsam, brådmogen visshet, att hon aldrig skulle kunna så där sorglöst se framtiden an.

Ånghvisslan ljöd, och tåget ryckte till, snart ilade det i brusande fart öfver åkrar och gärden. Friherrinnan halfslumrade i sitt hörn, men Doris såg ut mot det solbelysta landskapet med blanka, vakna ögon, hvilka vid hvarje station fingo ett alldeles särskildt intresseradt uttryck; det kunde ju hända, att där var något att iakttaga. Oftast var det endast något landsfolk, som steg på, men Doris gjorde i fantasien en hel liten etsning af dem, där hvarken den storrosiga kappsäcken eller det rutiga

matknytet blef glömdt. Hon nickade åt barnen, som stod vid stationsväggen, grinande mot solen och med fingrarna i munnen. Hon ägnade en särskild liten snabb tanke åt allt, som hade lif, från de frusna småfåglarna, som trögt flögo upp från gärdesgården, när tåget kom, till de få medpassagerarna. Kandidaten var nästan glömd och likaså bitterheten af den afskedsscen hon nyss plågats af; det fanns ännu hela ungdomens fjärilslätta kynne hos henne, denna förmåga att drifva bort tårarna med äkta leenden och att förjaga missmodet så snabbt som vårvinden jagar molnen från majhimlen.

NIONDE KAPITLET.

Ett helt år förgick åter utan att familjen Lejer kunde sätta några rödstrecksdagar i almanackan; man endast vek bladen med en liten suck af tacksamhet öfver att den månadens bekymmer voro slut och slog med bäfvan upp en ny sida.

Gunnar var den enda, som tycktes ha någon framgång; han hade redan tagit medikofilen i Lund och läste nu på medicine kandidatexamen, ty han hade beslutat sig för att bli läkare, lärarekallet hade han pröfvat tillräckligt under hela sin gymnasietid och äfven nu för att inse, att det icke passade för honom. Han skref korta, energiska bref, fattiga på löften och varma ord, men manligt pålitliga i all sin sträfva enkelhet.

Sven däremot skickade långa epistlar, där förhoppningarna slogos om plats, så att verkligheten knappast kunde komma med annat än som marginalfyllnad. Ännu hade han icke mycket i den affär, där han var anställd, men det skulle snart bli bättre, och då skulle han skicka hem pengar, det bad han

dem vara öfvertygade om. Det var nog ingen mer än modern, som trodde på dessa luftslott, men för henne voro de solida klippborgar, till hvilka hon tryggade sig med moderskärlekens tillit.

Doktor Lejer hade fått något ännu mera hjälplöst trött i blicken än förut; han kunde sitta långa stunder vid sitt skrifbord, med pennan hvilande i handen. Den gled icke längre öfver det hvita papperet. Gustafs »små nätta bitar» uteblefvo visserligen icke, när hyran skulle betalas, men det var en tankeblinds mekaniska arbete, som man tog af medlidande i de redaktioner, där han var känd; men dessa alster af en förtorkad fantasi blefvo sällan införda, de lades till »samlingarna» och hamnade vid någon storstädning i papperskorgens djup. Den ömtåligt finkänsliga författaren hade märkt detta, och ett ögonblick kunde det flamma upp inom honom en lust att visa världen, att han dugde till något, att hans kraft icke var förbrukad. Han ville skrifva en bok, en som kritiken vördnadsfullt skulle omnämna bland litteraturens mästerverk, och i den boken skulle han pressa ut sitt eget hjärteblod i ord, som kommo nerver att skälfva och ögon att tåras. Han skulle skrifva om *lifvet,* så som ingen gjort före honom.

Men när han ryckt till sig det rena arket, detta trivialt tomma ark, som skulle fyllas med bitterhetens brännämnen, blef han med ens trött på sin egen upphetsning och sjönk ihop slappt och viljelöst, som den tröttkörda häst, på hvilken inga pisksnärtar längre bita.

Lilla fru Louise, rastlöst verksam och orolig

som vanligt kunde icke begripa, hvad som kom åt »pappa».

»Kära Gustaf, om jag hade så ledigt som du, skulle jag må riktigt skönt,» sade hon i sin raskt trippande, gälla ton, »jag förstår bara inte, hur du kan orka sitta så där och titta på ett papper hela guds långa förmiddagen. Jag har sopat rummen, jag har varit till torget, jag har tvättat potatis, och nu skall jag sätta på middagen.»

Gustaf Lejer såg på henne med den medlidsamma, omedvetet öfverlägsna blick han så ofta haft för sin hustru och svarade ej. Hon förstod ingenting af det rastlösa, frätande arbete, hvilket tär på själen, långsamt som när en mask arbetar sig in i en frukt; hon förstod icke, att detta hvita papper kostade hennes man tusen gånger tyngre tankar än om pennan blixtsnabbt flugit öfver det och fyllt rad efter rad med de ord, hvilka nu i en oredig massa snärjde sig om hvarandra i hans värkande hjärna.

Marie-Louise satt som vanligt stilla och tyst vid sitt arbete, under det att Doris rastlöst sökte platser. Hon förödmjukade sig hellre än hon pinade sig med sömnadsarbetet, och stolt som hon var, kallade hon det förödmjukelse att svara på annonser, gå upp på kontor och »bjuda ut sig» eller tränga sig in i främmande familjer, där det fanns lektioner att gifva.

Man hade mycket funderat på att flytta denna höst, men de gamla möblerna voro så generande tarfliga och slitna, att det var nästan omöjligt att taga ut dem till främlingsafsyning. Dessutom dröjde

det ju endast ett år, icke fullt så länge, innan Gunnar komme hem, och då var det klokast att behålla lägenheten, om den också nu föreföll märkvärdigt rymlig.

»Nå, hur har det gått för dig i dag med platsen, Doris lilla?» frågade Marie-Louise vänligt, då systern kom hem efter en af sina vanliga försökspromenader.

»Upptaget förstås.»

Doris slet häftigt af sig ytterkläderna och kastade dem på närmaste stol.

»Det är bäst, att du hänger upp det där ordentligt ute i tamburen,» sade Marie-Louise stilla, »du vet, att mamma blir så missnöjd annars. När du sedan kommer in igen, skall jag tala om något roligt för dig.»

»Ä, säg det först, är du hygglig! Är det verkligen något lifvadt? Nej, du bara narras.»

»Visst inte, kära barn. Skynda dig nu!»

Som en hvirfvelvind var Doris ute och inne igen, på knä på en stol och med armbågarna öfver karmen.

»Nå, Ri-lu!»

»Nils kan kanske skaffa dig en plats hos en bekant till hans far.»

»*Kanske!* Hvad är den?»

»Grosshandlare. Du skulle få en volontärplats så länge. Det är inte något stort kontor, bara två biträden, men den ena af flickorna har fått en annan befattning, så hon skall sluta.»

»När trodde Nils det kunde bli bestämdt?»

»Om åtta, fjorton dagar. Du skulle förstås gå upp och tala vid grosshandlarn.»

»Å, hvad det vore väldigt stiligt! Femtio kronor i månaden minst, när man dugde till något, det är annat det än att sitta här och plita. Stackars Ri-lu, visste Nils ingenting för sig själf?»

»Nej.»

»Jag tycker att Laura och Karin ha blifvit så besynnerliga på sista tiden, har du inte märkt det?»

»Jag vet inte, hvad du menar.»

»Jo, de talar alltid om, hur snäll Nils var *förr*, och att ens bröder aldrig borde bli stora, för då växer de ifrån en. Och här om dagen, när jag hälsade dem ifrån Gunnar, gratulerade Karin mig, att inte ha en förlofvad bror. Men Marie-Louise, förlåt mig, nu har jag visst burit mig dumt åt och gjort dig ledsen ... O, det ville jag då inte alls! Snälla, rara Ri-lu förlåt mig!»

»Inte rår du för det,» sade Marie-Louise och lutade sitt bleka, bekymrade ansikte öfver arbetet. Hon började se gammal ut, trots att hon var så ljus; sorgen gör nålfina streck, ett och ett synas de icke, men när de dag för dag bli flera, bilda de slutligen det nätverk, bakom hvilket ålderdomen står på lur.

På kvällen hade Marie-Louise ett ärende upp till Hedwins. Ehuru hon nu bort känna sig mera hemmastadd där än förut, då hon ju så godt som hörde till familjen, var det tvärtom; hon såg, att hon icke var så välkommen, att hon inkräktade och störde.

Helt sakta ringde hon på tamburklockan.

Karin kom och öppnade.

»Nej se, Marie-Louise, är du ute så sent? Stig in!»

Karins ögon glänste till bakom pince-nezen på ett ovänligt sätt, och det färglösa ansiktet fick ett stelt drag.

»Tack,» sade Marie-Louise, »jag ville bara be dig att få låna mönstret till dina nattröjor, de sutto så bra.»

»Ja, det kan du visst få. Vill du inte ta af dig?»

»Tack, en liten stund. är Nils hemma?»

»Jaa då. Det visste du väl.»

»Nej,» sade Marie-Louise nästan undfallande; hon vek sig alltid försvarslöst undan svägerskornas skarpa insinuationer.

De båda flickorna gingo genom den lilla mörka matsalen och in i det stora, hemtrefliga arbetsrummet, hvilket på samma gång var salong.

Lampan, med sin stora skärm af ljusgult veckadt silkespapper, var tänd på divansbordet framför soffan, där fru Hedwin satt. Bredvid henne låg en hel hög rena strumpor, som skulle stoppas. Laura satt i en af de gammalmodiga fåtöljerna med en liten virkning i handen, midt emot henne satt Nils, bredbent, belåten, en smula röd, kanske af värmen i rummet, kanske också af det glas ångande äggtoddy, hvilket stod framför honom på bordet. Han hjälpte tydligen Karin att korrigera skrifböcker, en hel packe blåa böcker lågo vid hennes plats. Hon hade

litet häftigt skjutit sin stol ut på golfvet, när hon gick för att öppna, som den, hvilken finner sig obehagligt öfverraskad af ett skorrande missljud i en fullt harmonisk melodi.

Och det stackars missljudet, Marie-Louise, uppfattade med pinsam klarhet sin ställning. Mest plågade det henne, att se Nils helt långsamt och trögt resa sig upp, och att märka hur det godmodiga uttrycket i hans ansikte ett ögonblick förvandlades till ett spändt, oroligt. Å, hon visste så väl hvad det sade: han fruktade de sinas missnöje.

»God afton, tant lilla,» sade hon med underligt beslöjad röst, »förlåt, att jag kommer så sent, men jag ville bara låna ett mönster af Karin, jag ska strax gå igen.»

»Å, du har väl inte så brådtom, kära barn,» sade fru Hedwin med sin blida röst, »mina strumpor ska få maka åt sig, så får du plats här i soffan.»

»Ja, och här finns också plats,» sade Laura, hvilken rest sig upp. »Du kan väl språka litet med *oss* också.»

Nils hade hastigt, men innerligt omfamnat sin fästmö, och när hon kände hans arm trofast sluten omkring sig, blef hon ånyo trygg; hon kunde icke låta bli att smekande glida med handen öfver hans hår och sedan trycka sin kind emot hans. Det var han, som fick återkalla henne till verkligheten med ett:

»Mamma frågar, hur de må hemma hos dig, Marie-Louise.»

Marie-Louise besvarade nu denna fråga, hvarefter

hon satte sig i soffhörnet, så nära Nils' stol som möjligt och med sin lilla magra, knotiga hand på hans knä.

»Ja, det är bäst jag lägger ihop böckerna, för nu har då Nils inte tid att hjälpa mig,» sade Karin med ett skratt, som skulle vara naturligt, men blef så bittert och tungt af all den ovilja, hvilken svällde inom henne, när hon tänkte på, att Nils, deras glädje, skulle gå ifrån dem.

»Åjo, vi kan ju hjälpas åt alla tre,» sade Marie-Louise vänligt bedjande.

»Nej tack; förlofvadt folk ska åtminstone inte jag anlita.»

Karin samlade ihop skrifböckerna, och Marie-Louises' hand sjönk ned från Nils' knä, men han tog den brådskande igen och sade i en hård ton till systern:

»Du slipper! Det måtte väl för resten inte vara brådtom med det där skräpet. Försök du, att vara litet treflig i stället.»

»Tackar för uppmaningen!»

Laura satt stel och tyst och virkade. Samtalet, som man pliktskyldigast sökte få till stånd, gick oupphörligt i sär. Endast fru Hedwin själf var sig lik, vänlig och medlande.

Sedan man ätit kväll, skulle Nils naturligtvis följa Marie-Louise hem.

»Du är lycklig, du, som har fästman,» sade Laura ute i tamburen, där hon »lyste», medan de satte på sig ytterkläderna. »Jag fick gå ensam ända ifrån söder i går kväll så här dags.»

»Jungfrun kunde mycket väl ha hämtat dig,» sade Nils tvärt och öppnade dörren, »adjö så länge.»

»Adjö, adjö, behöfver jag stänga?»

Detta var en liten så kallad finkänslig uppmaning, att Nils skulle komma hem snart, men han aktade icke på den.

Så fort Marie-Louise och han kommo ned på gatan, smög hon sin arm under hans. Hon märkte hvarken duggregnet eller höstsmutsen, som klibbade vid hennes fötter för hvarje steg. Nu rådde hon en stund helt om sin lycka, med ingen, ingen behöfde hon dela den, och vid den tanken tryckte hon sig ännu innerligare intill honom.

»Det är då förbaskadt, att man ska vara så fattig,» utbrast Nils, »det är odrägligt både för dig och mig att tiga och tåla alla anmärkningar. Sannerligen tror jag inte ändå, att jag reser till Amerika i vår.»

»Utan mig?»

Det låg ett dämpadt ångestskri i de tvenne orden.

»Ja, kära, lilla du, det förstås.»

»Nils, hur kan du tänka och tala så. Jag skulle gärna lida dubbelt, bara jag får ha dig hos mig. Nini, älkade, lala Nini, inte fala från mig,» pjollrade hon.

Han teg.

»Nini, är du ond?»

»Nej, men jag är så fördömdt trött på det här.»

Han blef ovänlig ibland, när han skulle dölja sina vekare känslor; det oslipade i hans karakter

kom då fram med något brutalt, för hvilket Marie-Louise ryste.

»På hvad är du trött, Nils?»

Hennes milda sorgsna ögon sökte ängsligt forskande att läsa i hans ansikte. Var det väl på henne han tröttnat?

»Det har jag ju nyss sagt: på kältet och bråket därhemma.»

Marie-Louises lilla bleka ansikte lystes upp, och hon klappade honom på armen med sin obehandskade hand.

»Var inte så otålig, vännen min, vi ska vänta och hoppas, och jag — jag ska be till Gud, Nils. Ser du, jag tror på Honom och väntar så säkert, att Han ska hjälpa oss. Om du också kunde be, Nils, men det vet jag ju du inte kan, och det kanske är mycket större och manligare att lefva utan tro, men jag känner mig så styrkt af bönen. Du är ju inte ond på mig för det, kära Nils, du tycker inte, att jag är rysligt dum?»

»Nej, min lilla tös, bed du för oss bägge, alltid gör det väl godt i någon vrå,» sade han rörd, ehuru med en anstrykning till skämt. »Det vore nog hyggligt af Gud om han ville raska på litet med bönhörelsen.»

»Nej, Nils, så där får du inte tala,» utbrast Marie-Louise förskräckt.

»Jaså, var det hädiskt? Förlåt mig, kära du. Men ack, den som ändå finge en bättre plats, så vi kunde gifta oss. Här går vi och blir gamla och utslitna bägge två.»

Uttrycket »gamla och slitna», sårade henne som en hvass tagg och jagade en missmodets kalla frossbrytning genom hennes kropp. Gammal — ful, skulle han tycka mindre om henne då, skulle hon glida ut ur hans varma hjärta som en väsenlös skugga, hvilken man endast af vana famlar efter, och som man icke kan gripa annat än med minnets stelnade, matta fingrar? Skulle han gå till en yngre, vackrare och lämna henne eller draga henne med sig in i en ljum, pliktuppfylld tillvaro, medan allt det hon älskade hos honom sökte intressen utom hennes krets? Ett par stora, tunga tårar föllo osedda ned på hennes urblekta regnkappa, hon behöfde icke torka bort dem, ty mörkret dolde dem barmhärtigt. Det var sådana tårar, som ingen man förstår, men som fräta djupt i kvinnosjälen, därför att de komma med så omutliga sanningar.

De voro nu vid hennes port, och i ett utbrott af häftig, förtviflad ömhet kastade hon sig i hans famn.

»Liten, liten min,» sade han och klappade henne med sin breda hand på ryggen, »hinner jag, så tittar jag väl hit ett slag i morgon.»

»Ja, Nils, lofva mig det!»

»Jag kan inte lofva bestämdt.»

»Jo, jo, lofva, älskade min Nini.»

Han lofvade med en kyss, och de skildes.

Men innanför porten stod Marie-Louise länge och lyssnade efter hans hårda, taktfasta steg, så länge de hördes stod hon kvar, därinne i mörkret, sedan tryckte hon sakta sin kind mot den del af sin

arm, som nyss hvilat i hans, den kändes varm ännu, varm af hans ömhet. — — —

Doris fick den omtalade volontärplatsen på grosshandlar Svans kontor. Första morgonen hon kom dit, stannade hon litet förlägen vid dörren och såg blygt mot den pulpet, längst fram i rummet, där hennes blifvande kamrat satt, lutad öfver sitt arbete.

Denna såg emellertid nu hastigt upp, reste sig genast och kom lifligt emot Doris. Hon var icke helt ung, troligen närmare de trettio, detta märkte Doris genast, figuren hade börjat få medelålderns magra kantighet och ansiktshyn den torra, mattgula färg, som efterträder brunetters ungdomsfriska. Det svarta håret låg i en tjockt friserad lugg nästan ända ned till de skarpt tecknade ögonbrynen. De oroliga mörka ögonen sutto djupt, men tätt tillsammans, näsan hade fina, rörliga näsvingar, munnen var stor med mjuka, fylliga läppar.

»Jag hade trott, att grosshandlarn skulle kommit ned och presenterat oss för hvarandra, men som han inte tycks bry sig om det, får vi väl själfva ta saken om hand,» sade hon med låg, klar röst, hvilken dock hade något affärsmässigt, bestämdt. »Jag heter Margit Erling och har varit här i sex år nu, ni är naturligtvis fröken Doris Lejer.»

»Ja.»

»Där ha vi en liten skrubb att hänga in ytterkläderna i, mitt kvinnliga skönhetssinne kunde inte fördraga att ha dem här ute i rummet, de där spikarna till höger kan ni taga för er.»

»Tackar så mycket.»

Doris var snart i ordning att sätta sig vid arbetet, och Margit visade henne tillrätta. De talade icke mycket utom affärstermerna, men Margit iakttog noga den lilla ifriga, uppmärksamma nykomlingen.

»Är ni intresserad af det här?» frågade hon.

»Det tror jag knappt,» svarade Doris ärligt, »jag tycker just inte om något arbete, men jag är tvungen att förtjäna.»

»Stackars liten!»

Doris tittade på sin kamrat. Var det ironi? Nej, hon föreföll fullkomligt allvarlig, och Doris tyckte, att hon med ens kom henne mycket närmare. Förståelse var något som hennes lilla hungriga själ alltid längtade efter. Hon kunde aldrig mötas af nog sympati. Hela hennes väsen var som en växande, sol- och värmeälskande planta, hvilken ständigt kräfde näring och drifhusomvårdnad för att trifvas.

»Jag skulle helst bara vilja roa mig,» sade Doris och stannade midt i en adderingsrad.

»Hur gammal är ni?»

»Aderton år fyllda. Jag har så rysligt kort tid af ungdomen kvar, snart är jag gammal.»

»Det behöfver ni väl inte frukta för än, men jag vet, att ålderdomen är ett hjärnspöke, som dyker upp för oss kvinnor genast vi trampat ut barnskorna. Det vill säga för somliga af oss, som är rädda att inte hinna med, därför att vi inte växa upp på glädjens vädjobana. Nå ja, dit kommer för resten ganska få af oss arbetsbin, vi stanna i kupan och arbeta på kakan, tills vi ligga där. Men under de

där arbetsåren har man längtat så mycket efter det man skulle hinna med i ungdomen, att man slutligen slitit ut sina egna tankar. Då först sköter man sig förträffligt, blir en så kallad 'präktig människa', men trösta er, lilla fröken, ni har långt dit än.»

Efter detta oförbehållsamma yttrande första dagen gick det en hel vecka om, utan att Margit talade om annat än det, som hörde till affären, och äfven sedan var hon ganska sluten, talade på sin höjd om någon nyutkommen bok eller liknande.

Efter en lång, kulen höst kom ändtligen julen. När Doris på julaftonsmorgonen kom ut i salen, stod modern där, sysselsatt att duka det tarfliga frukostbordet. Hon såg så sorgsen och trött ut, och tankarna tycktes gå långt utom de mekaniska bestyren. Doris gissade, att modern tänkte på sina gossar; hemmet hade också blifvit så tomt, när de voro borta. Det var svårt för Doris att komma fram med det sedvanliga »god jul», hon tyckte, när hon såg sig omkring i det halfkalla, ännu ostädade rummet, att det låg så liten mening i en dylik önskan, men när nu modern vänligt nickade åt henne sade hon så gladt hon förmådde:

»God jul, mamma lilla.»

»Tack, kära barn. Jag tycker just inte det ser ut så för oss. Pappa är ju så skral i sitt bröst, att han stort ingenting orkar arbeta. Jag kan inte göra mer än hvad jag gör, Marie-Louise har inte heller haft så mycket sömnad som vanligt. Och du, din stackare, Gud vet, när du får något. Om

vi åtminstone hade gossarna hemma, men ack, ack, ack, att inte ha en aning om, hur ens barn firar sin julafton! Gunnar kan jag då vara trygg för, men min stackars Sven, som kanske sitter ensam, hungrig och ledsen och tänker på oss och längtar efter hemmet, hur tarfligt och smått där var. Å, det är så förfärligt, så förfärligt!»

»Gunnar kommer ju hem till nästa jul och kanhända Sven också,» försökte Doris trösta henne, men alla dessa bekymmer kändes så tunga för henne som var ung och icke ännu lärt sig rätta taget, när det gäller att bära lifvets bördor.

Doktorn och Marie-Louise kommo nu äfven, och man satte sig kring kaffebordet, på hvilket en låg fotogenlampa kastade ett dunkelt sken.

När Doris ätit, satte hon raskt på sig ytterkläderna och gick till kontoret. På gatan var redan lif och rörelse. Åkande och gående korsade hvarandra i ifrig brådska. Då och då stannade de för att utbyta en julhälsning. Jungfrur med stora korgar, välklädda fruntimmer med digra paket, herrar, som ledde tidigt utkomna småttingar, alla ilade de skyndsamt framåt, men det var ej med den rastlösa, affärsmässiga hvardagsbrådskan; det hvilade feststämning öfver dessa ansikten, antingen de nu voro gamla eller unga, fårade af bekymmer eller runda och blomstrande.

Butikfönstren voro upplysta, och Doris kunde icke underlåta att se in på de smakfullt ordnade föremålen, öfver hvilka ljusskenet kastade ett lockande, smekande skimmer. Med de små röda händerna

instuckna i den trasiga muffen och ibland rysande till i den tunna kappan, stannade hon vid de inbjudande fönstren.

Trolsk och sagolik spred sig båglampornas darrande glans öfver dyrbara silfversmycken och gnistrande stenar. Och där! Midt öfver gatan, beständt af detta svaga, drömfyllda månglitter, satt en hvit skridskojacka, garnerad med bredt pälsbräm.

Doris stannade oupphörligt, och hjärtat slog allt vildare af otillfredsställd längtan. Så mycket blommor! Sådana hänförande färgsammansättningar! Rosenknoppar från ljusaste rosa till sammetsmörkt rödt. Violknippor i de bizarraste vaser, framtvingade, bleksiktiga syrener, aristokratiskt ömtåliga, och massor af gröna prydnadsväxter.

Om hon blott ägt en enda af alla dessa skatter, men hitut i den råa, blåsiga luften trängde ej ens den svagaste doft, och likväl drömde Doris sig vara midt i ett aromatiskt ljushaf.

Dörren öppnades hastigt, och en dalkulla kom ut, bärande en omsorgsfullt öfvertäckt blomsterkorg. Med lystna blickar såg Doris efter henne och undrade, hvar dessa blommor skulle hamna. Säkert hos något rikedomens bortskämda barn, och de där hemma, som knappast visste, hvar pengar skulle fås till det nödvändigaste. Allt hvad de haft af dyrbarheter, hade de sålt eller lånat på; endast en sak af värde fanns ännu kvar på hörnhyllan i faderns rum: den lilla kyrkan af elfenben, den hade hon sett och hållit af så långt hon kunde minnas tillbaka. Det röda sidenet innanför de små utskurna fönstren lyste

som ljussken, hade hon alltid tyckt. Hur många glada drömmar hade hon icke drömt vid de svaga knäppningarna från det lilla urverket uppe i tornet. Det hade varit hennes stolthet att hålla denna skatt dammfri. När hon var barn, brukade hon låtsa, att pekfingret och långfingret voro ben, och på dessa hade hon varsamt gått upp för de smala trapporna för att fira julottan i den konstrika helgedomen.

Doris hade ganska lång väg till kontoret, och denna morgon kom hon sent, därför att hon stannat så ofta vid butikfönstren. Margit Erling var redan kommen och i fullt arbete.

»God morgon, fröken, och god jul,» ropade Doris genast i dörren.

»Tack, likaledes,» ljöd det sträfva, korta svaret, men när de under tystnad arbetat en stund, sade Margit, i det ett kallt, satiriskt leende gled öfver hennes färglösa ansikte och gjorde ålderslinierna vid munnen ännu synligare: »Ni är väl ganska nyfiken på er första kontorsjulafton, så, om ni vill, skall jag sätta er in i förhållandena. Till och med för oss arbetsmaskiner har julaftonen något särskildt med sig; då smörjas vi för att gängorna icke ska bli tröga till de nya arbetsdagarna. Och som våra herrar principaler har en traditionell visshet om, att pennan på sådana här dagar inte sitter så stadigt i vår hand som vanligt, ge de helglof klockan ett eller två, men först kommer herr grosshandlaren med sin 'lilla uppmuntran' — åt nybörjaren — och sin 'enkla tacksamhetsgärd' — åt inventariet — och

han räcker fram ett hvitt, aflångt kuvert, ur hvilket det prasslar rikt och förnämt; hela denna lilla tillställning är rätt smånätt, skada bara, att allt som blir till vana, har något dödande tråkigt öfver sig.»

»Tror fröken, att *jag* också får något — jag menar en sådan där liten uppmuntran?» frågade Doris och stirrade med spändt intresse på sin kamrat.

»Troligen, ni har ju varit här sedan i oktober, det blir väl en fyrtio, femtio kronor.»

»O, så mycket pengar. Då ska jag köpa julklappar åt allihopa där hemma,» utbrast Doris och stänkte en hel kaskad små djärfva bläckplumpar öfver läskpapperet.

»Ni gläder er åt julen, hör jag. Ja, det gjorde jag också, när jag var så gammal som ni, det är elfva år sedan dess, men nu tycker jag, att hela tillställningen har så mycket barnkammarenfald öfver sig.»

»Har ni inte ert hem i Stockholm kanske?»

»Mitt hem! Jag har inte något hem, bara ett fult, otrefligt deladt rum i en inackorderingsanstalt, där de räknar maten i en, och oftast *glömmer* elda om morgnarna. Men naturligtvis är jag bjuden till släktingar så länge helgen varar; det är som ringde en stor välviljans klockringning folk samman under julen, och det är 'söta du' och 'snälla vän' ända till hvardagarna komma åter, dessa äro för många och för långa att smekas bort. Jag har skaffat mig en ny, elegant klädning och inöfvat ett frankt leende

för att slippa underförstå *stackars* i hvarje vänlig mening. Och så har jag köpt julklappar.»

»Men snälla fröken, nog kan det väl vara roligt att komma till släktingar. Jag tycker bara jag blir bortbjuden någonstans, är jag nöjd.»

»Det är därför att ni är så ung och begär så litet af lifvet än, och för resten kanske ni aldrig kommer att se saker och ting på samma sätt som jag. Jag har tagit så hårdhändt i allting, att jag kramat sönder det vackra skalet, annars hade jag lefvat i lycklig okunnighet om, att det saknade kärna.»

Hon lutade det fint formade hufvudet mot handen och stirrade trött mot den kala grå väggen. Det fanns bittra, brännheta tårar i detta tröstlöst stelnade uttryck, men ingen enda droppe föll ned från de mörka ögonen. Margit grät så sällan numera, ty man skall ännu ha lust att kämpa, när man gråter öfver det vanmaktstillstånd man råkat i, sedan när striden är öfver eller när den förvandlas till en handlingstom tankekrets, stanna tårarna kvar inom det sjuka sinnet.

Det gick som Margit förutsagt, och strålande af glädje, kramade Doris sina dyrbara sedlar i handen. Det var ju den första egna summa hon haft, och den växte till ett riktigt kapital, medan hon räknade ut allt, hvad hon skulle köpa för den. Fullastad med paketer, varm och ifrig sprang hon upp för trapporna och ringde stormringning på den tröga ringknappen.

Marie-Louise kom och öppnade och sade genast varnande:

»Kära Doris, så du ringer! Pappa har blifvit sämre. Han har lagt sig riktigt och har så stark feber, att jag tror det vore bäst, om du ginge efter doktorn, medan du är klädd.»

Doris släppte ned sina julklappar på det hvitmålade, rankiga bordet. Hon hade tänkt ut så roliga utanskrifter på dem. Hon skulle ha lagt in dem så lustigt, och bara hon gömt dem, skulle hon ha sprungit efter en gran. Julaftonen hade dessa tvenne sista timmar hägrat för henne som någonting så ljust och lyckligt. Hon hade velat taga hela världen i famn, och nu — blek och häpen stod hon där i den mörka, kalla tamburen, där sorgen så obarmhärtigt och tvärt satt sin dammlucka för hennes forsande fröjd.

Marie-Louise kysste hennes lilla kalla ansikte och sökte göra sin röst stadig och lugn, då hon sade:

»Var inte så ängslig, Doris lilla, pappa kryar kanske till sig snart. Men gå nu, och skynda dig hem igen, är du snäll. Jag skall inte titta på dina paketer, fast jag är mycket nyfiken.»

Doris klarnade upp igen och det glimtade till i hennes blick af en solstråle:

»Låt inte mamma få se något heller,» bad hon.

Doktorn kom och förklarade, att det var lunginflammation, i och för sig icke så svår, men den sjuke hade ju inga krafter att stå emot hostan och febern med. Efter tre dagars oro visste de alla, att den brutne mannen, som låg flämtande och matt,

men fullt redig i den gamla knakande imperialsängen, icke hade långt igen. Nils hade telegraferat efter Gunnar, och nu satt också han i det skumma, kvalmiga sjukrummet.

Fru Lejer hade fått en sällsam, förkrossande ro öfver sig. Hon satt helt stilla och höll mannens heta, ryckande hand i sin och såg och såg på de tärda dragen, de håliga ögonen och det tunna, gråsprängda håret.

»Gustaf, kära Gustaf, du får inte gå ifrån mig,» sade hon klagande.

Han smålog som han gjort så många gånger förr åt sin lilla enfaldiga hustru, men nu voro de tillsatser af bitterhet och öfverlägsenhet som lifvet gifvit hans löje borta, dödsfridens djupa, dystra deltagande för dem, hvilka ännu ej fått sluta kampen, präglade det.

»Stackars lilla Lolo,» — det var länge sedan hon hört det smeknamnet — »hur ska ni få mig i jorden,» sade han med bruten, torr röst, »trettio års tankearbete och ändå inte slut med bekymmerna, de följer mig ned i grafven. Jag har ju inte, hvarken till svepning eller kista.» Han låg tyst en stund men så fortsatte han; det var som vände han ett blad i den lifvets gulnade, nötta dagbok, hvilken han kanske i denna stund matt bläddrade igenom. »Gunnar, är du där?» frågade han.

»Ja, pappa.» Gunnar kom fram till sängen.

»Hör du, min gosse, om någon förläggare skulle vilja ha mina efterlämnade papper, så ordna dem först, låt honom inte få både guldet och slagget,

och där finns mycket slagg ... O ... så ... mycket ... slagg.»

»Ja, pappa kan vara lugn, han skall få välja ut det bästa.»

»Nej nej, inte han ... *du* skall göra det. Det fordras kärlek för att förstå hvad ... det än ... må vara ... här ... i lifvet!»

Den rosslande korta andedräkten förtog nästan ljudet af hans ord. Han släppte hustruns hand och famlade trefvande med de magra, knotiga fingrarna på täcke och lakan. Det var lifvets sista ovissa oro före dödsstillheten, som bemäktigade sig honom. Ännu fanns han hos de sina, ännu sökte den slocknande blicken en hållpunkt på de vanda föremålen, och tankens kugghjul rörde sig svagt mot de slitna kuggarna.

Det var ingen stolt diktarörn, som kungligt lyfte vingarna för att höja sig mot sälla, blåa rymder, det var en fattigdomens stackars naggade korp, härjad och ful, som sjönk mot marken, sliten och trött. Det blir så tyst, när döden skall komma, det är som fruktade det starkt pulserande lifvet att störa sin bleke broder; till och med tårarna hämmas den sekund, då ett par älskande ögon slutas till den sista sömnen.

Gustaf Lejer lyfte handen som ville han vinka hustru och barn till sig. Med yttersta ansträngning sade han:

»Jag ville, att jag hade ett godt dagsarbete bakom mig, men det blef bara spillror — förlåt!»

Spillrornas spillra, en förbrukad, nedtrampad människosjäl var borta. Ett gulnadt, förvissnadt stoft, ett tungt, liflöst hufvud föll ned mot kuddarna, och lilla fru Louise var ensam. Hennes kropp skakades af frossbrytningar, där hon satt slapp och viljelös på stolen bredvid dödsbädden. Händerna lågo hopknäppta i knät, och hufvudet sjönk ned mot hakan. Ett svagt, oartikuleradt ljud kom då och då öfver hennes läppar, men när Marie-Louise smekande strök henne öfver kinden och kysste hennes fårade panna, brast hon i gråt och lutade sig hjälplöst mot dottern.

Doris stod och såg på faderns stelnade, kalla drag. Hon hade aldrig varit så nära döden, men hon tyckte icke, att den hade något så afskräckande. Det var med djup, omedveten vördnad hon betraktade detta blida, orörliga ansikte, dessa stora slutna ögonlock. Huru voro icke nu alla fåror och missprydande streck med ens utplånade, som med en mejsel, förd af mästarhand. Hon visste icke, hvilken känsla det var, som arbetade inom henne, men lutade sig hastigt ned öfver den döde och sade tyst:

»Älskade, älskade pappa!»

Med ens kom hon att tänka på, att han icke haft något särskildt afskedsord till någon af dem, ingen hälsning till Sven. Han hade glidit ifrån dem som en stackars grå skugga, hvilken var för overklig att kunna hållas fast. Hon hörde moderns och systerns snyftningar och såg omedvetet förebrående på dem. En barnslig fruktan att de kunde störa

den döde med sin sorg grep henne, men snart kunde icke heller hon återhålla sina tårar.

Gunnar däremot förblef lugn, han stod vid fönstret, försänkt i tankar. Från att vara den förhoppningsfulle sonen, familjearistokraten, hade han med ens blifvit det manliga stödet, som skulle vara hufvudet både för modern och systrarna. Det hade varit en glad frist han haft därnere på det skånska godset, men till våren var hans kondition slut, och sedan måste han väl afbryta studierna och tänka på något praktiskt. Det ryckte till af återhållen smärta i hans energiska ansikte. Studierna utgjorde hans största glädje, hans rikaste intresse, trots sina tjugutvå år kände han ingen längtan att tömma ungdomens njutningsbägare.

TIONDE KAPITLET.

Doris och Margit Erling blefvo under vinterns lopp ganska intima vänner. När Doris efter faderns död blek och förgråten infann sig på kontoret, tog Margit henne hjärtligt i famn och sade rörd:

»Stackars liten; jag var också ungefär vid er ålder, när jag miste min far; det var det sista stödet, som gick, sedan blef jag så förfärligt ensam. Jag förstår så väl, hur ni skall känna det. Höll ni mycket af er far?»

»Ja,» svarade Doris sakta, liksom tvekande. Hon tyckte nu, när hon tänkte tillbaka på de gångna åren, att fadern alltjämt stått som en främling för dem. Han hade gått där tyst och sluten, aldrig helt delat deras intressen och aldrig heller talat om sig själf, men från sin barndom mindes hon, hur han tagit henne upp på sitt knä och smekt henne med mjuka händer, hur han tröstat henne när hon gråtit och berättat vackra skymningssagor för henne.

När Margit och Doris blifvit så bekanta, att de lagt bort titlarna med hvarandra, hände det rätt

ofta, att Doris förkortade en lång kvällsstund uppe hos den enda väninna hon ägde. Hon hade berättat hela sin lefnadshistoria, och hvarken uteglömt friherrinnan Ufsköld eller kandidat Becker. Sedan öfvergick hon till framtidsdrömmarna. De voro rika och skiftande både till färg och form, hade något alltid nydanadt och fantastiskt öfver sig, som Margit kritiserade med ett öfverlägset leende.

Doris tyckte om att få sitta och väga på en stol eller hoppa upp på ett bord under dylika utgjutelser, men hennes käraste plats var ändå golfvet. Hon sträckte ut sig raklång på den blommiga mattbiten och stirrade upp i taket, där en liten tarflig ljusgrön ampellampa brann med ett matt sken.

Margit halflåg i den praktiskt tråkiga inventionssoffan, ingen af dem tyckte om att handarbeta; de hade så många jäsande tankar att utbyta, som måste stängas in under den för det mesta starkt anlitade kontorstiden, att de ej behöfde någon virkning eller sömnad som underhållningssurrogat.

En gång sade Doris helt tvärt:

»Margit, du har bestämdt haft någon historia, det hörs på dig.»

»Du menar en sådan där romankärlek. Nej, tyvärr kan jag inte förstärka din erfarenhet med något rön i den vägen.»

»Men visst har du upplefvat något. Du får ibland ett så dystert, grubblande uttryck, och då tänker jag alltid, att du ser tillbaka på en tid, då du kanske var mycket lycklig eller mycket olycklig.»

Doris såg förväntansfullt upp på Margit; hon hade rest sig upp på armbågen, och de stora, lysande ögonen stodo fulla af frågor.

»Kära Doris, lifvet skulle inte vara så fattigt, om vi alla finge upplefva något,» sade Margit lidelsefullt, »det är just det, att ingenting händer, att vi få slita ut våra bästa krafter i en längtan utan mål. Och så, om denna längtan får mål, ja, det tjänar ju ingenting till att dölja det, antingen vet du det redan eller lär du dig det snart, vi kvinnor ha bara en riktigt intensiv känsla, och det är kärleken. Den gör oss goda eller onda, starka eller svaga. Naturligtvis dör den ut, förtvinar, hos en del andligt bleksiktiga kvinnor, om naturen nekar dem att utveckla den, eller också förvandlas de till snälla pjollriga tanter, men för de fysiskt och moraliskt varmblodiga är det värre. Jag var inte så ung, när jag blef hvad du kallar 'lycklig', *jag* ger det inte detta namn. Kanske hade jag haft några flammor förut, det minns jag verkligen inte, men jag trodde nog ej så mycket på allvaret i det den gången jag talar om heller, inte förrän det var för sent; då visste jag, att han förstått konsten att lära mig älska så helt och fullt, att jag kunde kvida af förtviflan öfver att icke få släcka min törst efter genkärlek.»

»Tyckte han inte om dig då?» frågade Doris naivt.

»Åjo, kanske, men han drefs åtminstone inte af samma instängda, heta åtrå som jag. Han var ju man, ser du, för honom var inte kärlekens väg

utstakadt *en*, som samhället kartlagt den för oss så kallade hederliga, bättre kvinnor. Vi voro för fattiga att gifta oss, och han drog sig tillbaka utan ett enda bindande ord. Så handlar en gentleman, det vet du väl.»

»Ja, det förstås.»

Margit reste sig häftigt upp från soffan och lade armarna bakom det höjda hufvudet. Ansiktet var onaturligt blekt mot det grönaktiga skenet från lampan, endast läpparna lyste mörkt röda.

»Du är ett barn, Doris,» sade hon kort, »ett litet menlöst hvitt lamm, som inte vet, hvad det vill säga att bli klöst af passionernas ulf, men jag skall säga dig, att hade inte min nedärfda stolthet uppehållit mig, skulle jag ha kastat mig i hans famn och bedt att få lägga mitt hufvud mot hans bröst, bedt om en och tusen glödande kyssar, om darrande, begärande smekningar, och sedan skulle jag gått, lyckligare då, ty jag hade åtminstone en kort stund anat, att lifvet kan äga värde. Kanske hvarken du eller hundratals andra kan förstå mig, man skulle troligen tycka, att jag vore sinnlig och förkastlig, därför att jag ville stjäla mig till en förbjuden fröjd, och därför tiger jag helst med mina tankar, men nu är det sagdt, och jag vet, att jag icke menar något lågt eller orent. Jag bara begär rätt att taga en bråkdel af lyckan. Jag frågar inte efter någon förnuftig kedjebindning af förlofning och giftermål; det kan ju finnas omständigheter som göra det omöjligt, men jag kan inte förstå. hvarför icke en kyss, en smekning kan gifvas och tagas

lika enkelt, som när man lägger en krans som minnesgärd på en grafkulle.»

Doris hade också stigit upp. Hon kände sig litet förlägen i början öfver Margits exalterade häftighet, men snart drog den henne med sig; det måtte vara stort att kunna älska så där fritt och obundet, utan hänsyn till vanligt folks fordringar.

Margit andades häftigt, hon ångrade nästan, hvad hon sagt, ty hon kände, att det i ord fick en anstrykning af smuts, som hon icke gaf det i sina tankar. Det var som människodom stämplat själfva ordens betydelse och fått dem att skorra disharmoniskt.

»Margit lilla,» sade Doris smekande, »tror du inte, att ni kan träffas igen.»

»Träffas! Han är gift, kära du.»

»Och du har aldrig kunnat glömma honom och tycka om någon annan?»

Doris' upphettade ansikte strålade af beundran, hon höll ännu på kärlekens evighetsprinciper om att aldrig svika.

Margit satte sig i soffan igen och lutade hufvudet i händerna. Det var som hon på detta sätt velat samla de hvirflande tankarna, hvilka likt heta bloddroppar brände i hjärnan.

»Jo,» sade hon långsamt och bittert, »jag skulle kunnat både älska och ge mig åt en annan — men denne andra har aldrig kommit. Jag har längtat mera efter det fantomet, än efter den lefvande verklighet jag lämnat. Men nu är lyckligtvis de sömnlösa nätterna med all deras jagande ångest nästan

öfver. Nu somnar jag som en god dagsverkare, och har jag några vakna drömmar, rör de sig mest om ett rikt giftermål, det är nu vid trettio år mitt Fata Morgana.»

»Men Margit, det menar du inte,» utbrast Doris, »du som är så intelligent och varmhjärtad, skulle du kunna sälja dig åt en man, bara därför, att han hade litet pengar? Inte är väl pengar allt här i världen? När jag var femton, sexton år svärmade jag för att få tag i en rik gubbe att gifta mig med, men nu — nu tycker jag det skulle vara alldeles omöjligt.»

»Ja, det kan jag väl tro, men det dröjer, innan du hunnit så långt som jag. Har du då inte fått någon annan lifränta, skall du nog gärna se, att den där 'gubben' presenterar dig en, om han också följer med själf som obehagligt inventarium. För min del beklagar jag bara, att jag inte har någon på förslag.»

»Usch, Margit, det är riktigt skamligt att tala så där. Om Marie-Louise finge höra dig, blefve hon förskräckt. Hon är så kvinnlig, vet du, Margit, så rar.»

»Ja, jag kan föreställa mig henne, men jag kan aldrig komma in under kategorien 'rara' kvinnor. Det är fåfängt att söka få korpen hvit, ser du. Samhället strör benäget puder på den, så att de svarta fjädrarna icke ska synas, men det behöfs bara att vildfågeln skakar aldrig så litet på sig, så förråder han genast sitt ursprung.»

Det hade blifvit sent, och Doris måste gå hem.

Margit följde henne som vanligt ett stycke. De talade nu om mindre brännande frågor, när de skildes, sade Margit vekt:

»Jag är rädd, att jag skrämt dig ifrån mig i kväll. Du är inte van vid roffågelslåt, men glöm hvad jag sagt, eller om du inte kan det, så tänk, att inte alla kunna dömas öfver en kam, och att vi, lifvets skuggbarn, också kan ha våra goda sidor, fast de naturligtvis fått sina skavanker under skafning mot pröfningarnas hvassa hörn. God natt, lilla Doris!»

Smärt och högrest gick Margit Erling ensam mot hemmet. En och annan sökte närma sig henne, men dylik hyllning afspisade hon med kallt förakt. När hon kom upp på sitt lilla rum igen, var där bäddadt och kamraten hemkommen samt i full fart med att skrifva ett långt bref till sin mor nere på landet.

Det var en röd, blomstrande dussintyp denna unga flicka, en af dem som alltid har »vådligt roligt» och som tycker, att de flesta herrar äro »gräsligt stiliga». Hon har alla utsikter att gå åt, brukade Margit säga om henne helt ringaktande, men i afton afundades hon hennes fysiskt sunda, tanketorftiga hjärna. Det måtte kännas skönt att belåtet kunna summera ihop små godtköpsminnen, träda upp dem som ett billigt pärlhalsband på en stark tråd af välbefinnande, och sedan njuta af glaspärlsgrannlåten, som vore den äkta stenar.

*

Ändtligen hade Nils lyckats få en bifortjänst som lärare vid tekniska skolan, och det bestämdes, att Marie-Louise och han skulle gifta sig på våren, när Gunnar komme hem. Det skulle alltjämt bli frågan om, hur de skulle kunna reda sig, det visste de, men båda längtade efter ett eget hem, hur smått det än blef.

»Vi får arbeta, förstås,» sade Nils lugnt, när systrarna förebrådde honom, att han icke väntade litet till och frågade, hur han tänkte det skulle gå ihop.

Inom sig hyste han dock en viss bäfvan för detta fortsatta, sträfsamma lif. Han tyckte, att han ohjälpligt borrat ned sig i något, som han nu omöjligt kunde komma upp ur utan att svika sin egen heder och tillika göra Marie-Louise förfärligt ledsen. Bäst därför att få det afgjordt och planeradt. Lifvet blef ändå ingenting annat för fattiglappar än ett idiotiskt trampande på kända, tråkiga vägar.

»Nils, du är inte så glad och hoppfull nu som förr,» sade Marie-Louise en söndagseftermiddag, då de hade sin vanliga »smekstund» i soffan i flickornas rum. Det hade lyckats fru Lejer att få ett par skolgossar inackorderade, och de bodde nu i doktorns f. d. rum, men voro för tillfället icke hemma.

»Käraste du, det blir naturligtvis olika med åren,» svarade Nils vänligt, »ju längre man hinner, ju bättre förstår man, att den som är slagen till slant aldrig blir en krona.»

»Men nu tycker jag, att vi står vid målet, Nils, när vi får vårt egna lilla hem.»

»Ja visst, liten. Du ska nog bli en liten duktig fru.»

Han smekte henne, men tankarna voro icke riktigt med. Det som uteslutande var målet för henne, var det icke för honom. Han hade tänkt sig en annan, mera självständig verksamhet. Inom honom arbetade så många planer, hvilka han drömt om att få förverkliga, i stället för att hela sitt lif stå som ritare på en annans kontor, bunden af andras idéer, alltjämt sysselsatt med att kopiera, under det att en hel del dugande projekt dödföddes i hans hjärna, därför att han icke hade råd att offra tid på dem. Det föreföll honom som den tiden, då han bedt Marie-Louise bli sin och med hennes jaord tyckt sig outsägligt rik, vore långt borta. Han klandrade sig för de bitankar, som nu kom honom att se framtiden så mörk, och undrade öfver sig själf.

»Nini min,» sade hon och kysste hans stora, bruna hand, »du kan inte tro, hvad jag gläder mig åt hvarenda småsak jag kan spara ihop till vårt lilla bo. I dag har jag varit och sett på salsgardiner, ett riktigt vackert mönster och bara sjuttiofem öre metern, var det inte billigt, du?»

»Jo, mycket. Nå, tog du dem?»

»Nej, jag ville höra ditt omdöme först. Vi går väl ut tillsammans en eftermiddag?»

»Ja, om jag får tid. Jag har ju skolan nu också,» tillade han med en tung suck.

»Stackare dig, men du ska få se, att jag kan hjälpa dig. Först och främst ska jag sköta hushållet mycket förståndigt, och så skall jag släta

bort alla bekymrade fula fåror i din panna med många, många kyssar. Nils, det där låter ju ingenting, men jag vet inte, hvad jag inte skulle kunna göra för dig.»

Han tryckte henne tacksamt intill sig, ett sådant litet rart, fint kvinnoväsen hon var, och han kände sig som en stor, klumpig björn bredvid henne.

Hon var just ingen vacker brud, Marie-Louise, där hon stod i sin enkla, svarta sidenklädning, belyst af en glad, lekfull aprilsols strålar. Det härjade, i förtid åldrade och förblekta hade icke lyckan förmått utplåna, men den hade gifvit hennes mjuka drag ett blidt, tillitsfullt lugn.

Nils däremot var en ståtlig brudgum och af dem utom släktingarna, som stannat kvar efter aftonsångens slut, för att se på vigseln, fäste de flesta sin uppmärksamhet vid honom.

Det enda, som Marie-Louise saknade på sin hedersdag var att ingen af hennes bröder var med; Gunnar hade fått anbud att stanna sommaren öfver i Skåne, och Sven kunde det naturligtvis icke bli frågan om skulle komma. Familjen Lejer och Hedwin togo icke upp mer än en bänk, moster Selma von Harder och öfverstinnan hade godhetsfullt infunnit sig och sutto där imposanta och förnäma.

De hade icke sett Nils mer än en gång, då Marie-Louise presenterat honom, men de behagade tycka, att han såg mycket hygglig ut.

Fru Lejer nickade öfver till systern och hviskade med en viss liten air från fordom, i det hon lutade sig mot fru Hedwin, att där sutto *hennes* släktingar;

öfverstinnan höll hon särskildt på som någonting lysande att komma med, där fanns ju både rikedom och anseende.

Fru Hedwin svarade ett litet förströdt »jaså», och följde med tårade ögon de unga, som nu böjde knä vid altaret. Hon kände så tydligt i denna stund, att hennes lilla Nils, alla stolta modersförhoppningars barn, gick ifrån henne till en annan. Hon skulle icke längre ha hans förtroende, icke dela hans glädje och hans bekymmer. Hon var numro två i hans hjärta och snart skulle hon glida ännu längre tillbaka. Tåligt böjde hon det grånande hufvudet och lyssnade andäktigt till prästens ord, hvilka slentrianmässigt välsignade detta kristliga förbund. Hon hörde dem afgifva sina löften med klara, unga röster, och ett minnesgodt leende gled öfver hennes fårade drag. Så hade också hon en gång lofvat inför »Gud, den allvetande», och aldrig, aldrig hade hon ångrat det löftet.

Efter vigselns slut lyckönskades det unga paret. Öfverstinnan andades en kyss på Marie-Louises panna och tryckte Nils' hand med ett uttryck, som närmast kunde tydas som: »Ja nu är det slut med sötebrödsdagarna, unge man.»

Moster Selma sade i förbifarten till sin syster: »Marie-Louise har väl varit så klok att hyra slöjan, för det är då en alldeles onödig utgift.»

Fru Lejer nödgades bekänna, att dottern gjort sig skyldig till det slöseriet, hvaråt fröken Selma ogillande skakade på hufvudet, så att de äkta plymerna i hennes hatt vaggade.

Så skildes man utanför kyrkan, och de unga foro till sitt nya hem.

Det var en liten enkel trerumslägenhet i början af Luntmakaregatan, tre höga trappor sprungo de i kapp som tvenne glada barn för att nå sitt drömda konungarike.

»Sesam, öppna dig,» ropade Marie-Louise andfådd, när de stodo utanför dörren, och Nils vred med stolt äganderätt om nyckeln i låset.

Nu voro de inne i sin egen lilla mörka, trånga tambur, dörren stängdes skyndsamt, världen, den värld, där kampen för lifvets uppehälle aldrig vet af någon hvila, låg utanför — icke i *detta* ögonblick inom räckhåll för deras tankar.

Marie-Louise glömde, att hon åkt och torkade af fötterna på den nya dörrmattan, sedan hängde de båda upp sina ytterkläder på den ganska korta klädhängaren, det såg så bebodt ut då, tyckte de.

Tänk så i ordning de fått allting, där satt borstväskan, som fru Hedwin sytt, och öfver den spegeln, prydlig i all sin enkelhet.

»Nu stiger vi in i vår sal,» sade Marie-Louise med en nervös frossbrytning af lycka, långa års drömmar voro nu ändtligen förverkligade, och efter ovisshet, tårar och strider hade paradisets portar öppnats.

Det var ett anspråkslöst paradis med möbler köpta i andra hand, utan många konstsaker och med otaliga brister, men allt detta såg icke Marie-Louise, för henne var det *hemmet,* det hem hon

längtat så outsägligt efter, och som var rikt och varmt och ljust, skådadt med kärlekens blickar.

Där de sutto i den redan af forna ägare nedsuttna salssoffan med sin praktiska mörka ripsklädsel njöto de lika mycket, som om de varit omgifna af sammet och siden. Äfven Nils hade glömt de aggande tankar, som så ofta plågade honom, för den hjärtats helgfrid, hvilken smög sig öfver honom här i deras lilla mödosamt hopskrapade bo.

Någon jungfru skulle de icke ha, Marie-Louise kunde så godt reda sig ensam ännu, om hon blott finge litet hjälp med grofsysslorna, och när hon första aftonen gjort i ordning en efter omständigheterna ganska lukullisk tesupé, Nils hade för resten hjälpt till att duka, kände hon det, som hon utfört ett leksaksverk.

Lampan lyste på den hvita duken, där de tre, fyra assietterna med kallskuret kransade smöret. Tekök hade de verkligen fått ett i lysningspresent, men det skulle icke användas när de voro ensamma, då fick den lilla enkla tekannan af bränd lera göra tjänst. Marie-Louise hade satt en knippa med blåsippor framför Nils' plats, och med outtröttlig flit bredde hon nu smörgåsar åt honom. De hade en strykande afgång, och hon gladde sig barnsligt åt att få göra dem så aptitliga som möjligt.

»Ser du, Nils, det här att nu få sitta vid vårt eget bord är lönen för, att vi väntade tåligt,» sade hon varmt, »för resten är tre år inte någon så lång tid, när man ser tillbaka på den. Det är många, som gå förlofvade både sju och åtta år.»

»Ja, det är visserligen sannt, men då ha de väl större utsikter att vänta på. Om vi gått i tjugu år till, hade det troligen inte blifvit bättre, men när du är nöjd med det, som det är, skall jag också försöka vara det. Jag tycker det känns lugnare nu, när allting är klart.»

»Ja, mycket lugnare. Nu kan ingen makt på jorden ta dig ifrån mig. Förut var det alltid som jag skulle dela dig med så många andra. Tant och flickorna ville rå om dig minst lika mycket som jag, och så var det ditt arbete, som jag inte kunde sätta mig in i på de småstunder vi voro tillsammans. Nu har jag alltihop här inom *en* ram, och jag är så tacksam, så nöjd, Nini min.»

De hade slutat äta, och han lade bort serveten med ett solljust uttryck i sina storskurna drag. Så räckte han henne sin hand öfver bordet, och hon lade sin i den. De sågo hvarandra trofast in i ögonen utan att säga ett ord, men denna fasta, tysta handtryckning var å ömse sidor ett redligt löfte att möta framtidens pröfningar tillsammans och att försöka jämna svårigheterna för hvarandra.

Doris kände sig så ensam i hemmet, sedan Marie-Louise också var borta, de båda skolgossarna voro det enda ungdomliga elementet, och de läste antingen läxor eller brottades, något sällskap för en lifslysten nittonåring voro de icke.

Margit och hon voro visserligen mycket tillsammans, men dels var Margit så allvarlig och bitter, och dels var hon så intresserad af sitt arbete,

att Doris med sitt lifliga, oroliga sinne tröttnade på henne.

En middag, när hon gick hem från kontoret, kom helt oförmodadt en ung, elegant klädd dam emot henne.

»God dag, Doris,» ropade en frisk, lindrigt skorrande röst, »känner du inte igen mig?»

»Jo, det är ju Ebba Gadde.»

Doris strålade upp och räckte ifrigt ut handen.

»Det var förfärligt länge sedan vi träffades,» sade Ebba, »jag har riktigt längtat efter att få språka med dig. Det går inte i längden att skrifva, för resten har jag så vådligt stor korrespondans, det är visst jag, som är skyldig dig bref?»

»Ja, det är öfver ett år sedan jag skref sist. Jag trodde du hade glömt bort mig.»

»Nej, kära du, visst inte, men vi är ju så sällan i Stockholm, jag är här ett par månader på vintern för att roa mig, annars bor vi på landet. Jag skall resa hem i kväll, men hvad har du för dig, Doris, kan du inte komma och hälsa på mig i sommar, säg?»

»Jag är på kontor, men jag får nog semester, och det vore så roligt att få komma till dig, men jag vet inte . . .»

»Du är densamma dumma, blyga, stolta Doris, som förr. Aldrig vill du lära dig tro på, att jag håller af dig,» utbrast Ebba på sitt vårdslöst hjärtliga sätt, i det hon stack sin arm under den forna skolkamratens. »Låt mig bara veta din adress, så

skall jag nog skrifva och bjuda dig, bor du kvar däruppe i Vasastaden?»

»Ja,» sade Doris och nämnde för säkerhets skull nummer och gata två gånger, innan de skildes; hon undrade så mycket om Ebba skulle glömma bort det, om det kanske endast var ett förfluget ord, och hon förtrodde sin oro till Margit.

»Ja, nog skulle jag råda dig att inte lita på det,» sade Margit sträft, »sådana där löften ges och glömmas i samma stund, det är rikedomens rätt att lofva utan att hålla.»

Doris satt modstulen och tyst.

»Jag tror inte Ebba är sådan,» sade hon slutligen, men det låg icke hennes vanliga stridslystna häftighet i tonfallet. Margit hade lärt henne tvifla och misstro, och de omedvetna lektionerna tycktes bära frukt i Doris' mottagliga sinne. Det hade efter faderns död kommit något kufvadt och trött öfver henne; dagarnas enformiga, tysta kretsgång mattade henne långt mera än bullrande nöjen skulle ha gjort. Margit var icke heller något upplifvande sällskap. Våren är en svår tid för alla känsliga sinnen. Det är så mycket upprifvande och fordrande i den lifskraftiga luften, den spirande grönskan och den jublande fågelsången.

De båda flickorna, som hela förmiddagen sutto inne på det mörka kontoret, hade blifvit bleka och magra, med något slitet och allvarstungt öfver sig. Margit iakttog medlidsamt Doris' förändrade utseende och tänkte bittert, att snart skulle väl Grottekvarnen

förvandlat henne också till en kugg i det stora arbetshjulet, hvarken mer eller mindre.

»Vet du, Margit,» sade Doris en lördagsmiddag i början af juni, »i morgon vill jag då ha något roligt, det här står jag inte ut med längre, men hvad skall jag hitta på? Har inte du något förslag?»

»Nej, kära Doris. Jag tycker bäst om att slippa gå ut i solen och visa mig för människor, och du *vill* se folk. Jag afskyr mig själf och alla andra, när jag kommer på någon promenadplats i starkt solsken.»

»Å nej, men Margit! — Det gör inte jag. Marie-Louise har just hjälpt mig att få min promenaddräkt färdig. Den ser riktigt stilig ut, må du tro. Margit lilla, jag har ingen att gå med!»

»Ja, vill du gå utåt landet, skall jag följa med dig.»

»Ja vars, fast inte så gärna. Det är kanske barnsligt, ja, jag vet, att du tycker det, men jag rår inte för att det roar mig att gå ibland dem, som kallas fint folk. Jag blir så glad, när någon af skolkamraterna eller af Gunnars förra bekanta hälsar, det är, som jag ändå inte vore så utom allting då.»

»Jag skall gå med dig,» sade Margit kort. »Hur dags ska vi träffas och hvar?»

»Jag kommer upp och hämtar dig vid ett-tiden, rara, rara, lilla Margit.»

Doris slog armarna omkring henne och kysste henne.

Precis ett ringde Doris på och blef insläppt till Margit, som var ensam, den lilla landsfröken hade redan gått ut. Margit stod framför spegeln och fäste ett svart prickigt flor på sin enkla matroshatt af marinblå halm. Kappan hade hon redan på sig, den var af fjorårets modell och såg en smula passerad ut. Det var hvarken fattigdom eller sparsamhet, som gjorde att Margit icke klädde sig mera elegant, utan den fullkomligaste likgiltighet. Hon hade blifvit sjukligt liknöjd för allt, sade nej för de få bjudningar som man ihågkom henne med, och kunde hela aftonen ligga sysslolös på sin soffa, försänkt i grubblande mörka tankar.

»God middag, Doris,» sade hon, »så glad du ser ut!»

»Ja du, jag har haft ett långt bref från Ebba Gadde i dag, hon glömde mig inte, utan ber så förfärligt mycket att jag skall komma till henne under min semester. Tror du, jag kan få den i slutet af den här månaden, Margit?»

»Det tror jag bestämdt.»

»Du låter ledsen, Margit, hvad är det?»

Doris lade sin arm omkring henne och ville draga henne till sig, men Margit sköt henne sakta ifrån sig. Hon ville icke erkänna den aggande, plågsamma afund hon kände, när hon såg sin lilla kamrat stå där ung, glad och vacker i sin ljusgrå moderna dräkt. Veckans släp lämnade ännu inga outplånliga fåror i detta barnsligt mjuka ansikte. Ögonen voro icke blacka af tårar och sömnlösa nätter; det var lifsvåren, den hoppfulla, rika våren,

hvilken otåligt sjudande af spirande krafter väntade på sommaren — och hon? — hon var hösten, på hvilken aldrig mera någon sommar skulle följa. Det var dödsdömd fägrings härjningar inom henne, det var höststormens prägel i hennes slappa drag, och ändå — lefde hon! Med febril brådska drog hon på sig handskarna och sade hastigt:

»Ja, vi ska väl gå nu då och visa oss. Jag känner mig som vore jag uppköpt i något klädstånd på söder, men jag kan trösta mig med, att ingen ser åt mig, när du går bredvid. Du är ju fruktansvärdt fin, Doris!»

»Det kunde du vara med, om du ville, Margit lilla,» svarade Doris blygt och strök belåtet på sina nya, hvita handskar, »du har ju mycket större lön än jag.»

»Ja visst, men ser du, jag ids inte. Har du någonsin sett att man brukar fernissa gamla plank, dem stryker man på sin höjd öfver med litet tarflig rödfärg.»

Hon gick före Doris genom salen, där frukosten ännu icke var afdukad. I tamburen kom värdinnan emot dem:

»Ursäkta, fröken Erling,» sade hon, »fröken kommer väl hem till midda'n förstås?»

»Ja.»

»Det gör väl inte fröken något om det blir lite senare, men se *alla* de andra inackorderingarna är borta, och då tänkte vi låta jungfrurna få ledighet en smula längre.»

»Ja, mig gör det alldeles detsamma. Adjö,» sade Margit kallt. I trappan vände hon sig till Doris och tillade ironiskt: »Det är bra roligt att känna sig så välkommen i sitt så kallade hem.»

»Stackars Margit! Men vet du, jag har en idé, mamma och jag är bjudna till Marie-Louise och Nils i dag. Du kan gärna följa med. Jag är säker på, att de skulle tycka om det.»

»Nej tack, Doris. Jag besvärar aldrig främmande nu mera. Det fanns en tid, då jag parasitiskt hängde mig fast vid samhället, därför att jag trodde, att någonstans fanns där en vrå för mig, men det är slut med det. Jag kunde inte få en enda riktigt hjärtevarm liten fläck i något hem. Jag var för egoistisk. Det finns massor af välvilliga människor, som gärna bjuder till sig en sådan löshäst som jag är, men då vill de sadla den, så att han kan hjälpa till att draga familjeekipaget. Han får icke slå bakut, inte beta på någon annan äng än allmänningen, inte gnägga af längtan efter annat sällskap än de tama, feta vagnshästarna, med ett ord hålla sig i spiltan; tuggar han sönder den, är det ju klart, att han gör sig omöjlig i ett välordnadt stall. Det värsta af allt är, att jag ändå är en sådan inbiten samhällsparasit. När jag inte får haka fast mina rötter vid någon hemmets solbelysta vägg, kan jag inte lefva.»

Doris såg förskräckt på henne.

»Men kära Margit, du har ju vänner, du har mig till börja med, som håller så mycket af dig.»

»Hm, håller af! Du strålar vid tanken på att

hela fjorton dagar slippa ut ifrån kontoret och bort ifrån mig. Du bryr dig inte alls om, hvar jag skall göra af mig under min semester, du... Nej, jag är orättvis,» afbröt hon sig vekt, »och gör dig bara ledsen, förlåt mig, lilla Doris! Nu ska vi titta på folket.»

Margit hade rätt, de flesta blickar halkade öfver till Doris, som muntert pratande, surrande som en liten mygga i solljuset, gick där intresserad af allt, färdig att entusiastiskt beundra och hänsynslöst nedgöra i samma ögonblick. Många bekanta träffade hon icke, men de få, som hälsade, fingo en så öfverdådigt uppsluppen nick, att de förvånade vände sig om mot henne.

Doris stora utflykt till Gaddeska egendomen Tomtehem blef verkligen af, och när hon återvände hem, hade all blekhet och mattighet försvunnit. Hela första dagen på kontoret talade hon icke om annat än »förtjusande utfärder» och »härliga segelturer».

»Nå, hvem var egentligen prinsen i ditt Tusen och en Natt?» frågade Margit.

»Prinsen? Jaså, du menar, om jag svärmade för någon. Ja, det vet jag inte, om jag gjorde.» Doris funderade en sekund med pennan balanserande på handen därefter skakade hon energiskt på hufvudet. »Nej, jag tyckte om dem allihop och hade bara roligt, du kan inte ana, hur roligt jag hade. Och i vinter ska Ebba och jag vara mycket tillsammans. Hon har en äldre syster också, som är rysligt snäll, fast hon är ful och litet låghalt. Hon

känner Gunnar och tyckte det skulle bli så roligt att råka honom igen; de ha träffats i Skåne. Och tänk du, Margit, vi ska spela sällskapsspektakel, har Ebba och jag gjort upp, och jag blir bjuden dit på bal och kanske på andra håll också. Det är ändå bra hänförande att lefva, när man *får* lefva riktigt.»

Margit reste sig häftigt upp. Blodet hade så hastigt stigit henne åt hufvudet, att hon fått svindel. Nu sjönk det igen, plågsamt fort, och hjärtat bultade ojämnt.

»Hur är det med dig, käraste Margit, mår du illa?» frågade Doris oroligt.

»Ja, jag har inte varit bra på sista tiden. Jag behöfver semester,» sade Margit med ett underligt leende. »Jag har fått löfte på att bli ledig den femtonde juli.»

»Och då far du ut på landet till dina släktingar och sköter om dig, så att du blir kry igen, säg,» uppmanade Doris smekande.

»Ja, kanske,» svarade Margit tungt.

Några dagar efter det Margits semester börjat, kom grosshandlarn helt häpen ned på kontoret med ett öppet bref i handen; sedan han artigt hälsat på Doris, sade han ifrigt:

»Det är från fröken Erling, jag förstår inte, hvad hon menar.»

Han räckte Doris brefvet. Det var helt kort och lydde:

»Herr grosshandlare!

Det blir en lång semester jag tar mig — den blir för alltid. Var god och skaffa ett annat biträde

på min plats. Jag har lämnat allt i så god ordning jag kunnat.

Med utmärkt högaktning
Margit Erling.»

Doris var alldeles blek, när hon slutat de få raderna och nigande gaf grosshandlaren brefvet tillbaka.

»Jag har ingenting hört ifrån henne, sedan hon reste i förgår afton,» sade hon. »Jag trodde hon skulle resa till sina släktingar.»

»Föreföll hon mycket nervös, när hon for?»

»Ånej, tvärtom lugnare och gladare än hon gjort på länge.»

»Besynnerligt — besynnerligt, det här låter ändå som . . .»

Grosshandlaren ville tydligen icke säga ut, men Doris förstod hans farhågor och darrade af fruktan, att han skulle ha rätt och att Margit gjort slut på sitt lif.

Följande morgon stod i tidningarna under fetstilsrubrik:

Sorgligt slut.

På den lilla staden ***s hotell tilldrog sig natten till gårdagen en beklaglig händelse, i det att en yngre dam, hvilken på aftonen ankommit med snälltåget från Stockholm, afhände sig lifvet genom intagande af gift. När man vid elfvatiden följande morgon bröt sig in i hennes rum var kroppen redan kallnad, och tillkallad läkare kunde endast konstatera

dödsfallet. Papper och bref, som lågo på bordet i hennes rum, tillkännagifva hvilken den aflidna i lifstiden varit. Hon bar ett namn kändt och aktadt inom vida kretsar och en nära släkting till henne bekläder ett högt ämbete i hufvudstaden. Orsaken till den förtviflade gärningen tros vara kärlekssorg, ty något annat antagligt skäl förefinnes icke, då hon var i jämförelsevis goda ekonomiska omständigheter och dessutom hade många släktingar, hvilka alla varmt intresserade sig för henne.»

Bland annonser om döde stod:

Härmed ha vi den sorgliga plikten
tillkännagifva
att vår ömt och innerligt älskade syster
MARGIT
hastigt afled
i en ålder af trettio år och några månader,
djupt sörjd och saknad af broder, svägerska,
släktingar och talrika vänner.

Jakob Erling. *Hilda Erling,*
född Höök.

Till Doris kom samma dag ett tjockt bref med en utanskrift, hvars stil hon icke kände igen. Det var major Erling, som skrifvit den. Inuti detta konvolut låg ett annat, förseglad och med påskrift från Margit att »efter min död öfverlämnas till fröken Doris Lejer».

Doris bröt det och läste:

»Kära Doris!

Tro icke, att jag vill delgifva dig någon detaljerad skildring öfver mitt lif, jag skrifver endast ned de reflexioner, som falla mig in nu, när jag snart går bort från lifvet. Tag dem som ett minne eller hur du vill, på sätt och vis är det ett fynd. Så betraktar åtminstone jag det, när man får se in i en annans själ och läsa hur oändligt mycket det kan dölja sig bakom ödets påtvingade mask. Min lefnadsslup har varit ett fattigt, bräckligt flarn, som aldrig haft lyckans eller förhoppningarnas vimpel på mast och som aldrig med käckt öfvermod skjutit fart på framgångens solbeglänsta vågor. Jag har hört till de naturer, som alltid komma upp mot bränningarna, som aldrig hålla rätt kurs, när det gäller att styra mot maktens hamn, utan gå i kvaf som okända seglare.

Jag skall bli glad att få sluta mitt så kallade lifsintresse, detta gagnlösa kontorsarbete, ty för en kvinna är allt gagnlöst, när det icke får helgd af kärleken.

Ingen vän står bedjande och återhållande bredvid mig, det är somliga, hvilka öfverallt endast finna stängda dörrar, somliga som födas med portförbud till lyckan. Det gafs en tid, då jag kunde le äkta — icke detta sällskapslifvets vedervärdiga harlequinsleende — kunde jag det än, skulle det kanske värma mitt frusna sinne och frammana visionen af mina vårdrömmar, dessa tankens morgondrömmar, skiftande,

ljusa och outvecklade som de späda löfven på björk och al, men rika som de på saf och växtkraft. Kommer så en larv, sätter sig på bladet och förstör det; brunt och hopskrumpet faller det till marken; missräkningens larv sög sig girigt fast i mina förhoppningars gröna blad och förstörde dem alla . . .

Vänner kunde jag kanske fått, men de skulle då utgjorts af öfverloppsvarelser, sådana som jag själf, och vi gingo instinktivt ur vägen för hvarandra, rädda att mötas i lifvets skamvrå. Jag hade bekanta, många bekanta en tid, med normal syn på tingen, och de utöfvade ett visst filantropiskt uppfostringssystem på mig, som gick där *ensam*. Ensam! Ett enda litet ord och ändå rymmer det långa års tysta bitterhet. Och när jag blandade mig med de andra, när jag gick på bjudningar, och det konverserades om förhållanden och missförhållanden, var min röst alltid skarpast, den hade erfarenhetens knifhvassa skärpa, och jag märkte snart, hur det uppstod ett tomrum mellan mig och de andra. Ensam hade jag kommit, förfärligt ensam kände jag mig i denna krets, där mina ord förtonade som en främmande, vild melodi från förtryckets Sibirien.

Och mina första kamrater på kontoret, dessa små snälla familjeflickor, hur plågade de mig icke. Dessa timmar blefvo pröfningsstunder, under hvilka mina önskningar stenades och kvidande blödde inom mig. Hvad jag fick höra mycket om all den glädje lifvet kan äga! De kommo till den blinda med vackra taflor, se dem kunde jag icke, endast känna på dem, och då var det bara stora, ojämna färg-

klumpar. De kommo till en sjuk med förbjudna läckerheter. Ack, Tantalus finnes än, jag vet, att han finnes!

Åren gingo, och det föll damm och lade sig spindelväfvar öfver heta begär. Längtan är en tråd, som brister, när nervösa fingrar länge sökande glidit öfver den, och jag har upphört att tråna efter en smekande hand, efter ett hjärtevarmt ord, ett enda, som icke på måfå slängdes ut i den stora trädesåkern.

Dock, snart är allt slut; döden, den där underliga, mörka gestalten skall komma och hämta mig öfver bron och säga att där, på andra sidan finns det plats för mig. O lugn, tystnad, frid, stora, härliga ord, ringen er klockklang för mina öron. Hvad jag vill ha är ro — så långt kan man då hinna utan att någonsin ha känt lifvets sprudlande vårbäcksyra.

Lilla Doris, tack för de blommor du gifvit mig, din vänskap var för mig den sista blomdoft hösten beskärde, men det var mig icke nog. Jag var icke inom mig så gammal att jag kunde frysa till i is och snö. Mina otillfredsställda fordringar voro som sår, hvilka aldrig vilja ärra sig, jag har haft för dåligt läkkött, när det gällde lifvets tusentals skråmor.

Adjö, lilla Doris, jag behöfver icke be dig glömma mig, det gör du ändå med tiden; trött och förkrossad af tillvarons intighet drar jag mig tillbaka och hoppas, att *allt* är slut efter döden. Funnes det lif om igen, tankeförmåga, hjärtverksamhet, ja, då vore döden en grymmare missräkning än alla jag förut erfarit.

Din vän

Margit Erling.»

Doris lade ifrån sig brefvet, sedan hon kysst det så vördnadsfullt dröjande som man kysser en redan kallnad hand. Stackars, stackars Margit! Doris lutade hufvudet mot armen och låg underligt stilla mot bordsskifvan, medan ett kaos af tankar arbetade sig till klarhet inom henne. Det var första gången hon stod inför den tvingande nödvändigheten att grubbla öfver lifvets mening; första gången sorgen kom till henne i en onaturlig, grym gestalt, icke sådan som den måste komma med död och slut efter ett lif, utan hemsk, hålögd, förtviflad, med slitna fånglänkar dystert rasslande efter sig.

»Nå, kära Doris,» sade fru Lejer, som satt vid andra fönstret och kantade om sin svarta klädning, »skrifver hon något skäl till dig, om hvarför hon gjorde af med sig?»

»Skäl!» Doris såg upp. »Ja, hon orkade inte lefva längre.»

Dessa ord ljödo så underliga i Doris' egna öron, de funno ingen resonansbotten i hennes friska sinne, men likväl förstod hon, att så måste det vara.

»Ja, jag säger då, att ungdomen är för konstig nu för tiden,» sade lilla fru Louise och upptäckte i detsamma till sin stora förtret att bandet icke ville hinna till, men hon fick väl hålla det mera. Det hade alltid varit hennes starka sida att på något sätt försöka få det för knappa att bli tillräckligt. »Hade hon inte sina åttio kronor i månaden att lefva på, och sina hyggliga släktingar att gå till, och inte behöfde hon tänka hvarken på mat eller ved eller fotogen och allt sådant där. Jag försäkrar, att, om

de bara finge försöka litet, skulle de inte bli så grättna.»

»Margit var inte som andra flickor,» svarade Doris, »jag tror inte hon kunde lefva på förknappning.»

»Men, herre Gud, det behöfde hon väl inte med åttio kronor i månaden.»

»Jag menar inte *sådan* förknappning. Jag menar, att hon inte var lycklig; hon saknade ett hem och någon att hålla af, tror jag.»

»Kära barn, så du pratar, inte kan alla flickor bli gifta, de får väl lefva ändå, och för resten ska de inte inbilla sig, att de rosa marknaden så fasligt på ett giftermål. *Jag* vet minsann hurudant det är. Nej, de kan vara glada, de slipper. Det var då ett intrikat band, som inte vill lå-ta dr-a-a-a på-*sig!*»

ELFTE KAPITLET.

Man hade redan hunnit öfver julen. Gunnar hade varit hemma ända sedan i september månad. Han behöfde icke, som han fruktade, afbryta studierna, då han utan svårighet erhöll ett större lån af den skånska magnaten.

»Herr Lejer får betala det när ni blir färdig läkare,» sade grefven vänligt, »sköter ni er som ni gjort hittills, dröjer nog inte det så många år.»

Gunnar tackade med en djup bugning och ett ärligt menadt löfte att gå sin bana rakt fram. Om ett år hoppades han taga medicine kandidaten, och sedan skulle det väl låta sig göra att få något förordnande som biträdande badläkare.

Lejers hade icke heller denna höst flyttat. Gunnar tog doktorns rum. Han tyckte bäst om det, därför att det var egen ingång från tamburen, och om någon kamrat skulle söka honom, vore det trefligast så.

Det hade blifvit ljusare utsikter i det lilla hemmet, dels hade Doris fått påökt, och dels hade

Sven skickat modern en icke obetydlig summa till jul. — — »Jag har fått det riktigt bussigt nu,» skref han, »och trifs bra. Går det på så här, kommer jag allt hem ett tag om ett år och tittar på gamla Sverige. Då skall morsgumman vara all right att följa med mig till Amerika, eller också Doris. Det här är ändå ett land, som duger, fast man får slita en hund, innan man kommer någon vardt. Också är det tomt efter alla där hemma. Jag tycker inte att det varit någon ordentlig jul på många år. Det var ändå ett annat lif, när man tände gran och åt gröt däruppe i våra små kyffen i Vasastaden. Ja, om jag finge ta mamma väldigt i famn en gång till och kyssa mamma så mycket jag ville, tror jag det skulle gå lättare att knoga här ute sedan. Jag tänkte ett tag på att förlofva och gifta mig, men det får vara så länge. Jag vill hjälpa mamma litet först. Köp sig nu någonting, som mamma länge har önskat, och, om det räcker till kunde gärna mamma och syskonen fotografera sig. Jag vet ju inte hur ni ser ut nu, och jag vill väl ändå inte vara någon utböling precis, fast jag bar mig illa åt, när jag var hemma.

Hälsa dem allesammans, lilla mamma, och tänk ibland på sin stora gosse, som nog, fast han nu skall låtsas vara karl, gärna ville lägga hufvudet i mammas knä och bli smekt litet grand. — — —»

Detta bref hade kommit i början af december, och fotograferingen blef genast ombesörjd, så att Sven skulle hinna få porträttet till jul, men fru

Lejer hade tydligen också en annan fundering, och en dag anförtrodde hon sig åt Doris.

»Vet du hvad, jag har tänkt, att jag skall skicka Sven den där lilla kyrkan, som står i pappas rum — för fru Lejer var det alltjämt »pappas rum».

»Elfenbenskyrkan?»

»Ja, just den. Ser du, om jag köper något, är det ju så godt som för hans pengar, men den där rår jag riktigt om. Jag har haft den sedan jag var liten, då jag fick den af farfar generalen, och den har så många, många minnen. Sven skulle nog förstå, hur väl jag ville honom. Tror du inte det?»

»Joo!»

»Och om man la' in den riktigt väl, behöfde den bestämdt inte gå sönder. Gjorde den det, kan ju ingen människa hjälpa det. Sven såg i alla fall, att jag velat, att han skulle ha den enda dyrbarhet jag äger.»

Doris hade tänkt advocera, hon hade velat komma med föreställningar om, att det skulle bli så tomt för dem hemma att sakna den lilla klenoden, men det låg ett så rörande varmt uttryck i moderns blick, att hon i stället för svar steg upp på stolen och med smekande varsamhet tog ned det konstrika templet från den hylla, där det stått aktadt och beskyddadt, trots alla fattigdomens frestande försåt, i öfver tjugu år.

Frampå nyåret kom det bjudningskort på »bal och souper» till herrskapet Gadde. Doris rusade genast in till Gunnar med de båda korten i handen.

»Gunnar, Gunnar du, vi är bortbjudna,» ropade hon ifrigt, »tänk bara att få komma på stor bal.»

Han tog kortet och såg tämligen intresselöst på det, hvarefter han utan att yttra ett ord återtog sina studier.

»Tycker du inte det skall bli roligt?» frågade Doris modfälld; aldrig fanns det då någon, som delade hennes längtan efter nöjen. Värld och människor voro så tråkigt, pedantiskt förståndiga.

»Nej, inte vidare,» svarade Gunnar förströdd, »jag var på några sådana där tillställningar i Skåne, och jag tyckte alltid, att det var skönt, när de voro öfver.»

»Och jag, som skulle kunna dansa dag och natt utan att tröttna, och att få se alla vackra toaletter och blommor och ljus och att höra musik. Gunnar, det är bestämdt förtjusande.»

Hon nöp honom ifrigt i armen. »Jag skall också bli fin, må du tro, i hvitt ylle, litet urringadt i halsen och korta ärmar och så långa handskar» — hon mätte därvid till ett stycke öfver armbågen — »och friseradt hår, mycket burrigt...»

»Tyst nu, Doris, det där kan du ju tala vid mamma om, jag behöfver läsa, och har inte tid att höra på sådant där skräp.»

»Skräp? — Ja, det är det väl förstås,» sade Doris och drog sig litet tankfull tillbaka, »jag borde bara tänka på arbete, jag också.»

Tårarna skälfde i hennes röst och hon vände sig häftigt mot dörren, men Gunnar reste sig hastigt och drog henne intill sig. Han satte henne på sitt

knä och strök med en nästan faderlig rörelse upp det ostyriga håret från hennes bekymradt rynkade panna. Det käraste Gunnar hade i världen var yngsta systern, att se henne ledsen, stod han inte ut med. Eljes var han hvarken känslig eller särdeles varmhjärtad, tidiga pröfningar hade gjort honom kritisk och misstrogen.

»Kära lilla Doris, inte skall du vara ledsen,» sade han smeksamt; den manligt hårda och metalliskt klara rösten fick en vek brytning; »gläd dig du åt din första stora bal. Jag skall försöka hjälpa dig att bygga luftslott.»

»Det kan du väl inte, när du inte alls själf bryr dig om det,» sade Doris. »Jag kan inte begripa, hvarför just jag skulle bli så olik er andra. Hade det varit Marie-Louise skulle hon gärna afstått ifrån hela nöjet och köpt något nyttigt hit hem i stället.»

»Det där skall du inte bry dig om att grubbla öfver,» tröstade Gunnar henne, »alla kan inte vara lika stadiga, ser du. Det behöfs sådana där små ystra fölungar som du också, annars hade vi ingenting att roa oss med.»

»Ingen har roligt af mig.»

»Men Doris — Doris, gråter du, din lilla toka. Tror du mig, när jag säger, att utan dig skulle hemmet vara odrägligt, du är vår kära lilla solstråle, Doris»

»Ja, då skall jag väl inte gå i moln då,» sade hon och torkade bort tårarna, »men det får visst inte vara för mycket sol in i arbetsrum, så det är nog bäst jag går nu.»

Hon hoppade ned från hans knä, nickade och gick, men från salen hörde han henne gnola på en munter vals.

Nästa dags middag stod det ett långt smalt etui vid Doris' kuvert. Hon öppnade det med nyfiken brådska och skrek till af förtjusning, då hon ur det skyddande silkespapperet tog upp en fint arbetad solfjäder, målad på hvitt siden.

»Det är du, kära rara Gunnar, som gifvit mig den,» ropade hon, rodnande af hänförelse, »o, just hvad jag gått och önskat mig så förfärligt mycket.»

Han njöt synbart af hennes glädje. Öfver de stränga dragen kom ett för dem främmande uttryck af förståelse och delaktighet i en sådan liten, flickaktig glädje. Doris skulle vara barn, tyckte han, och ändå var hon i hans ögon för mer än alla andra.

Marie-Louise hade kommit hem för att se lilla syster Doris i baldräkt, Karin var också med, och den stora uppvisningen försiggick nu i salen. Fru Louise höll en lampa, den andra stod på bordet, där äfven handskar och solfjäder lågo.

»Ja, nu är du fin,» sade Marie-Louise beundrande. Litet trött och klen som hon var på sista tiden, hade hon satt sig på en stol för att mera i ro kunna betrakta den ovanliga synen i det enkla hemmet. Hon njöt utan afund af denna dyra elegans, hvilken Doris ej kunnat neka sig. Det mjuka lätta crepontyget föll lent och smekande efter den smidiga, välformade flickgestalten. Det lilla mörklockiga hufvudet stack upp ur ett brus af spetsar.

Några smycken hade hon icke, det visste Marie-Louise och kände sig därför helt stolt öfver den gåfva hon medförde, och som hon hittills dolt mycket omsorgsfullt. Nu tog hon aktsamt fram sin skatt ur de skyddande klädningsvecken. Det var ett par förtjusande skära rosenknoppar, som den eljes så sparsamma Marie-Louise köpt åt systern. Hon fäste dem i det höga, rynkade sidenbältet och sade gladt:

»Så ja, nu har du fått en liten prydnad af mig också. Du kan inte tro, hvad jag varit rädd, att de skulle frysa på vägen, men de se ju riktigt väl bibehållna ut.»

Hon hade köpt dem i en fin blomsterhandel, där den tarfliga frun icke alls blef behandlad som en af »våra kunder», och pengarna voro mödosamt afräknade från den minimisumma, hvilken skulle användas till den väntade lillens utstyrsel.

»Kära Doris, du ser så fasligt gentil ut, så du kniper dig väl en fästman med ens,» skrattade Karin, icke egentligen hjärtligt.

Fru Lejer smålog belåtet. Hon tyckte visst, att Doris såg ut så, att hon kunde få hvem som helst af »förnämiteterna», men Doris själf knyckte i ungdomligt öfvermod på den hvita nacken och sade med sin hurtiga, friska röst:

»Fästman! Alltid tänker folk på det. Jag bryr mig inte om att bli gift än på många år. Jag vill njuta af lifvet, det är hvad jag vill. Och jag tror visst inte, att jag har så där förskräckligt lätt för att bli kär.»

»Du har just inte haft någon uppsjö på föremål, Doris lilla,» sade Marie-Louise. »När den rätte kommer, följer du nog med, och då ska vi hoppas du blir lika lycklig som jag är det.»

»Som du!» Doris tog hastigt handskarna och började draga dem på sig, under det hon kväfde det ogrannlaga yttrande, hvilket hänsynslöst ville tränga öfver hennes läppar. Hur kunde systern vara lycklig, så fattigt och smått som hon hade det. Det var ju endast som en ny upplaga af allt hennes plit i hemmet, och nu skulle där komma en till att arbeta för. Med oerfaren, förstorande fasa såg Doris in i ett dylikt lif; hvarje dag var som att draga ett tungt stenlass uppför en brant backe, tyckte hon, och så kunde själfva dragarna kalla det lycka!

Gunnar kom ut från sitt rum, och Karins ögon glänste ofrivilligt till, då hon såg den ståtlige unge mannen, stel och oåtkomlig visserligen, men ändå så fulländadt elegant både i hållning och uppträdande. De två åren på det skånska godset hade gifvit Gunnars sträfva väsen den polityr, som blir en följd af sällskapsvana. Intelligent och snabbt hade han rättat sin egen tölpaktighet, ty hans stolthet tålde icke att man skulle göra narr af honom, och så blef han trots sin ungdom en eftersträfvad kavaljer.

När de båda syskonen kommo in i den rikt upplysta salongen hos herrskapet Gadde — de hade under vintern hyrt våning i Stockholm — voro icke många gäster anlända.

Ehuru Ebba var förlofvad med en medelålders häradshöfding, ett mycket passande parti, ty både han och hon voro rika, lade hon genast beslag på Doris. Hon hade så många förslag att göra och det betydde ingenting alls, att hennes Karl deltog i öfverläggningen, honom behöfde icke Doris genera sig för, upplyste hon tämligen tvetydigt, men tillägget: »han är så vådligt snäll» räddade meningen.

Fröken Aina, Ebbas äldre syster, var en liten blek varelse med sorgsna ögon, som, äfven när hon log, tycktes fuktade af tårar, en mun med mjuka, känsliga linier, oregelbundna, något stela drag, som dominerades af den breda pannan, öfver hvilken ett kortklippt, sträft ljust hår låg tillbakastruket. Hennes tunna, gängliga figur väckte uppmärksamhet endast genom en snedhet i högra höften, som kom henne att halta något. Hon var icke ljusklädd som de andra unga flickorna, men på färgsammansättningarna i hennes dräkt märkte man konstnärinnans säkert iakttagande blick. Hon hade skapat sig ett godt namn bland de unga konstnärerna, och de höllo hjärtligt af sin lilla fula kamrat, »den grimme elling» som hon kallade sig själf.

Rik som hon var, hade hon sin egen atelier, och där hade hon samlat alla de dyrbara konstskatter, hvilka hon hemfört från sina många utländska resor. Själf sysselsatte hon sig helst med genremålning, men det hände ofta numera, att penseln hvilade orörd i den slappt nedhängande handen och att ingen enda färgnyans afbröt den grå dukens enformiga yta.

Det gifves bilder som aldrig bli till annat än i tanken, och ändå ha de mera af lif och skaparstoff än de berömda taflor, hvilka gå till eftervärlden.

Aina närmade sig ingen, men det var rätt många, i synnerhet de väggklädande damerna, som sökte hennes sällskap. Hon talade konventionellt artigt med alla, men hennes blick sökte förstulet Gunnar Lejer. Han hade redan under deras korta samvaro på sommaren gjort ett outplånligt intryck på henne. Det var detta, att han stod som något oupphinneligt trots hennes rikedom, hvilket drog henne till honom. Hans yttre tilltalade hennes skönhetssinne, det fanns ingen disharmonisk linie i hans figur, och hans sätt saknade helt och hållet de öfriga ungherrarnas spelade världsvana.

Redan första fransäsen kom han och bjöd upp henne.

»Är fröken ledig?» frågade han utan ifver. Hvarken i hans röst eller i hans ansiktsuttryck låg något af det vaga intresse, hvilket har en möjligen tändbar gnista inom sig. Han uppfyllde helt enkelt en vanlig skyldig höflighet, och han hade tagit hänsyn till hennes lyte, när han valde en mindre tröttsam dans. Allt detta genomskådade den skarpsynta Aina och kände sig sårad däraf. Hon lät ofta, hvad andra kallade nöje, undergå mikroskopisk behandling, och däraf kom det sig kanske, att hennes blick aldrig blef glad och ljus.

»Ja tack,» sade hon, »jag är ledig. Jag lofvar aldrig bort några danser på förhand, ty jag vet inte,

hur jag orkar. Man ska ha mycken fysisk styrka för att stå ut en hel balafton.»

Gunnar tog en ledig stol bredvid henne.

»Jag vet inte just det,» sade han, »jag tror, att öfverretade nerver ofta spela en lika stor roll. De unga damerna uppbjuda hela sin viljekraft för att inte förlora en enda af de dyrbara danserna.»

»Det förefaller mig så underligt,» svarade Aina, »att våra fin-de-siècle-kvinnor inte hunnit längre i utveckling än att de under sju, åtta år af sin ungdom anse det som vinterns största evenement att få gå på bal.»

»De flesta gör det väl af vana, tänker jag. Är det inte svårt ibland att döda tiden, när intet arbete tvingar en till det, tror fröken?»

»Ni talar, som ni hade en lång lifserfarenhet bakom er, herr Lejer.»

»Den är inte lång, för jag är bara tjugutre år, men den är bitter, och det kan ju anses som en multiplikation af tidsbegreppet.» Han flyttade sig litet bättre upp i stolen och fortsatte tydligen en nyinväfd tankegång, då han leende yttrade: »En vet jag då, som roar sig riktigt grundligt i afton, och det är min lilla syster Doris. Hon visade mig nyss förtjust, att hon hade hela sitt dansprogram fulltecknadt.»

»Det kan jag väl tro. Hon är mycket vacker.»

»Ja, nog tycker jag det,» svarade Gunnar med ett varmt uttryck i den klara, låga rösten, »det är någonting trolskt och oemotståndligt öfver henne.

Hon hör till dem, som tar lifvet på lek, hur allvarligt det än ter sig för henne.»

»Sådana kvinnor tycka män om,» svarade Aina, »de ge sol åt deras väg, och något mera begär inte de bästa af er. Ni har kanske inte reflekterat öfver det ännu, herr Lejer, men annars har ni säkert sett, hur en kvinna alltid får sträcka sig, om hon vill nå upp till mannen. Det är hon som står i den gröna dalen och yr och vild kastar ett regn af blommor öfver honom, som han smekande tar upp till sig på lifsvägen, aldrig hon som står på berget, allvarlig och insvept i tankarnas gråa dimma, hon, som vill, att han skall göra bergsbestigningen för hennes skull.»

»Jag har inte mycket tänkt öfver det där, det erkänner jag,» sade Gunnar och bjöd henne armen, ty musiken spelade just nu upp, »jag har inga egna åsikter i ämnet.»

»Har ni aldrig uppställt något slags ideal för er?»

»Kvinnligt, menar fröken?»

»Ja.»

»Nej, det har jag verkligen inte gjort. Om jag skulle önska mig något i den vägen för framtiden, så vore det, att Doris och jag finge åldras tillsammans . . .»

»På något provincialläkarboställe på landet,» ifyllde hon satiriskt.

»Nej,» svarade han tvärt, »jag hoppades att mitt intresse för vetenskapen skulle ställa mig på en annan plats.»

När hon återkom efter figuréen sade hon:

»Ni är äregirig, herr Lejer.»

»Ja, det är jag, om fröken vill kalla det så. Jag är åtminstone rädd för att bli en af de dussinstympare, för hvilka hela lifvet är ett falskt steg.»

»Det behöfver ni nog inte frukta,» svarade hon lågt, i det hon graciöst böjde på hufvudet; man hade hunnit till fjärde turen och skulle byta damer.

Aina dansade icke mera den kvällen; hon hade blifvit så underligt trött efter sin enda fransäs och satt nu helt stilla med den stora solfjädern af äkta strutsfjädrar sakta vaggande fram och åter i omedvetet ackompagnemang till tankarnas jämna ström.

När Gunnar strax före supén ensam gick förbi henne, frågade hon hastigt:

»Vill ni bli min kavaljer vid bordet, herr Lejer?»

Han bugade sig artigt.

»Med största nöje, fröken.»

Aina var icke van att någon, om ej möjligen en penningfriare, sade den frasen med mera värme, men denna gång trodde hon sig åtminstone veta, att hon blef tagen lika gärna som någon annan, och det gaf henne en oförklarlig tillfredsställelse.

»Doris, din entré i stora världen är ju en grand succés,» hviskade Ebba till sin goda vän, under det att de i toalettrummet ordnade sina en smula derangerade frisyrer före supén.

»Ja, aldrig i mitt lif har jag haft så roligt, tänk du, jag är uppbjuden till fem extradanser.»

Doris slätade ut de långa handskarna och rättade

på bältet, i hvilket Marie-Louises rosor nu hängde med slaka stjälkar och bruna, hoprullade blad.

»Hvem skall du ha till bordskavaljer?»

Ebba var vänligt beskyddande mot den lilla ingenue hon åtagit sig att föra ut, själf hade hon ju nästan hunnit bli trött på alla dessa nöjen och skulle redan nästa höst gifta sig med sin, icke precis öfver sig älskade, men lagom afhållne Karl.

»Det är baron Stenhjelm,» svarade Doris på Ebbas fråga.

»Jaså han. Tycker du han är treflig?»

»Ja. Gör inte du det? Han kunde vara litet gladare förstås, men han talar så intressant om sina resor och allt möjligt.»

»Gå bara inte och bli förtjust i honom, kära Doris, han är alldeles utfattig.»

»Hur kan han då ha råd att vara med om baler och sådant?»

»Han lefver på skulder, söta du, det är mycket comme il faut.»

»Fy, då är han ju ohederlig.»

Ebba skrattade åt Doris' absoluta åsikter och svarade med den erfarenhet hon ansåg så djup och grundlig:

»Nej, vet du, Doris, nu är du för naiv. Han är väl tvungen att lefva efter sin ställning, annars skulle han ju ställa till skandal för sina släktingar, och det duger heller inte.»

»Han kunde arbeta.»

»Ja, han skrifver visst några artiklar i en hippologisk tidskrift, men för resten lär han vara mycket

nervös. Kom nu, gå vi in, och lofva mig att inte snäsa af din stackars baron allt för tvärt, är du snäll.»

Det gjorde icke Doris, hon tyckte synd om den bleka, mörka mannen, hvilken verkligen såg allt utom lifskraftig ut; hon erfor en känslig fullblodsnaturs hela begär att få dela med sig af sin styrka, och hon verkade på Kurt Stenhjelm som det uppfriskande eau de-colognestänket från en refraicheur.

Han bjöd upp henne till kotiljongen, då han tänkte sig kunna få språka längre stunder vid henne, utan att någon skulle anmärka på det, men Doris själf lade hinder i vägen för en sammanhängande konversation, så upptagen var hon af att följa med allt omkring sig.

»Det är första gången jag är på någon stor bal,» sade hon helt uppriktigt och lät honom se in i tvenne lysande, barnsligt glada ögon, hvilka ej tycktes uppfatta något af det på en gång cyniska och världskloka i hans blick. Hon var oskuldsfullare än det stora flertalet af de unga damer han brukade träffa samman med, och detta roade honom på samma sätt som det roar en botanist att examinera en okänd blomma. En gång studerad, kastas den vårdslöst i vägdammet.

»Jag skulle önska, att vi träffades ofta i vinter,» sade han och tog hennes solfjäder, med hvilken han sakta fläktade hennes upphettade ansikte, fritt både från poudre de riz och smink.

»Det kan nog hända vi gör också,» svarade hon gladt och tittade på sned bakom solfjädern på

de dansande paren, »jag tror, att jag blir bjuden hit flera gånger, och om måndag skall jag på bal till fröken Stjernvall, känner baron henne?»

»Ja, jag har till och med den äran att vara inbjuden till hennes fest.»

Doris skrattade.

»Hvad skrattar ni åt, fröken?»

»Jo, jag kom att tänka på, att fast det nu är tre år sedan jag slutade skolan, har ingen af kamraterna brytt sig om mig, förrän Ebba Gadde började. Det är lustigt, att så här med ens bli ihågkommen. Jag tror nästan det är för bror Gunnars skull. Olga Stjernvall har också varit min skolkamrat, och hon känner Gunnar med litet grand, så pass, att hon kunde bjuda honom.»

»Men han ser inte på långt när så road ut som ni.»

»Nej, han har varit med mera, och herrar blir visst mycket fort blaserade.»

Kurt drog omärkligt på munnen åt hennes tydliga ansträngning att föra »balkonversation» sådan hon hörde den omkring sig af de många små söta familjegässen med de oklanderligt hvita fjädrarna.

Nu kom en kavaljer och tog bort henne, det föreföll som hon ifrigt väntat på detta, ty hon reste sig genast, men Kurt satt kvar till hon kom igen, då återupptog han det afbrutna ämnet.

»Jaså, ni tror, att herrarna blir fort blaserade. Hvad stöder ni den åsikten på?»

»Jag vet inte. Det... det påstås så.»

»Tänker ni aldrig själf öfver sådana saker?»

»Jo, ibland, men titta! — Hvad skall det nu bli för en tur. Sådana väldiga tärningar!» Hon lutade sig en sekund närmare honom för att kunna se bättre, hur kotiljonganföraren lät tvenne papptärningar rulla på golfvet för att med udda eller jämnt afgöra en danstur.

Gunnar hade bjudit upp Aina, men hon skakade nekande på hufvudet.

»Nej tack, herr Lejer, kotiljong har jag inte dansat sen den tiden jag var mycket ung och mycket dum, så dum, att jag trodde balerna skulle bli ett nöje för mig. Nu har jag alldeles slutat upp att inkräkta på platsen i danssalen, där skall man se ut på annat sätt än jag.»

Gunnar såg en smula förlägen ut. Han visste att här *kunde* vara fordran på en komplimang, men Aina fortsatte nästan omedelbart:

»Vill ni hålla mig sällskap ändå, är jag tacksam, förutsagdt, att det inte är en uppoffring.»

»Nej, tvärtom.»

»Så långt behöfver ni inte gå i artighet, herr Lejer.»

»Det var min fullkomliga mening. Jag dansar därför att det skall så vara, men jag låter helst bli.»

»Såå, då är vi öfverens. Vi ska emellertid sätta oss så, att vi kan se ut i salen, det tar sig vackert ut med alla de ljusa färgerna och de glada ansiktena. En lyckad kotiljong är obestridligen en balaftons höjdpunkt, då kulminerar glädjen.»

»Jag tror, att jag skulle njuta mera af att se en dans på en loge, där bondfolket svängde omkring,» sade Gunnar.

»Hvarför det?»

»Allting är mera äkta hos dem.»

»Och mera simpelt. Är ni folkvänligt sinnad, herr Lejer?»

»Nej, inte vidare. Jag håller bara på det, som är naturligt och sundt.»

»Och ni tycker att en bondflickas kraftiga företeelse är mera tilltalande än societetskvinnornas.»

»Ja, jag ber om ursäkt ifall den åsikten stöter fröken, men det tycker jag. Det är kanske därför, att jag ser saken från medicinsk synpunkt. Det kan visserligen anses, att jag inte hunnit särdeles långt på min bana än, men jag har användt hvarje ledig stund att studera, och då hinner man rätt mycket på några år.»

Hon såg på honom med en blick, hvilken beslöjades af de långa, mjuka ögonfransarna, och hon erfor något liknande vördnad inför denna gossaktigt rena, men manligt tänkande yngling, som utan afvägar ville målet. Det fanns en så stark, medryckande excelsiorkraft i hans enkla ord, att hon, trots sin skeptiska uppfattning af idealsträfvan satte lit till hans förmåga.

Några veckor senare proponerade Ebba, att Doris skulle vara med och spela en pjes, som de ärnade uppföra för välgörande ändamål; den skulle på samma gång bli en pièce de résistance frampå våren, när alla andra nöjen togo slut.

Doris var naturligtvis genast villig; hon kände sig redan yr i hufvudet af de få nöjen hon varit med om och längtade efter flera. På balen hos Olga Stjernvall hade hon träffat Kurt Stenhjelm, och nu talade Ebba om, att han skulle spela med i den lilla franska komedien. Han hade benäget åtagit sig älskarerollen, Ebba skulle vara en ung söt fru, Carl hennes man, och Doris den ogifta systern.

»I *pjesen* får du baronen,» upplyste Ebba leende.

»Tack skall du ha,» sade Doris skrattande, »*där* är nog också den enda plats jag vill ha honom.»

»Stackars baron Kurt!»

Ebba suckade tragiskt.

»Hvarför det?»

»Mitt lilla barn, begriper du inte, att le jeune homme pauvre har gått, eller åtminstone håller på att gå och förälska sig i dig.»

»Inte,» sade Doris rodnande, »det vore bra dumt,» tillade hon, »två fattiglappar, det passar illa ihop.»

»En koja och ett hjärta,» skämtade Ebba.

Men Doris tog saken mera allvarligt, icke för att hon *precis* trodde på Ebba, men det gaf de långa hvardagarna en viss lockande bouquet, den där tanken, att det fanns någon, som älskade henne för hennes egen skull, ty han visste ju, att hon var fattig. Det förlänade hennes en smula trådslitet tarfliga existens ett romantiskt skimmer, och hon fantiserade ihop små uppskrufvade sentimentala historier, om hur han skulle lida i tysthet, söka

glömma henne och möjligen icke kunna. Det var en öfver måttan platonisk och regelrätt position hon gaf sin olycklige hjälte, men så långt sträckte hon aldrig sitt medlidande som att kunna offra något för honom. Hon drömde om att på tillbörlig distans vara hans lilla solstråle.

Repetitionerna till teaterpjesen togo sin början och pågingo med mycken flit. När Doris första gången skulle lyckliggöra sin älskare med ett famntag, uppgaf hon ett litet flickaktigt skrik och spjärnade emot, men snart skötte hon saken con amore.

Gunnar kom alltid och hämtade henne, såvida han icke gaf sig tid att vara med från början. Det spelades nämligen alltid öfver hos Gaddes, och både herrn och frun hade hjärtligt inbjudit honom att göra sin syster sällskap. Äfven Aina förenade sig med dem.

»Herr Lejer gör mig ett nöje då,» sade hon hjärtligt, »jag känner mig mindre utanför den glada ungdomskretsen, när jag har någon icke spelande att språka med.»

Hon kunde naturligtvis ha inbjudit någon af de unga konstnärer hon kände, men efter de samtal hon haft med Gunnar, hade det slagit henne hur föga gedigna dessa unga konstnärsadepter voro, hon tyckte plötsligt, att det var med dem som med deras taflor, de tålde icke vid att ses på nära håll.

I april gick det lilla sällskapsspektaklet af stapeln, beskådadt af en hel mängd inbjudna. Darrande af rädsla, stela i ansiktet af det ovanda sminket och ängsliga att rubba de eleganta kostymerna stodo de

fyra amatörerna i en tyst klunga, väntande på att ridån skulle gå upp. Men väl inkomna på scenen, försvann blygheten för de tre unga, endast den stackars häradshöfdingen trasslade in sig och kunde icke komma till rätta med den enklaste fras.

Åskådarna voro emellertid nog godlynta, och kanske äfven belefvade, att taga allt från den komiska sidan, och efter en tjugu minuters »bagatell», föll ridån under stormande applåder.

Doris tog priset tyckte nog de flesta, men eftersom Ebba var värdinna, måste man komplimentera henne först och främst.

Gamla tanter, farbröder, balkavaljerer och väninnor omringade henne, och hon stod midt ibland dem med sin putslustiga air af förnäm dam, hvilken passade hennes lilla runda ansikte ungefär lika illa som en babyhatt en fyrtio års matrona.

Det föll af sig själft, att Doris skulle dansa första valsen med baron Kurt, men sedan fick han icke under hela kvällen tillfälle att närma sig henne. Hon var oupphörligt upptagen och fêterad, och han drog sig undan, missnöjd både med sig och henne.

Veckan efter denna vintersaisonens slutfest for herrskapet Gadde till landet, och dagarna gingo nu utan afbrott sin jämna gång för Doris.

I det rum i hemmet hon nu ensam disponerade, hade hon prydt väggarna med kotiljongsdekorationer, och hon försökte trösta sig med minnet af allt det roliga hon haft. Men det lyckades icke alltid, det lilla tarfliga hemmet hade fått något ännu mera hopplöst urblekt öfver sig än förr, och när hon då

mötte sitt eget ungdomligt vackra ansikte i spegeln, kunde hon fattas af en oresonlig vrede öfver ödets orättvisa. Om hon varit ful och klumpig, då skulle det icke varit så förfärligt att multna bort med allt det slitna omkring henne, men denna vinter hade lärt henne, att hon ägde makt att behaga, och att lifvets portar kunde stå öppna för henne, hon ville höra festmusiken brusa, se glädjens vin pärla i guldskimrande pokaler och känna, att hon var ung, icke bara till namnet, utan *ung* så som ordet borde beteckna ett ljust, sprudlande ystert begrepp.

De långa söndagsförmiddagarna voro värst. Gunnar gaf sig sällan tid att gå ut mer än en kort stund, modern var upptagen af sina bestyr, och Marie-Louise hade sitt hem att sköta, dessutom orkade hon icke gå långt. I sådana stunder saknade Doris Margit, men ännu mer den glada Ebba, eller Olga Stjernvall, som också lämnat staden för att resa till Wiesbaden.

En söndag i maj gick Doris ut alldeles ensam och mötte tillfälligtvis Kurt Stenhjelm, som hon icke sett sedan teateraftonen.

Det såg först ut som om han, efter en artig hälsning, tänkte fortsätta sin väg, men då han såg hur nedslaget Doris' nyss så glädjestrålande ansikte blef stannade han och frågade konventionellt:

»Är fröken ensam ute och promenerar?»

»Ja, jag har ingen att gå med.»

»Får jag erbjuda mitt sällskap?»

»Nog ville jag gärna, men jag vet inte om det passar.»

Han mötte icke fullt stadigt hennes halft ängsliga, halft bedjande blick. Hvilken som helst af de unga societetsdamerna han praktiserat ibland, skulle vetat bestämdt, att det *icke* passade, och han visste själf, att det var en frestelse han kastade sig i, en frestelse, som han med redlig vilja sökt bekämpa, därför, att han verkligen höll af Doris. Det kunde aldrig bli frågan om någon banal flirt med henne, och ett allvarligt tycke? — lika omöjligt. Fördömda öde, som skulle sammanföra deras vägar, men en gång var ingen gång.

Hon stannade.

»Hvarför stannar ni?»

»Jo, när baron är tyst, inte svarar mig på min fråga, så är det väl meningen, att det inte går an.»

Hon hade så uppenbart gladt sig åt denna lilla förströelse, han gjorde ju nästan ett barmhärtighetsverk, roade ett nöjestörstande, ledset människobarn. Det var sannerligen ingenting att öfverväga.

»Jo, det går visst an. Vi kunde ju ta vägen uppåt Norrtullsgatan och Nya kyrkogården, så håller vi oss högst comme il faut i folkströmmen,» sade han hastigt.

»Ja!»

Hon kom ifrigt intill honom och gick rak och smidig med bekymmerslöst spänstiga steg, under det hon pratade om allt möjligt.

De voro ute ett par timmar, och sedan följde han henne till hennes port.

»Går ni aldrig ut och promenerar om hvardagseftermiddagarna?» frågade han, sedan han efter en

brådskande tryckning släppt hennes små mjuka, lifliga fingrar.

»Nej, inte i allmänhet.»

»Har ni inte lust att gå ut åt Djurgården ett slag i morg... om onsdag, menar jag, ifall det är vackert väder?»

»Jo.»

»Hvar ska vi träffas?»

Han klarade sin röst, den hade blifvit så underligt hes.

»Baron får bestämma.»

»Vid Allmänna Gränd klockan sex, är det lämpligt för fröken?»

»Ja, jag skall komma. Adjö, och tack för i dag.»

Två, tre gånger voro de på detta sätt ute tillsammans, och Doris var alltjämt sprittande glad; hon höll emellertid af instinktiv fruktan att bli förbjuden, dessa promenader hemliga för de sina, men då Gunnar i början af juni reste till Skåne, dit han var bjuden, för att hvila sig en månad, erfor hon en obestämd lättnad. Det var ju icke alls något orätt och farligt i dessa tête-à-têter, men hon ville ändå icke, att Gunnar skulle mött henne och baronen.

Efter Gunnars afresa förflöt emellertid en hel vecka utan att hon hörde af Kurt, och hon blef nervös och retlig som ett ömtåligt barn, från hvilket man tar dess käraste leksak. En förmiddag telefonerade han dock till kontoret och frågade, om hon var ledig att gå ut på eftermiddagen. Doris svarade genast ja, och de kommo öfverens om mötesplats.

Ehuru hon noga passade på tiden, var han där före henne och kom emot henne med ett underligt brännande, konvulsiviskt behärskadt uttryck i sitt bleka ansikte.

»Vi gå väl utåt Djurgården,» sade han i en ton som föreföll främmande för själfva orden.

»Ja,» sade Doris, och de togo vägen åt slätten, »hvarför har baron varit så osynlig?»

»Jag har haft mycket att göra. Jag skall resa bort om några da'r; sommaren är outhärdlig här i Stockholm.»

Han talade forceradt, som jagad af en inre oro.

»Än jag, som får gå här och arbeta? — Då blir jag alldeles ensam. De här små promenaderna ha varit mitt sommarnöje.»

»Skall ni sakna dem mycket?»

»Ja, jag säger ju, att jag inte har något roligt sedan.»

»Stackars liten! Men när vintern kommer, tröstar ni er väl?»

»Det är långt dit, och för resten kanske det var min enda vinter. Vet baron, att jag har önskat så förfärligt mycket att bli lika förståndig och hvardagsnöjd som alla mina bekanta, men det går inte. När allting är tungt och tråkigt, blir jag som vild mot ödet, men kommer det bara den minsta solglimt, är jag *så* tacksam, och nu är *ni* den enda solglimt jag har.»

Hennes mjuka, barnsligt veka röst gaf ett tydligt uttryck åt alla de tankar, som böljade inom henne, men han var i denna stund okänslig för

den strid hon stred; han stod som Xerxes och piskade vågorna, sitt upproriska sinne, med järnkedjor.

Slutligen sade han med en röst, hvilken kufvad passion gjorde sträf och dof:

»Vet ni till hvad pris ni köper den solglimten? Jag skall säga er det, om ni vill sätta er ett ögonblick här bredvid mig på soffan. Jo, fröken, neka inte och var inte rädd. Det kan inte hjälpas, två vuxna människor ha inte rättighet att leka med elden, om de inte också ha mod att se in i flammorna.»

Doris vände sig ifrån honom; hon kunde icke uthärda hans blick, som glödde emot henne likt ett blodlystet rofdjurs. Hon blef blek af fasa, och ändå förstod hon, att hon nu stod inför något hon icke kunde undkomma.

»Jag vill gå,» sade hon otydligt; stillheten och folktomheten rundt omkring skrämde henne, hon reste sig och tog ett steg, men han hejdade henne och drog henne med vild häftighet intill sig. Hon kände hans kyssar på sitt ansikte, sin hals, sitt hår, hans flämtande heta andedräkt slog emot henne, och hans fina, aristokratiskt smala händer kramade hennes lif i hänsynslös lidelse.

Hon vågade icke ens gråta, och hon förnam endast ljudet af de druckna kärleksord han hviskade, ord utan sammanhang och innebörd, ord satta till den passionens otyglade melodi, som spelades i hans inre.

Slutligen släppte han henne, och lät sin hand långsamt gång på gång glida öfver pannan. Därefter satte han på sig hatten och sade i en ton, som icke tålde några invändningar:

»Jag skall följa er till spårvagnen.»

Er? Doris såg häpen upp till honom. Hon hade förstått detta utbrott som ett gräsligt, nästan skymfligt frieri, men i alla fall något, som förpliktade honom att anse sig bunden. Hon hade ju länge vetat, att han älskat henne, och hon tänkte sig detta som ett legitimerande af hans känslor. Nu skulle väl orden komma lugna och mera sansade, då han bad henne bli sin.

»Fröken Lejer!»

Hon spratt till.

»Kan ni förlåta mig?»

»Förlåta . . .!»

»Ja, och om möjligt glömma. Jag har ofrivilligt visat er, hvilken slaf af sina passioner människan kan vara. Om ni varit mindre oberörd, kan jag inte svara för hur detta skulle slutat, men nu är ni som ett lekande barn, hvilket tankspridt åhör sin första varning. Ni anar inte ännu den förbrännande, allt godt förtärande själsstrid, som kan rasa inom oss, stackars jordkryp, och det har funnits stunder, då denna er ovetenhet gjort mig galen. Nu vet ni emellertid, hvarthän samvaron med er drifver mig, och jag ber er undvika mig, likasom jag, så vidt jag ännu har ett uns heder i kroppen skall undvika er.»

Hon blef blodröd öfver hela det nedböjda

ansiktet, med ens stod den förnedrande scenens betydelse pinsamt klar för henne, och hon kände sig tyngd af en blygsel, som förtog allt hennes mod.

»Fröken Doris, lilla kära Doris,» sade han smekande, men lugnt, »om jag hade varit något annat än en fallen man, skulle ni ej behöft rodna öfver min kärlek. Då skulle den kanske fått en renare och bättre karakter. Jag hör till dem, som gått vilse i lifvet, och medvetet har jag aldrig velat göra er till min olyckskamrat, men er friska ungdom utöfvade på mig en tjusningskraft, som ni inte kan ana.»

Hon gick tyst med sänkt hufvud och snabba, oroligt jäktande steg. Vid spårvagnen sade hon ett kort »adjö» och skyndade in i vagnen, där satte hon sig längst in i hörnet, kämpande med de frambrytande tårarna.

När hon kom till staden var klockan närmare åtta, men hon tyckte, att hon icke kunde gå hem, icke visa sig för modern, medan det ännu var dager. Om hon endast haft någon att förtro sig åt, skulle det känts lättare; hon tänkte återigen på Margit. Hon skulle ha förstått henne, men icke ens smärtan i all sin intensitet förmår frammana de dödas andar.

Om hon skulle gå upp till Marie-Louise, men hon hade väl knappast tid med henne numera. Där fanns sedan tre veckor en liten röd, knubbig skrikhals i huset, och mamma Marie-Louise hade i allmänhet hvarken ögon eller öron för annat än sin lille Gösta.

Doris gick utan mål gata upp och gata ned; först vid tiotiden kom hon trött och förstörd hem, hörde likgiltigt på moderns förebråelser öfver, att hon dröjt så länge och lade sig genast utan att orka äta något.

TOLFTE KAPITLET.

»Nils, du är tvungen att komma in och se på pysen,» ropade Marie-Louise inne ifrån sängkammaren, där hon höll på att bada unga herrn med en stor, mjuk svamp. Det var redan en hel karl, den lilla sprattlande tingesten med de bestämdt knutna händerna, hvilken låg där i baljan och lät fru mamma sköta om sin aftontoalett.

»Nils, kommer du inte?»

»Men, käraste du,» svarade han litet otåligt ut ifrån förmaket, där han satt och skref, »jag har inte tid att springa ifrån mitt arbete hvar kväll för att titta på pojken. Jag har gjort det nu i tre månader. Skynda dig att lägga honom, tycker jag, så få vi en stund för oss.»

»Har du tid med det då! Så, Gösta, lilla lalingen, det va' duktigt, parka med tmå fossarna, så ja!»

Nils ryckte med en duns stolen mot bordsbenet och mumlade:

»Det var då ett odrägligt pjoller dagen i ända. Det är omöjligt att tänka.»

Marie-Louise tystnade, och det kom ett allvarligt drag i hennes blida ansikte. Stackars Nils, nu var det nog någon liten extra inkomstkälla, som slagit fel, eller hade han hört talas om en eller annan kamrat, hvilken haft tur i lifvet. Hon torkade varsamt af lilla Gösta och smackade åt honom, till dess hon tyckte sig upptäcka ett leende i hans tämligen odistingerade fullmånsansikte, men ack, leendet var en vision — eller en spetsfundighet, som skulle lura hans lättrogna mamma, ty plötsligt satte han i med ett illskrik, hvilket visserligen svarade för, att hans lungor voro i bästa skick, men som det oaktadt ej var särdeles tilltalande. Marie-Louise tog sin musikaliska son på armen, skyndade att stänga dörren till förmaket och ropade in den lilla barnflickan från köket.

»Gör i ordning Göstas vagn, Emma,» sade hon, »sedan kan du göra eld i spisen och sätta på vatten.»

Emma rystade upp de dunmjuka sängkläderna och gick så tillbaka till köket.

Marie-Louise lade den alltjämt skrikande Gösta och försökte tysta honom med den ena framgnolade vaggvisan efter den andra.

Nils öppnade dörren och ropade retligt:

»Om du inte kan få pojken att tiga, så är det så godt jag går ut.»

»Å nej, snälla Nils,» sade Marie-Louise bedjande, »vill du inte sätta dig i salen så länge, vi kan ju stänga bägge dörrarna.»

»Det är ingen olja på lampan.»

»Jag skall säga åt Emma att fylla på. — Tyst

nu, min lilla gosse, vyss, vyss, vyss. Bara Gösta somnat, kommer jag till dig Nils, det är min lilla rast.»

Hon räckte ut sin ena hand, den andra höll i vagnen, och Nils tog den en smula motsträfvigt, men icke ovänligt.

Så gick han igen.

Ungefär en halftimme senare behagade herr Gösta anse sig fått tillräcklig lunggymnastik och slöt de stora blå ögonen, men lät den röda munnen stå på glänt, som mera tillreds för nästa stora aria.

Marie-Louise kysste varsamt den ena lilla knubbiga handen, hvilkens tumme energiskt pekade upp-åt, smög sig sakta ur rummet och bytte ut Emma i köket.

Sedan den enkla aftonmåltiden var öfverstökad, satte hon sig i den soffa, hvilken de invigt första kvällen af sitt giftermål, och drog Nils ned bredvid sig.

»Hur är det med min lilla gubbe i kväll,» sade hon innerligt, »är det något du är ledsen öfver?»

Hon var något af det bästa en kvinna kan vara, den enkla, anspråkslösa Marie-Louise, hon var stor i det lilla. Alla dessa tusentals hvardagsplikter, hvilka gnaga ut trefnaden i hemmet, om man ej tager på dem med kärlekens lätta hand, förstod hon att länka in i hvarandra med outtröttligt tålamod. Var Nils vid dåligt humör såg hon det icke som ett ondt, hvilket måste botas med ondt, hon blåste på det så lent och på visst sätt förstående, som man blåser bort ett barns inbillade

onda. Hade han däremot verkliga bekymmer kunde det hända, att hon stannade utanför, men hennes kärlek hittade till slut alltid något kryphål, och hon lindrade med smekningar, hvad hon ej bättre förstod eller kunde afhjälpa.

Äfven nu talade han ut för henne i fullt förtroende, och sedan sökte de ärligt taga hälften hvar af bördan. Det var fattigdomen, som jagade upp moln på deras himmel, men de sökte modigt efter en blå flik af förtröstan.

»Det blir nog bättre, skall du få se, Nils, vi får bara inte vara för otåliga. Nu, när Gösta är litet större, tänker jag börja sy linnesöm igen.»

»Du arbetar alldeles ut dig,» svarade han mörkt.

»Nej, det skall du inte vara rädd för. Inte är det svårt att arbeta, när man har glada tankar, och du vet ju, att jag hoppas på framtiden.»

»Hur länge skall du kunna det?»

»Alltid, tänker jag. Jag har ju redan en gång sett, att den väntar aldrig för länge, som väntar på något godt. Du var ju min dröm ända sedan jag var en liten flicka, och så en vacker dag fick jag dig.»

Hon slog armarna om hans hals och strök sin magra kind mot hans.

Han klappade henne sakta på ryggen, lade så armarna om hennes lif och lyfte upp henne i sitt knä. Så sutto de länge tysta, hvarefter de hand i hand gingo in till pysen, på tå för att icke väcka honom.

De stodo och sågo på hans lilla välmående ansikte och tänkte båda allvarligt och undrande på,

hvad det skulle bli af deras lilla Gösta. Icke var det några storhetsdrömmar, de fantiserade ihop, utan endast ganska anspråkslösa medelmåttiga önskningsmål, sådana man upppställer, när man tillryggalagt ett godt stycke väg i pröfningarnas utförsbacke.

Nästa dag var söndag, och vid tolftiden kom Doris upp till systern. Nils hade gått ut, och Gösta var nyss insomnad, hon kunde aldrig komma lämpligare.

»Välkommen, lilla Doris,» hälsade Marie-Louise henne, »hur mår mamma?»

»Jo tack bra, hon hälsade så mycket. Vi har just haft bref från Gunnar. Han stannar visst öfver vintern i Lund. I nästa månad tar han troligen kandidaten.»

»Han är riktigt fäst vid Skåne, tycks det. Först skulle han ju bara stanna en månad, och nu har han varit där både juni, juli och augusti. Han måtte väl aldrig gått och blifvit kär.»

»Det tror jag inte. Det skulle kanske vara i Aina Gadde då.»

»Är hon där nu igen?»

»Ja, hon har varit där ett par månader, grefven är ju hennes gudfar, skref Gunnar, men i september skulle hon komma med familjen upp till Stockholm.

Doris hade tagit af sig ytterkläderna och satt nu vid fönstret, utan att likväl se ut.

Marie-Louise satte sig midt emot henne och tog bägge hennes händer i sina.

»Jag har länge undrat hvad det varit åt dig, min lilla tös,» sade hon moderligt, »du har inte

varit dig lik på sista tiden. Jag har flera gånger tänkt fråga dig, men det blir så sällan af med några förtroenden numera. Hvad är det, som gjort dig så blek och allvarlig, Doris?»

Doris ryckte sig häftigt loss från systern, och hennes ansikte blef mörkrödt af den varma blodström, hvilken dref upp mot hjärnan vid minnet af hennes sista möte med baron Kurt.

»Det är ingenting,» sade hon undvikande.

»Nu talar du inte sanning, Doris. Vill du inte säga mig, hvad det är. Jag har mera erfarenhet än du, och så håller jag ju så mycket af dig. Kanske jag kan hjälpa dig.»

»Nej, det kan ingen.»

Doris brast ut i en våldsam snyftning, gled ned på golfvet och gömde hufvudet i systerns knä.

»Kära lilla barn, du riktigt skrämmer mig. Kom, ska vi sätta oss i förmakssoffan, och så skall du försöka tala ordentligt om alltihop.»

Doris lydde. Afbrutet, med skälfvande osäker röst berättade hon alltsammans, och Marie-Louise lyssnade förfärad. Något sådant hade hon aldrig tänkt, att »en man kunde tillåta sig mot en bättre flicka».

»Stackars lilla Doris, och det har du gått och burit på,» sade hon slutligen, »men du borde aldrig ha gått ut med honom.»

»Jag ville ha roligt, jag tänkte inte på något annat,» snyftade Doris, och, tillade hon tvekande, »nu när jag går hvarenda dag likadant till och ifrån kontoret, rår jag inte för, att jag längtar efter honom,

eller jag vet inte, om det är honom men *någon*, som kunde ta mig med sig ut i världen och som hölle af mig. Det är just det värsta, att allt sedan den där förskräckliga dagen har jag börjat längta efter så mycket som jag aldrig tänkte på förr. Förstår du det?»

Jo, det trodde Marie-Louise, att hon förstod. Det var naturligtvis de kvinnliga instinkterna, som vaknade hos lilla Doris; det var den oklara önskan efter ett eget hem, som formulerade sig inom henne.

»Tänk, lilla Doris, om du kunde bli så lycklig som jag,» sade hon leende, »och få ett litet enkelt hem.»

Doris skakade på hufvudet.

»Nej, det är inte så. Hu nej! — Förlåt mig, Rie-lu, men det vore ohyggligt att gå och plita som du. Jag vill nog bli gift, och inte med en rik gubbe, som jag ville förr, men ser du, jag vill lefva ändå och *njuta* af mitt lif.»

»Kära Doris, det finns väl ingen större njutning än att hålla riktigt af någon, då är man rik, trots all fattigdom.»

»Nej, det tycker inte jag. Jag skulle inte kunna stå ut med småförhållanden, åtminstone kastar jag mig aldrig frivilligt in i dem. Jag kan inte med det där att gå upp i en annan, ser du, men jag vill, att han skall hålla af mig så mycket, att han kan förlåta mig mina fel.»

»Du är bra ytlig, Doris. Man skulle nästan kunna tro, att det som gör dig mest ledsen i den

där saken med baronen är, att du gått miste om en förströelse.»

Doris teg. Hon visste att systern aldrig skulle kunna reda den trassliga härfvan af tankar inom henne. Marie-Louise skulle tåligt ha nystat och trädt utan att slita af en enda tråd, ifall denna tankehärfva varit trasslig af ekonomiska bekymmer eller kärlekssorg eller något som helst annat normalt lidande, men det som upptog och plågade Doris' lifliga sinne, förstod hon icke.

Fru Lejer hade fåfängt gått och väntat på underrättelse, att Sven skulle komma hem. Hon hade längtat och hoppats hela sommaren, men ingen Sven hördes af. Nu de första dagarna i december kom emellertid bref. Han hade fått ökadt arbete och kunde icke resa ifrån, men föreslog att modern och Doris skulle fara öfver till Amerika och bosätta sig där. De kunde ju tänka på saken till våren; då skulle han hinna ordna sitt hem, så att han kunde taga emot dem.

»Mamma skulle få det så bra,» skref han, »bara hvila sig och må godt på gamla dagar. Doris får förstås göra nytta för sig. Hon kan väl sköta hushållet, så mamma slipper ha något bestyr med det. Respengar och ändå litet mer, skall jag skicka, men det är rakt omöjligt att trifvas här ute, om inte mamma eller någon af er där hemma kommer. Hade jag bara råd, skulle jag fara till Sverige igen och stanna där, men det går inte än på många år, och medan gräset gror, dör kon; när jag kan komma hem, äro nog alla gamla bekanta borta.»

Fru Louise lade tankfullt ihop brefvet; det hade ju på sätt och vis gått så bra för hennes kära gosse därute, skulden till farbrodern hade han betalt, och godt om pengar tycktes han ha, men hvad hjälpte det, när han led af hemlängtan. Hon undrade med häpen förfäran, om resan skulle vara mycket svår och om hon skulle kunna finna sig i det främmande landet, men detta sista behöfde hon väl hysa minsta farhågorna för, tänkte hon sedan, hon var ju hos sin gosse. Han som alltid haft svårast att undvara henne.

Och om Doris ville följa med, så vore det kanske det bästa de bägge kunde göra. Marie-Louise hade sitt, och visserligen blefve det svårt att skiljas, men det ginge väl för sig. Gunnar gled allt mera ifrån henne, hennes kärlek till honom var snarare en vördnadsfull beundran, och han å sin sida var alltid vänlig, men icke så hjärtlig och barnsligt öm som Sven.

Fru Lejer satt så mycket ensam numera. De båda skolgossarna hade hon icke heller längre att pyssla med, och i oktober skulle hon och Doris flytta till en mindre lägenhet på ett rum och kök endast. När stöket med flyttningen var öfver, hade hon icke mycket att tänka på igen, det en gång så trånga hemmet hade blifvit så underligt rymligt och stort, det ekade tusentals minnen från de tomma väggarna, hvilka stolarna ej fyllde nu mera än förr, och fru Louise kunde ibland öfverraska sig med att längta efter ett gladt stim af röster, den ena öfver den andra, alla i barnaårens högljudda diskant,

hon kunde nästan önska, att hon haft små slitna plagg att lappa eller att en rad af trasiga, smutsiga kängor garnerat spisstenarna, men mest af allt saknade hon i sådana stunder sin Gustafs trötta, tunga steg, hvilka gått och gått, innanför den stängda dörren, gått och gått, tröstlöst oroliga, och så kunde hon gråta den lilla, oförståndiga, omedvetet obarmhärtiga fru Louise öfver att *de stegen* upphört för alltid.

I medio af september underrättade Gunnar de sina i ett bref till modern, att han förlofvat sig med Aina Gadde. Han gjorde inga utläggningar af saken, berättade endast, att han tagit medicine kandidaten, men ämnade för vissa specialstudier stanna i Lund en del af höstterminen, hans fästmö skulle däremot komma till Stockholm tillika med den öfriga familjen Gadde redan om några dagar. Hunne han, reste han möjligen upp till Ebbas bröllop, men han visste icke bestämdt.

Förlofningen stod dagen därpå eklaterad i hufvudstadens tidningar, men väckte just ingen ytterlig förvåning hos de båda kontrahenternas bekanta. Det var ju klart, att han förlofvat sig med Aina därför, att hon var ett rikt parti, och hvad henne beträffade, hade hon redan förra vintern tydligt visat sin benägenhet för att låta sig tagas af den unge eskulapisonen.

Man var likväl ganska nyfiken att få se Aina som fästmö, och därför uppvaktades Gaddes de första veckorna efter sin ankomst till hufvudstaden af det

societetens pilgrimståg, hvilket man gifvit namn af skyldighetsvisiter.

Aina var ingen glad och öfverlycklig fästmö, lugnt och sansadt, nästan tillbakadraget tog hon emot alla lyckönskningar.

»Men nu skall väl lilla Ebba vänta på äldre syster,» sade moster Marika Ufsköld en dag, »fast ni får inte gifta er på samma dag, det medför olycka.»

»Nej tack, jag vill gifta mig i november, som det är sagdt,» svarade Ebba ifrigt.

»Ja, inte är det värdt att vänta på mitt bröllop. Gunnar vill sluta sina studier först, så det dröjer nog minst två år,» inföll Aina.

»Men kära barn,» moster Marika smekte henne västanvindslätt öfver kinden, »du, hm, hm, blir un peu passée alors, tu sais ma petite, tu as déjà vingt-six ans.»

När friherrinnan Ufsköld skulle utveckla högsta potens af grannlagenhet, tog hon alltid en i hennes gulnade minnesgömmor omsorgsfullt konserverad fransk fras, och att en ung flicka var fyllda tjugusex år, gick rakt inte an att säga på svenska, det skulle varit »horriblement indélicat».

Aina drog sig undan smekningen.

»Ja, jag är ett och ett halft år äldre än min fästman,» sade hon kyligt, »och det är mycket möjligt, att jag blir passée till dess, men så har jag då egentligen aldrig haft någon fraicheur att skryta af.»

Aina hade ingen vän att närma sig till, och för mängden var hon en sluten bok, som ingen

skulle brytt sig om, ifall den icke varit bunden i rikedomens praktband. Icke heller i brefven till Gunnar gaf hon sig helt, ty hon visste med ett kvinnohjärtas säkra instinkt, att han icke älskade henne.

Han hade friat af ett slags uppsvallande medlidande för hennes svaghet, och han hade aldrig sagt, att han för henne hyste någon annan känsla än »tillgifvenhet». Ofta, när hon satt framför den tända brasan i sitt rum, sysslolös och trött på allt det rastlösa arbetet omkring sig, tänkte hon på den stunden, då hennes lifs öde afgjordes. Det var efter en stor middag, kanske såg hon bättre ut än vanligt, den dagen, hon trodde det nästan; dräkten var vald med raffinerad omsorg för att behaga en enda, den som minst brukade fråga efter vackra toaletter. Hon hade varit relativt nöjd med den bild spegeln återgaf, och hon såg genast vid bordet, där Gunnar var hennes kavaljer, att hon lyckats draga hans uppmärksamhet till sig. Till sig! Nu log hon ett hårdt, bittert leende vid den tanken, det var också då hennes rikedom, som fångat honom, den elegans hon kunde slösa med och som hon förstod att använda. Ack, hela lifvet igenom ville hon bli Worths eller någon annan modefurstes slaf, om hon till det priset vann Gunnar för sig.

Efter middagen gingo de ned i parken, där bokarnas gulröda löf redan strödde sin tjocka höstmatta öfver de breda gångarna, men där det ändå var sol och en viss kvardröjande vemodig fägring, som en sista döende, långsamt bortdragande afskedston

ur ett potpourri af glada melodier. Det var sommarens farväl; det var mötet mellan den allvarliga, tungsinta hösten och den stolta, lifslystna sommaren, som pågick därute i septembereftermiddagen, då de kommo arm i arm.

Hon hade satt sig på sin älsklingsbänk invid den gamla, uttorkade ruddammen, hvilken grodorna gästade om våren; det var tyst omkring dem, så tyst, som stode allt afvaktande.

Kanske hade hon tänkt komma fram med någon allmängiltig fråga, det mindes hon icke nu, ty alla hågkomster koncentrerade sig omkring hans ord, de lugna, vördnadsfulla ord, hvilka sade henne, att han gissat hennes hemlighet. »Fröken Aina» — hon tyckte, att hon i tankarna kysste denna härliga, manliga stämma, att hon kysste den mjuk och älskande varm med tusen glödande, längtansfulla kyssar, »ni vet att jag är mycket fattig, och att jag ingenting har att bjuda en hustru på, men jag är ung och vill arbeta mot ett mål, som jag ser stort, är detta er nog; har ni mod att tillhöra mig och vänta på mig efter hvad jag nu sagt?»

Hon visste icke, hvad som sedan följt, men hon trodde, att hon ett ögonblick, ett enda, glömt allt utom sällheten att äga honom, och att hon slutit sin stackars missbildade kropp i en skälfvande smekning in mot hans harmoniskt formade gestalt; hennes fula, fågelskarpa ansikte hade tryckts mot hans regelbundna drag — ja så, så hade hon skänkt sig till en man, hvilken icke älskade henne, hvilken tog henne som lefvande säkerhet på hennes kapital.

I rummet utanför ljöd Ebbas muntra röst, hon profvade någon af de många klädningar, hvilka syddes åt henne. Hennes prat lät för Ainas öron som pinande fågelkvitter för uppdrifna nerver.

En gång i veckan kom ett bref på fyra à fem sidor från Gunnar. Han skref vänligt, men utan smeknamn eller den finkänsliga uppfattningen af en älskad kvinnas karakter, som gör dylika bref till dyrbara reliker. Det fanns icke en enda af dessa andefattiga, öfverflödande kärleksfraser; han var som en blind, hvilken icke beröres af det starkt strålande ljus, som hålles upp emot honom.

Aina försökte måla och i arbetet glömma sin sorg, men hon kunde icke längre skapa något konstverk. Lifvet hade tagit henne i sin hårda omarmning och höll henne fast, så som det håller alla sina barn, obevekligt, fordrande dem helt i strid eller lycka.

TRETTONDE KAPITLET.

Ebbas bröllop med ty åtföljande fester, julen och dess förströelser desslikes voro förbi, och dagarna återtogo sin tröga snigelgång af jämt fördelade sysselsättningar.

Fru Lejer hade varit krasslig hela januari månad och tycktes helt långsamt repa sig. Barnen öfvertalade henne därför att åtminstone icke denna vår tänka på någon amerikaresa. Ännu ett år kunde hon ju stanna i Sverige.

Fru Louise gaf vika för de ungas vilja, men i det bref hon skref till Sven bestämde hon, att nästa år skulle hon vara hos honom.

Gunnar, som skulle afsluta studierna i Stockholm hade hyrt en dubblett i början af Kungsholmen. Den var ytterst enkelt möblerad, när han flyttade in där, men när Aina kom för att se, hur han hade det, bad hon genast att få vidtaga några förändringar.

»Du måste låta mig försköna ditt hem,» sade hon smekande, »det går bestämdt inte att arbeta i en sådan här omgifning, en soffa utan stil, ett skrif-

bord, så klumpigt, att det tydligen leder sina anor från någon landssnickare och ingen ordentlig spegel.»

»Ja, än sedan, jag har arbetat i tarfligare rum än så, och vore inte mamma och Doris så trångbodda, hade jag nog inte kostat på mig lyxen af egna rum en gång,» svarade Gunnar. »Det är inte lätt att få allting till skänks af andras godhet,» tillade han bittert.

»När du kan säga så, förstår jag, att du inte håller af mig,» sade Aina. Hon hade tagit af hatt och kappa och stod framför honom i den mattgrå, nästan för eleganta hvardagsdräkten. »Gunnar, hvad är alla mina pengar värda, om jag inte med dem kan glädja dig. Hade jag varit en fattig flicka, skulle jag aldrig fått bli din, men nu är jag det; och nu vill jag också af tacksamhet för denna lycka slösa både min kärlek och mitt guld på dig.»

Han tog hennes hufvud mellan sina starka händer och lyfte upp det bleka ansiktet för att kyssa det. Utan lidelse, tacksamt och vänskapsfullt tryckte han sina läppar mot hennes panna och mot de halfslutna ögonlocken.

»Så gör som du vill, lilla Aina,» sade han.

»Gunnar, om du kunde hålla af mig en smula för min egen skull; hvartenda ögonblick jag är skild ifrån dig, fruktar jag, att någon makt skall hålla dig fast och att jag aldrig mera skall få luta mitt hufvud intill dig. Om du visste, hvad jag afundas alla unga, vackra flickor, som inte behöfva ängslas för att mista det käraste de äger i världen.»

Han strök henne lugnande öfver håret så som

han brukat göra med Doris, satte sig sedan i soffan och drog henne intill sig, men det skedde lamt och mekaniskt, som hos den, hvilken med heder vill fullfölja den plikt han åtagit sig.

»Jag håller mycket af dig, Aina,» sade han i en öfvertygande ton.

»Vill du berätta mig något om ditt lif?»

Hon hade knäppt sina händer om hans arm, men släppte nu taget och lutade sig bakåt den hårda, obekväma soffkarmen.

»Det vet du ju allting om, Aina!»

»Vet jag verkligen det?»

»Ja, in i detaljer, skulle jag tro.»

»Har du ingenting dolt?»

»Nej.»

»Förlåt mig, Gunnar, jag vill inte vara inkvisitorisk; du vet, hur jag litar på dig, men allt, allt som gäller dig, har intresse för mig. Du är innehållet i mitt lif, hvad som funnits förut, är som utstruket, det gifs icke en dag i mitt förflutna, som har värde före den gången jag träffade dig.»

Gunnar såg på henne med en deltagande blick, men han kände det dock, som gaf hon honom osynliga bördor att bära. Det var beroendets blyvikter hon med hvarje uttaladt kärleksord hängde tyngande vid hans fötter och händer. Hennes svartsjuka skulle hädanefter utöfva kontroll öfver hans handlingar, och hon skulle försöka det omöjliga, nämligen att förvandla ljum tillgifvenhet till stark kärlek.

Aina hade möblerat om i sin atelier, hon hade lagt mjuka, färgrika mattor öfver det bonade golfvet,

fått bort gipsmodeller af armar och ben, kluddiga skisser och djärft målade kvinnofigurer. Hon gjorde det till ett förfiningens och smakens nid d'amour, tände om aftnarna små kulörta lampor bakom de höga bladgrupperna, satte cigarrkoppen af occideradt silfver i ordning med de egyptiska cigarretterna i, drog fram den bekväma länstolen, så att den skulle få komma i bra belysning, och satte sig själf vid det runda bordet, försedd med något handarbete, så som hon visste Gunnar ville ha det.

Så småningom blef det en vana, att han tillbringade aftnarna med henne. Han läste högt, eller de diskuterade tillsammans. Smekningar och ömma fraser förekommo mycket sällan, men Gunnar vänjde sig alltmera att njuta af den rikedomens raffinerade lyx, som han i början knappast förstått uppskatta.

Det uppstod ett förtroligt godt förhållande emellan dem, och Ainas tungsinthet gaf slutligen vika. Det kändes så tryggt att tänka sig framtiden flyta fram på detta stilla, fridfulla sätt; hennes skepticism söfdes, och hon började tro på verklig lycka.

Ibland voro de på teatern och superade sedan ute. Då fick Doris vara med, och ofta slöto sig ett par ungherrar till deras kotteri. Då blef det muntert, i synnerhet var det Doris, som med sin vakna liflighet höll sällskapet vid gladt humör, och de unga läkarna kände sig varmt dragna till Gunnars vackra syster.

Rydberg var Doris älsklingstillhåll, där var så fashionabelt, tyckte hon, man kände sig inom cirkeln.

»Hon är kokett, lilla Lejer,» yttrade en af medicinarna sedan på hemvägen åt kamraten.

»Ja, och oåtkomlig som tusan. Hon kanske redan är brandförsäkrad.»

»Det är en nöjeslysten unge, men pikant i alla fall.»

»Ja, hon har en förbaskadt stor förtjänst, man hinner aldrig tröttna på henne.»

Gunnar hade under hela sin studietid gått och gällt som en ohjälplig tungus bland kamraterna, men nu hade han med ens blifvit möjligare. Han drogs in i deras krets, halft ofrivilligt, halft nyfiket, allt eftersom han mera säkert kände sig som den blifvande rike mannen.

Erik Hedfors, en öfverliggare, hvilken lättjefullt lät böckerna »ta dammrocken på sig», som han kallade det, och som »hemsökte gossarna för att dra dem ut i malströmmen ett slag», blef Gunnars ciceron.

»Ska du opp te' fästmön,» sade han en eftermiddag, då han knackat sig in hos Gunnar och fått fast position på den turkiska divanen med en cigarr mellan de tjocka läpparna, »då kan du just behöfva dig ett nachspiel senare på kvällskvisten, gosse lilla. Vi ska vara tillsammans i all gemytlighet, eh?»

»Nej, inte i kväll igen, jag var ju där i går,» svarade Gunnar motvilligt.

»Än se'n, exemplariske yngling, hvad tjänar det till att du kniper så argt på schaberna! Lifvet tillhör ungdomen, har du inte lärt dig den vishetsregeln än, och en liten oskyldig vira tycker jag ska

vara uppiggande. Snart sätter du dig ned som en stadgad familjefar, med representativa åsikter och blir grå utaf bara fan. Då ska du inte besväras vidare af Erik Hedfors, den galningen och gyckelmakaren, han som aldrig har spelat falskt med kortlapparna, bara med hennes nåd Fortuna, när hon stod fadder åt honom. Ja, stirra på mig du, det ä' om mig själf jag talar. Jag kunde ha varit en plugghäst och döddansare, och kommit mig upp på grön kvist, men det slentrianmässiga idislandet af dygden låg inte för min röst.»

»Men du tänker väl ändå en gång ta examen?»

»Det vete tusan. Jag lägger mig hellre i en låda, än jag slår upp någon, som det heter på konstspråket. När jag har lefvat svearna, så att pokalen går i kras, skänker jag mitt ärade kadaver till Karolinska Institutet. Det blir min insats i den medicinska fakultetens utveckling.»

De första gångerna Erik Hedfors gästat Gunnar, hade denne vämjts vid hans krassa, håliga åsikter, men det fanns något förrädiskt vampyrartadt hos honom, hvilket Gunnars karakter icke kunde stålsätta sig emot. Han förebrådde sig dessa genomrucklade nätter som en omanlig svaghet, men det var en makt starkare än han själf, som dref honom ut i det bullrande kamratlaget.

Det blef ett febrilt, undergräfvande kafélif han började föra, och han lärde sig uppskatta köpta smekningar som äkta. Morgonens goda föresatser brötos innan kvällen, och när han vid tiotiden

lämnade Aina, uppsökte han oftast »kotteriet», hvilket väntade honom vid spelbordet.

Då och då gick han visserligen hem till modern och Doris, eller upp till Nils och Marie-Louise, men sedan han begynt föra ett utsväfvande lif, pinade det honom att taga emot de sinas beundran.

Under sommaren lyckades han få förordnande, men detta var tyvärr i en militärstad, och han kastade sig med en passion, som han icke själf förstod, in i det utsväfvande lif hvilket här fördes.

Aina reste icke på besök till honom, men de skrefvo ofta till hvarandra, och han hade lärt sig forma sina bref i en hjärtlig om också icke glödande stil. Han anade icke, att ryktet om hans lefnadssätt redan nått henne, men att hon hade fördrag med allt, hellre än att förlora honom.

Så frampå eftersommaren kom helt plötsligt och oväntadt slaget. Herr Gadde dog efter några dagars sjukdom, och till sorgen sällade sig en upptäckt, hvilken försatte hans änka och barn i den största bestörtning. Den rikedom de trott så solid, visade sig vara ett tunt, förgylldt skal omkring en maskfrätt kärna. Ensam hade han gått, tyst och sluten och burit dessa bekymmer; så länge han lefde, hade han lyckats sammanhålla det bräckliga korthuset, men nu rasade det, och kreditorerna kastade sig girigt öfver spillrorna.

Hela den ståtliga egendomen var öfverinteckned, det vackra lösöreboet måste gå på offentlig auktion, och endast så mycket räddades af de in-

komna medlen, att fru Gadde och Aina fingo ett obetydligt kapital att lefva på.

Aina led mest vid tanken, att hon nu måste bryta sin förbindelse med Gunnar, ty hvad ägde hon väl att gifva när rikedomen var borta.

Hon skref ett bref, som hon trodde vara lugnt och sansadt. Hon sade honom hela sanningen, men — när hon skulle skrifva ned de ord, som måste resa muren emellan henne och honom, som var henne vida mer än tillvaron, ljuset, friden, då svek hennes mod, och hon afslutade hastigt med några meningar, vibrerande af hopp och förtviflan. Hon kunde arbeta, en vacker konstnärsbana låg framför henne, och hon skulle icke bli någon börda för honom. Det var ett hjärta, som svalt, en själ som törstade efter ömhet hon lade in i dessa fattiga rader.

Den första känsla Gunnar erfor då han läst ett par sidor i Ainas bref var lättnad; det föreföll honom som hade dörren slagits upp från ett kvalmigt sjukrum och den friska luften kommit emot honom stärkande och sund. Hela denna förlofning, hade den icke varit en förnedring, hade den icke fört honom vilse, endast därför att han fruktat den raka vägen, som så snart skulle föra honom till ett hem vid Ainas sida. Han hade tyckt sig maktlöst kväfd af denna kärlek, som visserligen i världens ögon skulle ha gjort honom oberoende, men hvilken han i själfva verket måste förakta sig för, att han mottog.

Fri! Fri! Han höll det lilla, hvita pappersbladet ut ifrån sig och lät det sedan falla ned på

bordet, ty tankarna öfverväldigade honom så, att han icke kunde fortsätta läsningen. Hur bittert hade han icke ångrat denna förbindelse, nu kände han sig öfvertygad om, att hon skulle bryta den. Hon visste ju, att han icke älskade henne, eller hade hon glömt det för den sista tidens skenbara lycka?

Han ryckte ånyo till sig brefvet och läste; det lade sig ett tungt, bekymradt drag öfver hans ansikte, allt eftersom han kom djupare in i denna klagande, på en gång stolta och veka bikt. Och han förstod, att hon icke betraktade deras förhållande som afslutadt. Hon spelade varligt på brustna strängar en melodi, hvilken för *hennes* öron ägde den rätta klangen.

Fram och tillbaka gick Gunnar i sitt rum, han insåg, att han pantsatt sin heder, och att han icke fick låta denna pant förfalla. Ärligt måste han klargöra sin ställning för henne och låta henne välja.

Med ens vaknade han ur ett rus, men det var som hade detta uppvaknande skett en kulen morgongryning, då man ryser för den dag af olust som randas. Han skulle arbeta för en varelse, hvilken egentligen var honom främmande. Han måste sträfva att fortast möjligt bli licentiat och få en anställning, och sedan skulle det bli med henne han kanske komme att dela det lilla provincialläkarebostället hon en gång talat om. Detta vore dock i lyckligaste fall, troligen finge han först flacka omkring på förordnanden än här, än där, endast tänka på brödkakan för sig och — *en till.*

Gunnar tvang sig till att skrifva ett vänligt bref, och när han förseglat det, drog han en djup suck. Det var slut med hans vetenskapliga storhetsdrömmar, bågen hade brustit, som han spänt för hårdt, bunden, fattig, skuldsatt skulle han fortsätta lifvet.

Den natten spelade icke Gunnar; han grubblade öfver sitt öde, men redan nästa natt satt han åter med korten i hand; den hasard, som från början endast utgjort en stunds nöje, blef till en strid, i hvilken han satte in hela sin energi; dessa timmar vid spelbordet döfvade han sina mörka framtidstankar, och med växlande tur och otur fortsatte han att lyda den demon, hvilken höll sin järnhand omkring hans förnuft.

Han lånade till höger och vänster och lämnade vid sin afresa ganska mycket skulder efter sig.

Aina såg genast, hur förändrad han blifvit, men hon låtsades ingenting om. Han hade mycket att göra, men det tycktes, som all hans friska arbetshåg var borta. Icke ens mot Doris var han som förr; han blygdes inför systern och stannade blott en liten stund hemma, sedan skyndade han som bränd därifrån.

Fru Lejers blickar följde honom forskande och sorgsna. De blefvo så underligt skarpsynta dessa eljes så matta ögon, när det gällde barnen, och det stod bestämdt icke rätt till med Gunnar. Hon hade ingenting hört om den spelpassion han fallit offer för, ty det nådde så föga af världsbullret in till hennes lilla vrå, men hon anade instinktivt, att

Gunnar behöfde henne. Icke på samma sätt som Sven, men han skulle i alla fall känna, att hos henne hade han alltid en öppen famn, om han också växt ifrån att förtro sig till den.

Julaftonen firade Gunnar hos modern, sedan han hela eftermiddagen varit hos Aina, hon och hennes mor voro bjudna till fru Lejer, men då modern icke ville gå, stannade äfven Aina hemma.

Doris hade klädt en liten gran och lagt några små enkla julklappar vid dess fot. Hon hade tänkt ut lustiga deviser och njöt af moderns och broderns öfverraskning, men hennes yra, blodfulla glädje var tämd. Hon hade till sist lärt att lägga band på sin ysterhet. Det hade kommit ett tankfullt, djupt uttryck i de förr så leende ögonen, och det täcka, oregelbundna ansiktet hade fått skarpare linier, sådana som de utmejslas under sömnlösa nätter.

När fru Lejer kokade den traditionella julgröten ute i köket, sutto Gunnar och Doris kvar vid granen och språkade. De talade först om sina gemensamma barndomsminnen, men sedan blef det plötsligt tyst i det lilla rummet.

»Gunnar du,» sade Doris, »hvad det ändå går underligt till i världen. Jag tycker, att ju längre man kommer, ju mindre förstår man lifvets mening.»

»Har du också börjat grubbla öfver den, stackars lilla Doris?»

»Ja, och jag tror ändå, att jag omedvetet stretade emot i det längsta, jag ville se allting så ljust och gladt, fastän jag i verkligheten aldrig haft mycket af min drömda fröjd. Men det förstås, nog kan jag bygga luftslott än.»

»Kan du, liten, låt höra!»

»Ånej, luftslott är någonting alldeles för barnsligt för dig, du, store Gunnar, du skulle bara skratta åt mina dumheter.»

»Nej, jag tror det skulle göra mig godt att höra på någon, som ännu kan bygga luftslott.»

»Stackars Gunnar!» Hon klappade honom på axeln.

»Vi ska inte tala om mig, Doris.»

»Nå, så om mina luftslott då. De äro inga babelstorn nu som förr, men ganska höga i alla fall. Jag tänker bli ett självständigt fruntimmer, resa ut till Amerika och söka mig en bra plats, och sedan, ja, sedan vet jag inte precis, om jag vill tala om mer; du har i alla fall fått veta det solidaste. Första våningen, hvad säger du om den, tidsenligt inredd?»

»Jaså, du tänker öfvergifva Sverige,» sade Gunnar, »skall min solstråle fara så långt ifrån mig?»

»Du har ju Aina, käraste Gunnar.»

»Ja, jag har det.»

»Hon är så snäll, och ni blir nog lyckliga.»

»Lyckliga!»

Han skrattade tvunget.

Doris lade båda sina mjuka armar om hans hals och såg honom in i ögonen.

»Gunnar, du är så förändrad! Du är inte så manlig och stark som förr, och så är det som du glede ifrån oss, det får du inte! Om också hela Atlanten ligger emellan oss en gång, så håller jag dig fast. Jag vill se upp till dig, Gunnar, då skall du inte vända dig bort. Nog vet jag, att du är den

bäste raraste bror, som finns, men just därför, gör det mig så ondt, att du skall undvika mig, att du så sällan har tid med mig.»

»Förlåt mig, Doris, jag har haft så trägen sysselsättning, och för resten ... Ja, det förstår du inte, barn!»

»Jag är inte något barn.»

»Jo, var lilla syster Doris för mig, så vill jag helst ha det.»

Han kysste henne på pannan, men öfvergick med nervös ifver till ett alldagligt ämne; han var rädd för den vaknande, spörjande oron han mött i Doris' glänsande ögon.

FJORTONDE KAPITLET.

Vintern hade med långsamma, dröjande gammalmanssteg vandrat framåt och lämnat efter sig djupa snöspår. Nu hade gubben emellertid gifvit väldet åt arffursten Vår. Den detroniserade monarken vände kosan uppåt de höga fjällen, där han skulle bli anakoret, den gamle syndaren. Men Våren log åt hans omvändelse, log för öfrigt åt allt, så som oerfarenheten och ungdomen ler. Han strödde ut blommor på vägar och stigar; det skulle bli en annan regering, hans, han ville göra världen till ett glädjens rika land, men stackars kung Vår, i norden var han icke enväldig, naturen skref hårda lagar för honom, och ur sitt fulla ymnighetshorn fick han endast låta några små vårlökar, blåsippor och hvitsippor falla till marken.

Vårlökar och blåsippor voro icke så nogräknade om platsen, de tittade upp som nyfikna fattigmansbarn ur den torftiga omgifningen af fjorårets bruna, hopskrumpna blad, hvitsipporna däremot dröjde, de väntade på gräset och på att kälen skulle gå ur

marken, men sedan rakade de upp och stodo i klunga som halfvuxna skolflickor en söndagsmorgon, iförda helgdagsståt.

Våren var glad, allt detta hade han hunnit med under april månad, och då hade han också kysst lif och värme i de stelnade träden, gått i skogarna till veteranerna i de oslitliga gröna barr-rockarna och lofvat dem en liten extra upputsning, han hade pratat med vårbäcken och lärt lärkan sjunga sin muntra visa. Och han hade uppmanat de andra fåglarna att tralla med, hvar och en efter sin förmåga.

Med människorna hade kung Vår mera besvär; trots alla hans huldrika omsorger och väna leenden, fanns det ansikten som icke ville klarna, ögon, som icke strålande af hopp blickade mot hans skönhet; ja, det gafs till och med sådana, som gingo alldeles ur vägen för honom, men det var icke hans sätt att bekymra sig; han svängde käckt sin spira så att det glittrade i solskenet.

Förnuftigt, ordningsälskande folk hade klippt af högra hörnet i sin almanack för april månad och började nu pricka för bemärkelsedagarna i maj.

Det hade varit en underligt komplicerad tid för Aina Gadde, denna långa vinter. Hon hade varit lycklig, trots allt, ty Gunnar försummade henne aldrig. Det gafs till och med stunder, då hon trodde sig älskad.

Hans sjuka samvete hade döfvats genom falska smekningar, och han sökte genom ordens ömhet ersätta, hvad som brast i handling; detta hans sinnestillstånd hade Aina icke i början förstått; hon endast

led af att ha så föga inflytande öfver honom. Men på de båda sista månaderna, då han öfverretad och nervös som han blifvit, icke längre ens förmådde hålla skenet uppe, hade hon med pinsam klarhet förstått, att *hon*, just hon, som icke tyckte sig kunna lefva utan honom, stod i vägen för hans framtid. Hon var den torra gren, som måste huggas bort, om icke hela trädet skulle förtvina, hans framtids en gång så kungligt resta, grönskande träd.

Denna förmiddag väntade hon honom som vanligt, han brukade alltid komma upp en stund, innan han gick till sjukhuset.

»Mod — mod — mod!»

Hon upprepade detta enda lilla ord med sin oändligt stora betydelse, sade det om och om igen. Mekaniskt plockade hon samtidigt bladen af en halfvissen ros, hvilken hon för ett par dagar sedan fått af Gunnar, och som nu låg framför henne på bordet. Det var som hade hon afbladat sin lefnadslycka — sin egen stackars halfvissnade, döende lycka.

Skära, ömtåligt bleka med gula, skrumpnade kanter föllo de fina, sammetslena blombladen ned öfver hennes mörka klädning och öfver mattans brokiga väfnad; från klädningen skulle hon skaka ned dem, från mattan skulle hon sopa bort dem och kasta dem i elden.

Trots att maj inbrutit, frös Aina och hade just låtit sätta in en brasa i sitt rum, som nu åter fått prägel af atelier. Hon målade ganska mycket, hade oupphörligt beställningar på taflor och lade af inkomsten till det blifvande hemmet. Det var kända

genrebilder, hon skapade med den intensiva uppfattning kärleken förlänade henne, och i familjerna sades allmänt, att Aina representerade ett fint kvinnligt konstnärskap, som låg nästan i träde bland de unga moderna artisterna; hon hade också helt och hållit dragit sig ifrån kamraterna. De kallade henne oförsynt »affälling» och »handtverkare», men om dylika ord nådde henne, brydde hon sig icke om dem. De förstodo icke *hennes* mål, likasom hon nu mera blifvit främmande för deras äflan.

Hade hon en enda gång skilt sitt eget personliga jag från tanken på Gunnar, skulle hon kanske gifvit sina belackare rätt; hon var icke längre helt konstnär, det hade kommit hvardagsdamm i penseln, och färgerna på paletten voro torra. Det var icke det saftigt breda och individuella öfver hennes målningar, utan »gumman vid spisen», »modern vid vaggan» eller »de båda ungas möte» var den fint utförda kopian af traditionell konst.

Nu insåg hon dock, att denna grundplåt var förgäfves samlad. Hon slet af de sista rosenbladen. Var det obarmhärtigt? Nej, nej, de voro ju symbolen af döda drömmar, af gäckad tro, af tusen, tusen gråvordna förhoppningar.

Det ringde. *Hans* ringning, den kunde hon icke misstaga sig på, och i nästa minut skulle han stå framför henne — men hurudan? Blek, hålögd, med djupa skuggor i det markerade ansiktet och med ett slappt, trött drag kring munnen, ett drag af äckel och leda. Skyggt skulle han möta det

friskt inströmmande dagsljuset, hvilket blef skärande skarpt för den, som vakat natten ut vid spelbordet.

Hon hörde otydligt, hur han frågade jungfrun efter henne; kände en viss tillfredsställelse vid tanken på att de skulle bli alldeles ensamma, modern var ute, och kunde så icke tänka lugnt mera. Det susade för hennes öron, och tungan blef torr och sträf som på en febersjuk.

Hon tog den stympade rosen, förde den med lidelsefull häftighet till sina läppar och hviskade som i yrsel:

»Herre Gud, herre Gud, tag inte min lycka ifrån mig, inte än, inte än! Straffa mig inte därför, att jag inte tror på dig, jag *skall* tro, om du bara ger honom åt mig, om inte för hela lifvet, så ett år till, ett halft, några månader . . .»

Det tog i dörren.

»God middag, Aina lilla.»

»God dag, Gunnar.»

Det var knappt en hälsning, snarare ett vildt, kväfdt ångestskri, ty den starka inre röst, som i afgörande ögonblick sällan tiger inom människan, som drifver henne framåt mera oemotståndligt än något yttre tryck, sade Aina, att hon icke finge något uppskof. Hon, som ville Gunnars lycka, måste offra sin egen och ge honom fri.

»Hur är det, Aina, är du sjuk?»

»Nej! . . . Vill du inte sätta dig?»

»Jo tack, kom och sätt dig bredvid mig.»

Han visade på den låga schäslongen.

Aina gjorde en afvärjande rörelse och gick fram till fönstret. Hon stod så, att hon vände ryggen åt honom, men hon såg honom ändå. Hans bild hade bränt sig för djupt in i hennes inre för att någonsin kunna utplånas, men den hade ej längre samma utseende, som när hon först lät den smekas in i sitt hjärta. Nu var det en gulnad, illa medfaren daguerrotypi, men ändå så kär, den hade alla älskade minnens helg öfver sig och skulle alltid ha det.

Han hade också förblifvit stående, men nu satte han sig på en stol, stödde armen mot ett bräckligt fantasibord och såg slött framför sig.

Det blef så underligt tyst i rummet och ändå föreföll det Aina som om ödets stormfågel med svarta vingar susat fram öfver deras hufvuden. Det låg tunga, hårda ord redo att staplas upp som en oöfverstiglig mur emellan dem, och hon, som älskade mest, skulle lägga grundstenen.

»Du har spelat i natt också, Gunnar.»

Hon vände sig icke om.

»Ja.»

»Och förlorat?»

»Naturligtvis, det tycks ha blifvit regel på sista tiden. Men nu är det slut, Aina, tro mig; jag skall bara . . .»

»Göra ännu ett försök och ännu ett — och ännu ett! Jag kan det utantill snart. Jag har lärt mig känna igen begrafningsklockornas klang öfver vår — öfver min lycka.»

»Var inte så häftig, Aina!»

Han reste sig upp.

»Häftig! Nej, du har rätt, hvad skulle det tjäna till. Vi ska vara lugna bägge två nu i uppgörelsens stund. Det är naturligtvis jag, som skall taga första steget.»

»Hvad menar du?» frågade han osäkert, och det gick en röd skiftning öfver det bleka, utvakade ansiktet.

»Det vet du, Gunnar. Du vet det, men du är en man, som känner hederns fordringar. Du har på sista tiden så ofta talat om dina 'hedersskulder', om dina förbindelser, som måste infrias. Jag visste, att jag endast var dig en börda, men jag kved hellre inom mig af smärta öfver de ordens piskslag du i obevakade ögonblick måttade åt mig, än jag lät dig gå. Du har varit min gud, mitt ljus, min sol. Jag har hållit af dig så, som man blott kan känna, icke säga, ingen kan ge uttryck åt sina djupaste känslor. Du har lefvat — 'högt', kallas det visst; jag tycker det är afskyvärdt lågt, och hade någon för två år sedan sagt mig, att Gunnar skulle bli en spelare, skulle jag afvisat ett sådant påstående med förakt. Du har gifvit mig öfverloppsstunderna, entreakterna, som du ingen annan användning hade för, och jag — har ständigt varit hos dig med hela min stackars längtande, utpinade själ. Din tillgifvenhet — det uttrycket är väl ljumt nog att beteckna dina känslor för mig — var som ett ljus, hvilket man låter stå i drag, det flämtar och flämtar, tills det slutligen slocknar. Du har icke brådskat med att infria din hedersskuld till *mig*.»

Han rätade upp sig. Det lade sig ett fast och hårdt, nästan hånfullt drag kring hans läppar, men detta vek bort igen, och han greps af medlidande för den stackars lilla lytta kvinnan, som stod där, ofrivilligt dagtingande med sin stolthet.

»Det kan ju hända,» sade han fogligt, »att jag kunnat forcera arbetet mera, men det torde väl ändå inte vara att undra på, att jag en gång rasar ut efter en glädjelös barndom och ungdom. Framtiden företer inte heller något särdeles lockande perspektiv. Jag hoppas emellertid om ett par år kunna klarera mina affärer, värre skuldsatt är jag inte, och jag antog att du ville vänta på mig, till dess de *öfriga* hedersskulderna voro uppgjorda.»

»Tack, för att du ställer mig högre än dina andra fordringsägare.»

Hon log bittert.

»Aina, om du anade hvilken frestelse det ligger i spelet, skulle du inte döma så strängt. Du har blifvit pedantisk här i ditt ostörda vrålugn, ty trots det slag, som drabbat dig, har du ändå aldrig stått verkligt ansikte mot ansikte med den gnagande striden för uppehället. Du har inte behöft söka glömska.»

»Tala inte så högdraget om mitt 'vrålugn', Gunnar, det finns strider äfven i det tysta; det borde du som läkare förstå, ty det är inte alltid nog att fysiskt kunna behandla en sjuk. Det finns en inre psykisk förblödning, som du inte tycks ha reda på. Men jag försäkrar dig att intet hemmets hägn

i världen dödar de tankar, som jagas upp inom oss, och som ni män äro skuld till.»

»Stackars oss,» sade han ironiskt och vred de mörka mustascherna, men med ändradt tonfall tillade han: »låt oss sluta det här samtalet nu, Aina, det plågar ju oss bägge onödigtvis.»

Hans vackra, metalliskt klara röst kom hennes hjärta att skälfva. Hon skulle velat stryka med handen öfver hans rynkade panna, känna hans arm om sitt lif och få luta sig intill honom i hängifven dådtrött kärlek. Men det fick icke vara så. Hon måste gifva honom hans ord tillbaka. Underligt stilla och brustet, så som man talar vid en dödsbädd sade hon:

»Nej, vi ska inte diskutera längre. Det är bäst, att vi skiljas.»

Hon hade tänkt på de orden oafbrutet under de senaste fjorton dagarna, och ändå tyckte hon nu, att de lådde fast vid hennes gom.

»Skiljas — och det vill du?»

Han kom icke fram till henne, och det låg ingen oro i den blick han riktade på henne.

»Ja, vi gå ju ändå som tvenne främlingar. Gunnar, käre, käre Gunnar, du står inte ut längre, oket var för tungt, du har tröttnat.»

»Jag är trött på allt,» svarade han undvikande.

»Kanske nu, men du skall känna det lättare, när du får en hedersskuld mindre.»

Hon hade blifvit nästan skelettartadt mager, och när hon nu höll handen nedåt, gled förlofningsringen af fingret. Hon räckte honom den tyst.

»Nej, Aina, jag önskar inte någon brytning.»

»Gör du inte! Jo, kanske mera än du själf anar, men en man står vid sitt ord, åtminstone skenbart. Låt mig nu slippa all hycklad grannlagenhet vidare. Jag har varit oförlåtligt svag, som så länge pinat dig.»

»Men, Aina,» inföll han lamt.

»Fortsätt inte med några tomma ord. Låt mig i stället af hela mitt hjärta tacka dig för den tid som varit.»

»Du har ingenting att tacka mig för.»

»Jo, Gunnar, du har varit min ungdom. När sådana kvinnor som jag få drömma lyckodrömmar, hvilka inte genast slitas isär af verkligheten, när vi få älska och njuta af vår kärlek, tro den besvarad med en hundradedel af vår egen känsla, då bli vi gäldenärer hos er män. Tack, älskade, älskade . . .» rösten svek henne en sekund, sedan tillade hon nästan ohörbart: »*adjö!*»

Hon räckte honom handen och han slöt den rörd i sin. Därefter drog han långsamt af sig ringen, lade den på bordet och gick ur rummet med fasta, hvarken dröjande eller brådskande steg.

Aina stod kvar, underligt stel i hela kroppen, hufvudet kändes så tomt, och blicken kunde till att börja med ingenting uppfatta. Det första hon fixerade den på, var rosenbladen, hvilka lågo kvar på mattan.

Hon böjde sig mekaniskt, sopade med handen tillsammans dem och kastade in dem i kakelugnen

alldeles som hon tänkt sig, men brasan hade brunnit ned, och det var endast svartnade kol därinne.

När Gunnar kom ned på den solbelysta gatan, drog han ett djupt andetag. Det föreföll honom som om luften varit renare och högre än på länge, som det verkligen blifvit vår efter en ödeläggande lång vinter.

Han skulle just vika om hörnet, då han stötte ihop med Erik Hedfors. Denne hälsade med ett handslag och ett:

»Tjänis, gamle gosse, varit hos fästmön redan. Det hedrar dig att du har vaket sinne för dina plikter så här dags på da'n. Men hvad ser du så sablarnas konstig ut för. Det är precis som du gjorde andlig helomvändning.»

Gunnar tvekade. Han tyckte, att Erik Hedfors ej just var den han först ville förtro sig åt, men det var dock endast ett enkelt faktum, som måste bli officiellt, lika godt då, att få det sagdt.

»Du kanske har rätt i, att mitt öde vändt sig,» sade han kort, »min förlofning är uppslagen.»

»Åhå, ja, säjer inte om'et, guldfisken hade förlorat glansen. Det är: bort med den.»

»Du misstar dig,» sade Gunnar sträft, obehagligt berörd af den andres cynism, »det var hon, som ville att vi skulle skiljas.»

»Ville! Hä, hä! Nej, hör du bror lille, nu talar du tungan af dig. Du hade naturligtvis visat henne att du var uppledsen på hela härligheten.»

»Adjö,» sade Gunnar hastigt och aflägsnade sig med raska steg från sitt sällskap.

»Träffas vi i kväll?» ropade Erik efter honom, »vi ska dricka graföl, om du har lust.»

»Nej tack.»

Gunnar hörde kamratens gäckande, torra skratt, och ryste till.

Värst af allt var, att så som Erik Hedfors dömde honom, så skulle också andra döma. Han skulle bli kallad en lycksökare, en penningfriare, och — det låg sanning i ett dylikt yttrande, det insåg han.

Men lika godt, det skulle bli lättare att bära dessa omdömen, de skulle tystna, opinionen skulle vändas, om han visade, att han dugde till något, när han skuddat en tyngande boja af sig. Nu kunde och ville han arbeta; framtiden låg som ett ouppodladt fält framför honom, men han kände en länge kväfd lust ånyo uppstå inom sig, att plöja djupa fåror i det med vetenskapens plog och att se skördar mogna, så som han drömt om under sina ynglingaår.

FEMTONDE KAPITLET.

Dagen för fru Lejers och Doris' afresa till Amerika var nu bestämd; de hade blott en vecka kvar att vistas i det lilla hemmet, och de flesta tillrustningarna voro afslutade, men fru Louise föreföll icke så nöjd som förut att lämna allt här och komma till sin Sven.

Efter brytningen af Gunnars förlofning hade hon sett ovanligt tankfull ut, och inpackningen af det hon skulle föra med sig gick så märkvärdigt långsamt. Ännu hade hon icke sålt något af det lilla lösöreboet, det var som hade hon svårt att skiljas vid de torftiga möblerna, och hon stod långa stunder och såg och såg på dem. Men det var ändå icke det, som tyngde henne mest, det var något, som hon grubblade öfver utan att vilja anförtro sig åt någon.

Slutligen en kväll, när Gunnar, som han nu nästan hvarje dag brukade, kom hem och hälsade på, satte hon sig bredvid honom och strök sakta öfver hans knä med sin skrumpna hand.

»Min kära gosse,» sade hon med ett egendomligt förläget tonfall, »eftersom vi är ensamma, ville jag fråga dig om något. Du hade växt ifrån mig, Gunnar, men jag vet inte, om jag misstar mig, när jag tycker, att du kommit igen.»

Hennes rödkantade ögon blefvo fuktiga af rörelse, och två små nervösa röda fläckar sprungo upp på de knotiga kinderna. Denna lilla utslitna kvinna, som i hvardagslifvet satt sitt jag ganska högt, kände en stor, halft förlamande respekt för sin lärde son, med den vanligen så stränga blicken.

»Lilla mamma,» sade han vänligt, »jag har nog mycket att be om förlåtelse för.»

»Nej, nej, det var inte alls så jag menade, min snälle gosse, men ser du, jag — jag undrar, om du kan ha någon nytta och glädje af mig. Jag har tänkt mycket på den saken, alltsedan din förlofning med Aina blef uppslagen. Förut hade du henne, och jag trodde förstås, att du skulle få det så bra och att det kunde göra dig alldeles detsamma, hvar jag fanns, men nu tycker jag det är så svårt att lämna dig ensam, för jag tänker, att hur manlig du är, kan det väl någon gång bli tomt, att inte ha gamla hemmet. Det är ändå en varm vrå, gossen min, och om du vill, skulle jag gärna stanna kvar här. Jag kan ju så litet göra, men hålla af dig, det kan jag, och det är väl något värde med det också.»

Hon ödmjukade sig och kröp ihop som bad hon om en nådegåfva, och det skar till inom Gunnar på ett ovant, känsligt sätt, när han blickade in i detta

stora, rika modershjärta, hvilket fruktade att vara påträngande med sin kärlek.

Han böjde sig djupt ned öfver den darrande, vissna hand, som alltjämt låg på hans knä, hans mors hand, och kysste den vördnadsfullt.

»Tack, kära mamma,» sade han med en röst, som han icke ens bjöd till att göra fri från rörelse, »tack för att mamma kan hålla af mig än, men inte vill jag att mamma skall uppoffra sig för min skull. Jag har ingenting att bjuda mamma, och hos Sven får mamma ett bekymmerfritt lif.»

»Tror du det, barn, när jag vet, hur du har det? Nej, min kära gosse, du förstår dig inte på, hur en mor känner det, när du talar så. Visst är jag ett gammalt, orkeslöst skrälle, men ännu hänger jag med. Och vi kan ställa det så billigt för oss, ska du få se, mycket billigare än om du skulle äta på de dyra restauranterna. Du bor i rummet och jag ligger i köket, det behöfver ju ingen veta, hur vi har det, men när du då har arbetat dig trött och kanske vill prata en liten stund med gumman mor, så har du henne inte i en annan världsdel, hon sitter hos dig.»

»Men Sven då, hvad skall han säga, och alla andra med för resten. Jag blir naturligtvis en hänsynslös egoist.»

»Hm, folk pratar!» Fru Lejer skakade på hufvudet så öfverlägset som om hon aldrig i sitt lif frågat efter en dylik bagatell. »De kan väl begripa, att det är svårt för en gammal människa att komma ifrån sina vanor och fara till ett vildt främmande land.»

»Men det har inte mamma tyckt förut.»

»Nej, för då trodde jag, att Sven behöfde mig bäst.»

Det var icke någon allmänt förstådd, klar logik i detta svar, men det var det enda fru Louise kunde ge. Det ägde en mening utan teoretisk bevisföring, men som i praktiken genomlefts af hundrade mödrar, instinktivt stå de och falla på sin post, där striden larmar hetast för barnen, och deras vapen mot ödets växlingar är en bön och en alltid utsträckt famn, i hvilken barnet skall slutas, om det såras, under vapenhvilan, i döden.

Så ändrades det uppgjorda programmet så, att Doris skulle resa ensam. Hurtigt motsåg hon den stundande förändringen, och ingenting tycktes afskräcka henne.

Då hon var uppe på afskedsvisit hos Hedwins, sade Laura spetsigt:

»Du, som är så rädd för arbete, kära Doris, hvad skall du göra därute, där lär det nog inte vankas några nöjen.»

»Nej, det kan ju hända, men de är då tämligen tunnsådda här också,» svarade Doris, »och jag vill pröfva mina krafter. Jag vill taga ut min andel af lefvande lifvet, ser du, Laura, går det inte på ett sätt, så måste det gå på ett annat. Jag känner det, som jag kunde ruska i ödet, vända upp och ned på det, och se, om det bara har niter för mig.»

»Åja, det får nog de flesta finna sig i,» sade Karin bittert; hon hade blifvit ännu mera närsynt än förr och lutade hufvudet tätt intill den profskrift hon höll på med för skolans räkning.

»Jag tänker inte finna mig i det så lätt,» utbrast Doris, »vi ska väl ta ett nappatag den där orättvisa frun och jag först.»

»Fraser,» inföll Laura torrt. »Du är så ung än, det är alltihop.»

»Ja, det är jag! Ung och stark!»

Doris reste sig och rätade upp sin nu fullt utvecklade, vackra gestalt, hon kastade hufvudet tillbaka som en eldig häst, hvilken står redo till språng, och det lyste till i hennes mörka ögon.

»Gud välsigne dig, kära lilla barn,» sade fru Hedwin, då Doris nu nigande tog afsked af henne, »om du en gång kommer till Sverige igen är inte godt att veta, men nog är väl jag borta då. Jag tycker det tar af. Daniel väntar mig snart till sig, det tror jag. Adjö, du lilla, du tar mycket solljus med dig, när du går ifrån oss.»

Laura och Karin skulle komma ned till tåget och togo därför ej så högtidligt afsked.

Aftonen därpå stodo alla de närmaste släktingarna och några få bekanta samlade på perrongen vid centralstationen för att säga Doris farväl. Hon gick från famn till famn, men längst ville modern och Marie-Louise behålla henne. Gunnar gjorde dem icke rätten stridig; han stod på något afstånd från de andra och torkade förstulet bort de tårar, hvilka oupphörligt trängde sig upp till hans ögon. Han kunde icke minnas, att han gråtit, sedan han var liten, men nu satt gråten som en tjock, svidande klump i halsen på honom.

De långa minuterna, som föregå en afresa, långa därför, att man söker behärska den rörelse, som hotar att taga öfverhanden och hindrar de sista afskedsorden, voro nu tilländalupna. Doris hade för sista gången kysst alla de sina och stod nu på vaggonens plattform.

Det glänste heta tårar i hennes ögon, och de stora, salta dropparna rullade oaftorkade ned för hennes kinder, men hon log ändå barnsligt ungt och friskt, när hon nickade och nickade åt de kvarstående.

Lokomotivet ryckte som en otålig dragare i den långa filen af vagnar, ännu ett tag starkare. Det skymde för Doris' blick, när tåget gled ut från perrongen, och hennes hjärta klappade häftigt af rädsla, ovisshet, beklämning. En sekund stod hon ångestfullt kämpande med fruktan för det okända, men när hon såg de många näsdukarna höjas för att vifta den allra sista afskedshälsningen till henne, greps hon plötsligt af det svallande, äfventyrslystna mod, som den känner, hvilken ung och stark för första gången skall pröfva sina vingar i djärf flykt, och med alla afskedsbuketterna lyftade högt öfver sitt hufvud, ropade hon med en röst, hvilken klang som en lärkas vårdrill: »Au revoir!»

NYA BÖCKER

utkomna på **Albert Bonniers** förlag.

JAC. AHRENBERG, Vår Landsman. 5:e tusendet. 3: 50.

SOPHUS BAUDITZ, Hjortholm. 3 kr.

AUG. BONDESON, Skollärare John Chronschoughs memoarer. 3: 50.

BEATRICE HARRADEN, Skepp som mötas i natten. 2:a uppl. 1: 75.

SELMA LAGERLÖF, Antikrists mirakler. 2:a uppl. 4: 50.

MATHILDA MALLING, Skyttes på Munkeboda. 2:a uppl. 3: 75.

MAX NORDAU, Jakten efter millioner. 2 delar. 3: 75.

ADOLF PAUL, Ung-Hans' kärleksbref. 2: 50.

MATHILDA ROOS, Från norrskenets land. 2: 75.

ANT. TSCHECHOFF, Musjikerna och andra berättelser. 2: 25.

ANNA TÖRNSTRÖM, Ur kvinnornas lif. 1: 25.

ANNA WAHLENBERG, Det var en gång. 2 kr.

Uppsala universitetsbibliotek

16000003119893

KUYLENSTIERNA. Beroende. | Sthm 1898.

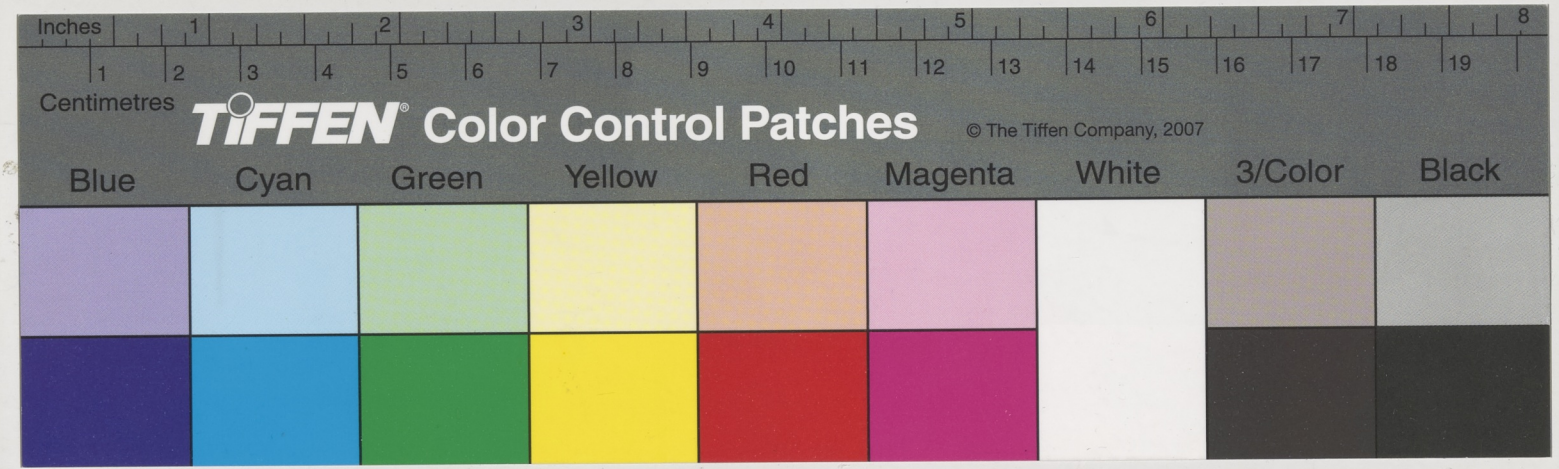
Inches
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black